

Adı Çağlar Boyu Yaşayacak, Yapıtları da...

Bu sözler, dünyanın dörtbir köşesinde ilerici insanlığın 5 Mayıs 1978'de 160. doğum yıldönümünü kutlamaya hazırlandığı Karl Marks'ın dostu ve arkadaşı olan Fridrih Engels tarafından söylenmiştir.

Bu anılardan silinmeyecek günlemeye ilişkin olarak, uluslararası bir inceleme grubu *Barış ve Sosyalizm Sorunları* dergisinde tartışmalar düzenledi. Bu grup Bulgaristan Komünist Partisi Merkez Komitesi üyesi Girgin Girginov, Bolivya Komünist Partisi Merkez Komitesi üyesi Luis Padilla, Alman Komünist Partisi temsilcisi Georg Kwiatowski, SSCB Bilimler Akademisi Muhabir Üyesi T. Oizerman ve Güney Afrika Komünist Partisi temsilcisi W. Seme'den oluşuyordu.

Konuşmacılar, Marks'ın öğretilerinin çağdaş toplumun gelişiminde olağanüstü bir rol oynadığını ve gelecekte de oynamaya devam edeceğini vurguladılar. Uluslararası komünist hareket, Marks, Engels ve Lenin'in yüce fikirleri temelinde gerçekten dünya çapında bir güç, çağımızın en etkin politik gücü haline gelmiştir.

Marks'ın amacı, işçi sınıfının ve tüm insanlığın tinsel ve toplumsal kurtuluşudur. Tinsel kurtuluşa, Marks'ın yarattığı güçlü bilgi araçları hizmet etmektedir. O, Engels'le birlikte, toplumsal düşüncede devrimci bir değişiklik yaratmıştır. Emekçi halkın, tüm insanlığın yararına dünyanın nasıl dönüştürülebileceğini bizlere gösteren bugünkü felsefe, politik ekonomi ve toplumsal-siyasal bilim büyük yapısının sağlam bir temeli böylece atılmış oldu. Toplumsal kurtuluşun aracı, işçi sınıfının ve halkın kapitalizme karşı, sosyalizm ve komünizm için verdiği savaşımdır. Marks bize, toplumsal kurtuluşun başarısının, devrimci teoriyi kılavuz edinen işçi sınıfının partisince ve tüm ülkeler emekçilerinin kardeşçe bağlaşıklığı yoluyla güvence altına alınacağını öğretmektedir.

İnceleme grubunun belirttiği gibi, Marks'ın yapıtlarına ve fikirlerine gös-

terilen ilgi sürekli artıyor. Onun bıraktığı kalıt üzerinde bitmez tükenmez, keskin ideolojik tartışmalar oluyor. Burjuva «Marksologlar», çağdaş komünist hareketin ideoloji ve uygulamasına karşı Marks'ın adını kullanmaya kalkışıp Marksizmi yeniden «çürütmeye» çabalıyorlar. Onlar, «günümüzün istemleri»ne değinerek, Marks'ın öğretisini didikliyor, onu «kabul edilebilir» ve «kabul edilemez» bölümlere ayırıyor, ona partizan-olmayan bir «saygıdeğerlik» vermeye, ya da onu bir reçeteye, bilimden ve yaşamdan çok uzak bir doğmalar yığına çevirmeye çalışarak, bilim dışı kavramlarla karıştırıyorlar.

Komünistler ise, Marks'ın kalıtını organik bir bütün olarak savunuyor ve onu sürekli zenginleştiriyorlar. Komünist ve işçi hareketinin biricik bilimsel dünya görüşü olarak Marksizmi revizyonist ve burjuva çarpıtmalara karşı savunan Lenin'in benimsediği yaklaşım da buydu. Lenin, Marks'ın öğretilerine dayanarak, çağımızın toplumsal pratiğinin ortaya çıkardığı yeni sorunlara çözümler getirdi ve böylelikle, Marksist öğretiyi yeni döneme uygun daha yüksek bir düzeye çıkararak, onu *kendi* temelleri üzerinde yaratıcı bir biçimde geliştirdi. Uluslararası inceleme grubunun üyeleri, devrimci öğretimimizin yöntemi ve içeriği temel olarak alınırsa, yeni tarihsel koşulların ortaya çıkardığı sorunları çözmeye olanakının bulunduğu görüşünü dile getirdiler. Sınıf savaşımı pratiğinin komünistlerin dikkatini sürekli üzerinde odaklaştırdığı Marksist teorinin kimi önemli sorunlarına grubun yaklaşımını da bu inanç belirledi. Daha yüksek bir toplumsal sistem olan sosyalizmin kapitalizmin yerini aldığı toplumsal devrimin, genel geçerli kuralları, işçi sınıfının ve partisinin tarihsel öz görevi, devlete karşı tutum, vb. tartışılan sorunlar arasında, yer aldı.

Sosyalizmi bir ütopyadan bir bilim durumuna getiren Marks ve Engels, yoldaşlarıyla birlikte, bilimsel sosyalizmi gerçekliğe çevirme, onu kitlelerin hareketiyle kaynaştırma gibi görkemli bir görevi başarma işini üstlendiler. Şimdi bu görev yeni, evrensel boyutlar almıştır. Bilimsel sosyalizm, güncel sosyalizm ve komünizm kuruculuğu sürecinde maddesel bir biçim alıyor, kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfının savaşımıyla, ulusal kurtuluş hareketiyle sarmışıyor. Grup üyelerinin belirttikleri gibi, bu, çağımızın üç büyük devrimci gücünün tümüne de savaşımında güvenilir bir pusula sağlayan Marks'ın öğretilerinin enternasyonalizminin göstergesidir.

İnceleme grubunun tartışma metni yayıma hazırlanmaktadır.

Yeni Bir Dünya Kurucularının Programı

Romeş Çandra

Dünya Barış Konseyi Başkanı

30 yıl önce, 1948'de, çeşitli ülkelerden bir grup aydın – düşünür, yazar, sanatçı ve başkaları – barış için ortaklaşa eylem anlaşması sağlamak üzere Wrocław'da bir dünya kongresinde toplanmışlardır.

Yineliyorum, bu 1948'de yapılmıştı ve II. Dünya Savaşı'nın korkunçluğu henüz insanların belleğinde canlıydı. Avrupa'daki son çarpışmalar yalnızca üç yıl önce sona ermişti. Wrocław'ın kendisi bile, savaşın darbesini yiyen birçok Sovyet ve öteki Avrupa ülkeleri kentleri gibi, yıkıntılar içindeydi, Nagazaki ve Hiroşima'yı yerlebir eden ABD atom bombalarının çıkardığı toz hâlâ radyoaktifliğini koruyordu. Yine de, emperyalist çevrelerde militarizmi hortlatmak yönünde açık bir eğilim vardı (1948 yılı bu bakımdan çok karakteristikti). Atom silâhları tekelini elinde tutabileceğini sanan Birleşik Amerika, Hitler, Mussolini ve Mikado'nun (*) «yeni düzen»-inden kurtulan bir dünyaya kendi «Amerikan düzeni»ni, atom bombası için gereken patlayıcıların iyi örgütlenmiş bir şekilde üretimine dayanan, «dünyanın moral önderliği» programını dayatmaya çabalıyordu. Çörçil, soğuk savaşı başlatan karaünlü Fulton konuşmasını çoktan yapmıştı. Bir Atlantik antlaşmasının bağlanması hazırlıkları tam istim ilerliyordu (bu antlaşma yaklaşık bir yıl sonra imzalandı) ve dahası, emperyalist güçlerin savaşı general ve diplomatları, soğuk savaşı sıcak, nükleer bir savaşa dönüştürebileceklerini umuyorlardı.

Wrocław'da toplanan ilerici aydınlar, barış yanlılarının ilk politik bildirisini, Kültür İşçilerinin Barış Manifestosu'nu kabul ettiler. Milyonların mantık ve vicdanına selendiler, çünkü, hareketimizin ilk başkanı olan Frederik Joliot-Curie'nin sözleriyle, onlar, «savaşın tehdit ettiği halkları oluşturan milyonlardan her birinin, savaş ve barış sorununun aynı zamanda *kendi* sorunu olduğunu, onu doğrudan etkilediğini ve bundan kaçılmayacağını» anlamasını istiyorlardı. Onlar, hiç kimsenin kendini «güçsüz hissetmemesini» istiyorlardı, «çünkü yeryüzünün her yerinde onun gibi milyonlarca kişi, onunla yanyana, güçlerini birleştirerek barışı koruma sorunuyla karşı karşıyadır.» (!)

Wrocław kongresi, savaşın dehşetlerinin asla yinelenmemesi, yeni bir dünya savaşı çıkarmaya çalışanların durdurulması, maddesel kaynakların

(*) Japon İmparatoru-çn.

(!) Bkz. Frederik Joliot-Curie, *Textes choisis (Seçme Yapıtlar)*, Editions sociales, Paris, 1959, s. 156.

ve insan yaşamaının böylesine sorumsuzca harcanmasına insanlığın bir daha asla izin vermemesi, kentlerin bir daha yıkılmasına asla izin verilmemesi, hiçbir kıtanın bir daha faşizm tehlikesiyle asla karşı karşıya getirilmemesi gerektiği konusunda fikir birliğine vardı.

Şimdiye dek tarihte bilinen en geniş ve en fazla temsil yetkisine sahip olan savaşa karşı hareket, Dünya Barış Hareketi işte böyle başladı.

Geçtiğimiz otuz yıl bu hareketin çapının ve gücünün artışına tanık olmuştur. Yalnızca, Dünya Barış Konseyi'nde ulusal örgütlerle temsil edilen ülke sayısının (bugün 130'dur) artması ve DBK'nin, bellibaşlı sorunlarda yaptığı çağrılarının giderek artan bir yankı uyandırması değil, aynı zamanda, hareketin politik eriminin genişlemesi de bunu doğrulamaktadır. DBK'nin yönetim kurulları ve burada temsil edilen çeşitli ulusal örgütler en çeşitli siyasal partilerin ve akımların, Sosyalistlerin ve Sosyal-Demokratların, Komünistlerin, Hristiyan Demokratların, liberallerin, milliyetçilerin, radikallerin, Parlamento üyelerinin, sendikacıların, gençlik ve kadın örgütleri üyelerinin, bilim adamlarının, yazarların ve sanatçıların temsilcileridirler.

Bu yelpazenin genişliği, bu aşamada barış hareketinin gerçekliğinin bir göstergesidir. DBK eylemlerinin barış hareketinin dışında sayılan çeşitli politik partileri ve güçleri kucaklaması, silâh yarışının sona erdirilmesi için DBK'nin Yeni Stokholm Çağrısı'na 450 milyondan fazla imzanın toplanması ve DBK'nin, öteki hükümetlerarası örgütlerin yanısıra Birleşmiş Milletler ve onun özel kuruluşlarıyla sıkı işbirliği hareketimizin kazandığı yeni niteliklerin tanıtıdır.

Savaş tehlikesine karşı savaşımın, barış için çalışan herkes için belirleyici bir görev olduğunu asla unutmuyoruz. Ama bugün, bu görevle sıkıca bağlı olarak, barışı kurma, yeni bir dünya kurma, yüzyıllardır yüz milyonların nasibi olan açlık ve yoksulluğa, sömürü ve baskıya son vermek için savaşma diye nitelediğimiz başka bir görev de ortaya çıkmıştır.

Birleşmiş Milletler ile işbirliğimiz, bu bağlam içinde özellikle önemlidir. Uluslararası ilişkilerde güç kullanılmasına karşı, yeryüzünün çeşitli bölgelerindeki gerginliğin ortadan kaldırılması, anlaşmazlıkların görüşme yoluyla çözümlenmesi, bölgesel ve evrensel sorunları çözmeye bakımından, değişik toplumsal sistemlere sahip devletler arasında barışçıl işbirliğinin geliştirilmesi savaşımında, BM'in, yapılması gereken herşeyi yaptığı kanısında değiliz. Gerçekten, BM'in potansiyellerinin tükenmiş olmaktan çok uzak bulunduğu ve BM'in uğraştığı her sorunun Dünya Barış Hareketi'ni de ilgilendirdiği kanısındayız.

Bu, geçtiğimiz yıl Varşova'da yapılan Dünya Barış Kurucuları Toplantısı'nda daha da belirgin bir duruma gelmiştir. Toplantı'da, BM Genel Sekreteri'nden ve hemen tüm BM örgüt ve kuruluşlarının genel yöneticile-

rinden ve başkanlarından gelen mesajlar okundu. On komisyondan her biri, her yuvarlak masa toplantısına, her foruma ve her kıtalararası toplantıya katılanlar, sürekli olarak, BM'in ve öteki hükümetlerarası örgütlerin program ve kararlarına anırtırma yaparak, özgül sorunları tartıştılar.

DBK ile BM arasındaki işbirliğinin her iki tarafın da yararına olduğunu ve iki örgüt arasındaki karşılıklı ilişkilerin geliştiğini eklemek isterim. Hareketimizin başlangıcında, DBK henüz oluşum halindeyken, soğuk savaş duyguları BM'i bile etkiliyordu. Ve belki de, o sıralarda, BM'deki yalnızca birkaç ulusal heyet, hergün patlama tehlikesi gösteren nükleer yıkımdan dünyayı barış güçlerinin kurtarabileceğine inanıyordu.

Ancak barış güçleri, yalnızca, soğuk savaşı sıcak savaşa dönüşmekten alıkoymakla kalmadılar, aynı zamanda yumuşamaya dönüşü de sağladılar. Bu dönüşün sonuçlarından biri de, BM Genel Kurulu'nun 1978 Mayıs'ında silâhsızlanma üzerine özel bir oturum yapma kararı olmuştur. Bu karar, tüm barış güçlerinin başarısının bir belirtisidir. Bunun şerefi, her şeyden önce, barışı ve ulusal bağımsızlığı savunan ülkeler hükümetlerine, yani, BM üyesi ulusların hükümetlerinin ezici çoğunluğuna aittir. Ama barış, yumuşama ve barış içinde yanyana yaşama savaşımına başta Sovyetler Birliği, öteki sosyalist ülkeler ve bağlantısız ülkelerin yaptığı muazzam katkıya ve onların, BM'i bir barış aracı haline dönüştürmek için uzun zamandan beri harcadıkları anlamlı gayrete de işaret etmelidir.

Öte yandan, yalnız başına hükümetlerin kalıcı barışı sağlayamayacağı apaçıktır. Fakat bu durumda, onların, yüce barış hareketinde temsil edilen halklardan aldıkları destekle, emperyalizm, saldırı ve savaş, faşizm ve neo-faşizm, sömürgecilik, yeni-sömürgecilik ve gericilik güçlerini her cepheye yenebilecekleri su götürmez. Çağımız, barış güçlerinin gerek devlet düzeyinde, gerekse başka düzeylerde birliğinin pekişmesiyle damgalanmıştır. Dünya sosyalist ve gelişmekte olan ülkeler hükümetlerinden çoğu ve hatta birçok kapitalist ülke hükümeti ile Dünya Barış Hareketi ortak bir amaç taşımaktadırlar ve bu da, yeryüzünde kalıcı ve hakça bir barışı güvence altına almaktır. Bu, Cenevre'de yakın zamanlarda yapılan Hükümetlerdışı Örgütlerin Uluslararası Silâhsızlanma Konferansı tarafından özellikle ortaya konulmuştur.

Günümüz barış kurucuları hareketinin bir başka ayırdedici özelliği de, gerçek anlamıyla yurtseverlik, yani ülke ve halk sevgisi ile enternasyonalizm arasında hiçbir çelişki olmadığı gerçeğinin geniş ölçüde kabul edilmesi, ya da, ancak bir tek dünyanın ve bir tek insanlığın bulunduğu ve barış savaşımında halkların ortak çıkarları olduğu gerçeğinin kabulüdür. Hiç kimse, kendi halkı için savaşmadan barış için savaşamaz, kendi halkını savunmadan ve onlar için yeni ve daha iyi bir yaşam araştırmadan, kalıcı bir barışı kuramaz ve savunamaz. Ve öte yandan, tüm halkların

barış ve mutluluğu için çalışmadan da, hiç kimse, kendi halkına hizmet edemez.

Biz, bunları ve başka birçok dersleri barış hareketinin otuz yıllık sicilinden öğrenmiş bulunuyoruz. Şimdi hareketimiz, kendi birçok yeni görevi ve perspektifi konusunda açık bir fikre sahiptir, yeni deneyimler kazanmıştır ve her zamankinden daha iyimser, daha umutludur ve daha tetiktir. Yeni dönem, çabalarımızı gevşetebileceğimiz bir dönem değildir. Kalıcı bir barış kurmak demek, barış savaşımını hızlandırmak, barışı yeni koşullara göre pekiştirmek için yeni olanakları kullanmak ve yeni çalışma yöntemleri benimsemek demektir.

Dünya kamuoyu, gerginliğin azalması ile toplumsal ilerleme arasındaki dolaysız ilişkinin gittikçe daha çok bilincine varıyor. Yumuşamada edinilen kazanımlar uluslararası havayı değiştirmiştir. Bu kazanımlar canlı bir iyimserlik ve üçüncü bir dünya savaşının önüne geçme olasılığına güvenç yaratmıştır. Yumuşama, dünya nükleer çatışması tehlikesinin azalması sonucunu doğurmuş, ana onu ortadan kaldırmamıştır.

Bu gerçeğin kabulü, DBK'nin ve yeryüzündeki barış örgütlerinin ve hareketlerinin bütün faaliyetlerine damgasını vurmuştur.

Karşıtlarımız, yumuşama politikasını işlerine geldiği gibi yorumlamak, onu emperyalizmin stratejik amaçlarına uydurmak için ellerinden geleni ardlarına koymuyorlar. Bellibaşlı kapitalist güçlerin egemen çevrelerinin yumuşamaya yaklaşımındaki farklılıklar bu durumu değiştirmiş değildir. Şu bir gerçektir ki, kapitalist ülkelerin politikasını, yalnızca, şimdiki dünya gerçekliklerini şu ya da bu ölçüde kabul eden güçler değil, aynı zamanda, askersel-endüstriyel kompleksle ve en saldırgan NATO çevreleriyle işbirliği yapan ve en azından soğuk savaş hortlatmayı amaçlayan çeşitli miiltarist, tutucu ve gericici gruplar da etkiliyor. Dahası, hem «gerçekçiler», hem de gericiler özdeş sınıfsal çıkarlara sahiptirler, çünkü her iki grup da, toplumsal ilerlemeyi ve insanlığın sömürüden kurtuluşunu «ezmek» ya da en azından, herhangi bir biçimde «durdurmak» istiyor. Bugün kapitalist dünyada çatışan bu iki grubun da işçi sınıfının, demokratik hareketin ve ulusal kurtuluş hareketinin başı çektiği ve kitlelerin savaşımının giderek daha hızlı bir şekilde toplumsal ve sınıfsal içerik kazandığı bir ortamda geliştiği apaçiktir. Onlar, en bunalımlı durumlarda, yalnızca devletler arasında bir çıkar çatışmasının olduğunu değil, aynı zamanda tüm dünya ilerici güçlerinin uluslararası gericilikle gerçekten savaşa tutuşmuş olduğunu da anlıyorlar, sözkonusu olan, yalnızca şu ya da bu halkın ulusal bağımsızlığı değil, herşeyden önce, onların toplumsal ilerleme olanaklarıdır. Güney Afrika'daki, Latin Amerika'daki, Ortadoğu'daki ve başka yerlerdeki durum budur.

Dahası, son zamanlara dek, emperyalist yöneticiler, kitlelerin bölünmüş-

lük ve örgütsüzlüğünden yararlanarak, birçok uluslararası sorunu onların gerisinde çözme yi ya da kendi isteklerini onlara zorla dayatmayı becermişlerdir. Ancak, yumuşama ilerledikçe durum değişmektedir, kitleler, politik gelişmeleri etkilemek bakımından gittikçe daha kararlı ve yetkin bir duruma geliyorlar. ABD'nin nötron bombasını engelleme yolunda eş i görülmemiş genişlikteki kampanya, tarihte böyle bir silâha karşı yapılan bu en büyük kitlesel kampanya bunun kanıtıdır.

Yumuşama, toplumsal bilinçteki olumlu değişiklikler açısından muazzam bir etkidir. Bunun etkisiyle, kapitalist ve gelişmekte olan ülkeler halkları, emperyalistlerin yıllardır sermaye yaptıkları sözümona «Sovyet tehlikesi» ile ilgili uydurma propagandayı görüyorlar. Şu da bir gerçektir ki, Sovyetler Birliği'nin ve öteki sosyalist ülkelerin, komünistlerin uluslararası forumlarda ileri sürdüğü yapıcı girişimlerin sonucu, halk on yıllardır kendisine komünistlerin «saldırgan planları» üzerine masallar anlatmış olanlar konusunda daha ayık ve gerçekçi bir görüşe sahip oluyor.

Gerçekten de, bütün yeryüzü nüfusu açısından büyük önem taşıyan görüşmelerin Sovyet girişi miyle, ya da, Sovyetler Birliği'nin ve öteki sosyalist ülkelerin ileri sürdüğü önerilere uygun olarak sürdürüldüğü günümüzde, sağduyulu bir kişi ciddi ciddi «Sovyet tehlikesi» konusunda iddialarda nas il bulunabilir? Bu görüşmeler, şu önemli amaçları gözetmektedir:

- Stratejik saldırı silâhlarını sınırlandırmak (Sovyetler Birliği ve ABD);
- Nükleer silâh denemelerinin tam ve evrensel biçimde yasaklanmasını sağlamak (Sovyetler Birliği, ABD ve İngiltere);
- Hint Okyanusu'nda askersel faaliyetleri sınırlandırmak (Sovyetler Birliği ve ABD);
- Orta Avrupa'da silâhlı kuvvetleri ve silâhları azaltmak (Varşova Antlaşması ve NATO ülkeleri).

Son Sovyet önerileri, ayrıca, tüm devletlerce nükleer silâh yapımının aynı anda durdurulmasını, Sovyetler Birliği ile Birleşik Amerika'nın nötron bombası yapmamak ve nükleer silâhları ilk olarak kullanmamak konusunda karşılıklı söz vermelerini de içeriyor.

Bununla birlikte, deneyim bizlere, girişimler ve görüşmelerden anlaşmaya giden yolun uzun ve engebeli olduğunu gösteriyor. Yumuşamanın karşıtları, savaşım vermeden konularını bırakmayacaklardır.

Çeşitli nedenlerden ötürü, anti-Sovyetizm ve anti-komünizm kapitalist ülkeler halklarının bir kesiminin toplumsal bilincini etkilemeye devam ediyor. Büyük sermayenin beslediği çeşitli araştırma ve öngörü merkezlerinin ve kitlesel iletişim araçlarının gerçekte aşırı gericilerin tekelinde olması, barış ve toplumsal ilerleme dâvasını ciddi olarak tehlikeye sokuyor.

Savaş kışkırtıcıları ve silâh yarışından kâr edenler kamuoyunu sustur-

mak, barış hareketini karışıklığa itmek ve onun etkisini azaltmak için çılgınca çabalar harcıyorlar. Onlar, hareketimizin artan çapından ve saygınlığından, yükselen etkisinden ve çağrısından telaşa düşerek, toplumun çabasını ivedi sorunlardan, şimdi ilerlenmesi mümkün olan alandan saptıracak kendi «barış hareketlerini» kurmak için ciddi ve bol paralı önlemler alıyorlar. Israrlı bir şekilde, genel ve tam silâhsızlanmanın savunucuları kesilen bu «hareketler»den kimilerinin sözcüleri, nükleer denemelerin yasaklanması konusundaki her kısmi kazanımı ve stratejik silâhların sınırlandırılması, kimyasal silâhların ve yeni kitlesel kırım silâhlarının yasaklanması konusundaki görüşmeleri, yalnızca «yararsız» olmakla kalmayıp, bir dünya savaşının eşliğinde olduğumuz ve genel ve tam silâhsızlanma dışında hiçbir şeyin insanlığın ayakta kalmasına yardım edemeyeceği için «zararlı» da olan önlemler olarak betimliyorlar. Böylece onların ana belgisi de «canlıkalım» (beka) oluyor.

Barış hareketinin dikkatini, silâhsızlanma, yumuşama ve barış içinde yanyana yaşama gibi temel sorunların çözümü için verilen savaşımdan ayırmaya yönelik karşıt bir eğilim de vardır; (bu eğilim tarafından) bütün bunların «politik işler» olduğu, hükümetlerin ve partilerin işi olduğu, oysa halkların yalnızca eğitimle, çevre sorunlarıyla ve böylesi başka «politik olmayan» sorunlarla ilgilenmesi gerektiği iddia edilmektedir.

Böylesi «hareketler»i piyasaya sürenlerin yanılığa düşmüş saf insanlar olduklarını sanmıyorum, bunların görünüşünün ardında özenle hazırlanmış bir teribin bulunduğu kanısındayım. Onlar, silâh yarışıyla uğraşan emperyalist güçlere karşı ve nötron bombasının yapımcılarına karşı savaşıma lafta hizmet ederlerken, (gerçekte) barış hareketini karışıklığa itiyorlar ve zayıflatıyorlar. Burjuva basınının bütün bu «savaşçıları», Sovyetler Birliği'nin ve öteki sosyalist ülkelerin kısmi olsa bile önemli sonuçlar doğuran girişimlerine karşı çıkan ve derhal silâhsızlanma isteminde bulunan bütün bir «maksimalistleri» şiddetle desteklemesi bir rastlantı değildir.

Biz, uluslararası gelişmeler ve barış için savaş görevi konusunda farklı bir tutumu benimsiyoruz. Yalnızca eski dünyanın ayakta kalmasına değil, aynı zamanda yeni bir dünyanın kurulmasına doğru ilerlemeyi de doğru buluyoruz. Bizce, eğitim ve çevre sorunlarını çözmek çok önemlidir. Ve bu sorunları gündemimizde baş köşeye koyduk. Ama aynı zamanda politik sorunlar da çözülmedikçe, nötron bombası ne öğretenleri, ne öğrenenleri, ne de çevre bilimcilerini yeryüzünde bırakacaktır. Silâhsız ya da savaşımsız bir dünyayı daha yakına getiren, büyük-küçük her adımın destekçisiyiz. Şimdi yapılması gereken başlıca şeyin «silâhsızlanma görüşmelerinden silâhsızlanmanın başlangıcını muştulayan reel adımlara geçmek» olduğunu söyleyen seçkin barış savaşçısı, SBKP MK Genel Sekreteri, SSCB Yüksek Sovyet Prezidyumu Başkanı Leonid Brejnev'le tamamen hemfikiriz. «Bu ve yalnızca bu, kalıcı bir barış isteyen ve yeni bir dünya savaşı tehli-

kesini arttırmayı amaçlayan eylemleri şiddetle yeren, silâh yarışını yeren halkların isteklerini gerçekten karşılayacaktır.» (2)

DBK Bürosu Başkanlık Komitesi'nin, geçtiğimiz Ocak ayında ABD'de yapılan ilk oturumunda kabul edilen Washington Barış Bildirgesi ve, BM Genel Kurulu özel oturumu Hazırlık Komitesi'ne sunulmak üzere kabul edilen yumuşama ve silâhsızlanma üzerine bildiri, tüm barış güçlerini, barış ve yumuşama için, silâh yarışına karşı verilen savaşı hızlandırmaya çağırılmaktadır.

Askersel-endüstriyel komplekslerin ve ulus-ötesi şirketlerin yeni kompolarına karşı uyanık olmak gerekir.

Askersel bütçelerin kısıtlanması, faşist ve gerici rejimlerin her türden silâhlarla donatılmasının durdurulması, bugün birçok ülkeyi tehdit eden seferberlik harekâtına son verilmesi için savaşmak azminde olduğumuzu ilân ediyoruz.

Dünya Barış Konseyi, Birleşmiş Milletler'in, hükümetlerin, siyasi partilerin ve örgütlerin barışa adanmış çabalarını, halkların silâh yarışına son vermek, tüm nükleer ve öteki kitlesel kırım silâhlarını yasaklamak, silâhların azaltılması için etkin önlemler almak, genel ve tam silâhsızlanmaya doğru ilerleme yolundaki çabalarını bütünüyle desteklediğini ilân eder.

Caniyane ve öldürücü nötron bombasının geliştirilmesine kesinlikle karşıyız ve bunu lânetliyoruz.

Birleşmiş Milletler tarafından bir Dünya Silâhsızlanma Konferansı'nın bir an önce toplanmasını bütünüyle desteklediğimizi ilân ederiz.

Silâhlanma yarışı, yumuşamayı, gerginliğin azaltılmasını ve dünya için anlamlı olan herşeyi tehdit ediyor.

Silâhlanma yarışını sona erdirmek ve silâhsızlanmayı sağlamak için, yumuşamanın pekiştirilmesi, yumuşama sürecinin tersinmez kılınması açısından dirimsel olan bu koşullar için çabalarımızı yoğunlaştırma azmimizi ilân ediyoruz. Barıştan yana olan herkesi, bu çabalarda elele vermeye çağırıyoruz.

Yeni bir dünya kurulabilir. Açlık ve yoksulluk ortadan kaldırılabilir. Bütün halkların bağımsızlık ve eşitliği sağlanabilir. Bu halklara, korkusuz yaşama hakları, bu dokunulmaz hak verilebilir.

Dünya Barış Konseyi'nin, yeni bir dünya kurucularının eylem programı da gerçekte budur, çünkü, barış savaşçılarının giderek daha sık bir şekilde belirttikleri gibi, silâhsızlanma ve yumuşama savaşımı yeni bir dünya kurma savaşımıdır.

(2) Information Bulletin, Prag, Uluslararası ve Sosyalizm Yayınları, No. 3, 1978, s. 48.

Kopmaz Bağ

Schatik Jorge Handal

*El Salvador Komünist Partisi Merkez Komitesi
Genel Sekreteri*

Geçmiş tarih, asla «saf» bir sosyal devrim olmadığını açıkça ortaya koymaktadır. Ne de gelecekte böyle «saf» bir devrim olabilir. Kaçınılmaz olarak, her devrim, her bakımdan özdeş olmayan ve herbiri çeşitli sınıf çarpışmaları zinciri olan bir toplumsal hareketler yığılımıdır. Lenin şöyle yazar: «Saf bir sosyal devrim bekleyen kimse, *asla* bunu göremeyecektir. Böyle bir kişi, devrimin ne olduğunu anlamadan, devrime ancak lafta hizmet eder.» (1)

Bu sözler, günümüz Latin Amerikası için de bütünüyle geçerlidir. Kitamız ülkelerinde demokratik anti-emperyalist ve sosyalist görevler çitişmiştir. Şu ya da bu ülkedeki devrimci süreç, toplumsal-sınıfsal içeriği ve işçi sınıfının katılımının çapı bakımından ötekilerden ne ölçüde farklı olursa olsun, bir bütün olarak Latin Amerika çapında alınırsa bunların akışı (seyri), gerçek anti-emperyalizm ve demokrasi ile sosyalizm arasındaki organik bağı göstermektedir.

Bu kopmaz ve diyalektik bağ, bir dizi önemli etkene, kendi başına canalcı bir önem taşıyan modern evreye bağlıdır. Çünkü bu evrenin ana içeriği kapitalizmden sosyalizme geçiştir. Bu evrenin karakteristik özelliği, emperyalizmin, her bakımdan gericiliğe kayma, emkeçilerin ve genel olarak kitlelerin en temel hak ve özgürlüklerini baskı altında tutma yolundaki müzmin eğilimine karşı halkın demokrasi için savaşımının geniş ölçüde yayılmasıdır.

Sosyalizmin, dünyanın politik gelişiminin canalcı bir etkeni haline dönüşmesi, Latin Amerika ülkelerinde kitlelerin maddesel durumu üzerinde olumsuz bir etki yapan kapitalizmin genel bunalımının derinleşmesi ve, uluslararası işçi sınıfının ve ulusal kurtuluş güçlerinin başarıları Latin Amerika halklarının savaşımının erek ve görevlerinde niteliksel değişikliklere yol açmıştır. Kapitalizmin görece olgunluğu, demokratik dönüşümlerin eksikliği ve emperyalizme bağımlılık gibi nesnel etkenler, bu kıta ülkelerindeki anti-emperyalist hareketi geleneksel burjuva-demokratik devrimlerin çerçevesi ötesine geçmeye ve daha bir belirgin sosyalist eğilim kazanmaya itmektedir.

Emekçi halkın sınıfsal bilincinin ve politik çevreninin genişlemesi, top-

(1) Lenin, Toplu Yapıtlar, Cilt 22, s. 356.

lumsal adaletsizliğe ve kapitalist sistemin tüm kusurlarına karşı hoşgörüsüzlüğünün büyümesi, tekellerin egemenliğinin karşısında ve demokrasinin yanında olan tüm güçlerin dikkat merkezi olarak proletaryanın artan rolü, komünistlerin toplumu dönüştürme konusundaki fikirlerinin kitlelerce her zamankinden daha büyük ölçüde desteklenmesi, yurtsever ve ilerici güçlerin geniş anti-emperyalist bağlaşımlar ve demokratik koalisyonlar çerçevesinde birliği gibi etkenler de aynı yönde iş görüyor.

Latin Amerika ülkelerindeki devrimci hareketin demokratik, anti-emperyalist ve sosyalist görevlerinin giderek daha da birbirine yakınlaşmasını belirleyen temel etkenler bunlardır. Bu gözönüne alınmadıkça, kıtamızda ulusal ve sosyal kurtuluş sorunlarının başarılı bir çözümünün mümkün olmayacağı fikrindeyiz. Latin Amerika ve Karaipler Komünist Partileri Konferansı (Havana 1975) şöyle sesleniyordu: «Halk kitleleri için demokrasi, dırimsel önem taşıyan yapısal reformlar ve sosyalizme geçiş savaşımı, yalnızca zenginliğimizi denetlemekle kalmayıp, aynı zamanda oligarşilere ve oligarşik hükümetlere yardım ve destek de sağlayan tekellere ve emperyalizme karşı savaşla ayrılmaz bir biçimde bağlıdır.»

Burada ben, bu üç amaçlı savaşımın çerçevesi içinde bu bağlantı sorununu ele almak niyetindeyim. Doğal olarak, ne, bunun gerektirdiği tüm sorunları ele almak gibi bir iddiam, ne de, bu konudaki görüşlerimi bu tartışmadaki sonsöz şeklinde sunmak gibi bir niyetim var. Burada ele alınan bütün sorunlar, El Salvador Komünist Partisi'nin ve öteki devrimci güçlerin deneyimine dayanan düşüncelerimizden doğmuştur ve bunları yoldaşlarımızla paylaşmak istiyorum.

Latin Amerika'da yürürlükteki bütün devrimci süreç, orta düzeyde gelişmiş bir kapitalizmin, uluslararası emperyalizme ve başta da ABD emperyalizmine bağımlı olan bir kapitalizmin yapısal bunalımından kaynaklanmaktadır. (2) Egemen sınıflar, burjuva yollarla, şu iki biçimi kullanarak bu bunalımın üstesinden gelmeye çalışmışlardır ve çalışmaya devam ediyorlar: Bir yanda, (sürüp giden toplumsal-ekonomik sürecin bağımlı kapitalizmin daha yüksek bir aşamasına, tekel ve hattâ devlet-tekel kapitalizmi

(2) Bu yapısal bunalım, politik ve ekonomik sistemin geniş halk kitlelerinin gereksinimlerini karşılayacak güvenilir ve bağımsız bir ekonomik büyümeye ulaşmak için üretici güçlerin gelişimini sağlamak konusundaki yeteneksizliğinde ifadesini buluyor. Latin Amerika'daki egemen sistem kapitalizmdir, ama onun gelişimi, büyük ölçüde, emperyalist tekellerin sızmasının sonucudur. Bunun yanısıra, kapitalizm kapitalizm-öncesi üretim biçimleriyle, en başta da latifundizm ve yarı-feodal kalıntılarla kaynaşmıştır. Bu, kapitalizmin gelişiminin çarpıklaşmasına yol açmakta ve karşılığında, Latin Amerika ülkelerindeki devrimlere, şimdiki aşama çerçevesinde, yani anti-emperyalist, anti-oligarşik, demokratik ve tarihsal nitelikler çerçevesinde, sosyalist bir perspektif kazanmak eğilimi veren karakteri belirlemektedir.

aşamasına geçişten ibaret, olduğu ve hâlâ da olmaya devam ettiği Meksika ve Venezüella'daki gibi) burjuva-demokratik rejimler, öte yanda da faşist rejimler (Şili, Brezilya, Uruguay ve Bolivya'da). Her iki durumda da – ister faşizm olsun, isterse burjuva demokrasisi – varolan sorunları çözme çabaları, kaçınılmaz olarak, hem ekonomik, hem de politik alanda yalnızca kapitalist değil, aynı zamanda, bir ölçüde emperyalizm-yanlısı bir nitelik de kazanıyor. Yapısal bunalımın gerçek çözümü, seçeneği, ilerlemeyi sağlayabilecek anti-emperyalist ve sonul olarak da sosyalist yoldur.

El Salvador da içinde olmak üzere, Latin Amerika'da kapitalizm, emperyalizme bağımlılık olmaksızın varolamaz ya da gelişemez. Başka bir deyişle, bu bağımsız bir kapitalizm olamaz. Bu nedenle, yapısal bunalımdan burjuvaca bir çıkış yolu bulma çabasının, kaçınılmaz şekilde, emperyalizmin çıkarlarıyla organik olarak bağlı olduğu ortadadır. Bunalımdan hem burjuva, hem de anti-emperyalist bir çıkış yolu, yalnızca devletin denetimini değil, aynı zamanda, belli bir tür politik rejimi de gerektirir. Burjuva seçenek durumunda, politik rejimin türünü devrim ve karşı-devrim güçlerinin kaçınılmaz karşılaşması belirler.

Küba'daki ilk Latin Amerika sosyalist devriminin etkisini ve öteki ülkelerdeki devrimlerin anti-kapitalist devrimler haline dönüşmesi eğiliminin artmasını takiben, yerel büyük burjuvazinin ve emperyalizmin kimi kesimleri, faşist rejimleri, devrim tehlikesini ortadan kaldırabilecek ve, bağımlı tekelci kapitalizme geçişi ve kimi ülkelerde de devlet-tekellizminin pekişip canlanmasını sağlayarak, Latin Amerika ülkelerini bunalımdan burjuvaca çıkış yoluna götürebilecek biricik güç olarak görmeye başladılar. Özel ya da yapısal nedenlerden ötürü, her nerede, devrim ve karşı-devrim güçleri arasındaki yarışma devrimci bir patlama şeklinde gelişmezse, orada, bunalımdan sıyrılmak için başka bir burjuva biçim kullanma eğilimi sözkonusudur. Bu, eğer başarılı olabilirse, ancak burjuva-liberal demokrasisi şeklinde bir politik rejimle başarılabilir. Her durumda, burjuva seçenek, bağımlı kapitalizmin bir başka evresine yönelik bir adımdan başka anlama gelmez. Bu, ülkemizin deneyimince de doğrulanmaktadır.

Bize göre, bu tarihsel gerçekliğin çözümlemesinden ancak bir sonuç çıkarılabilir. Hem burjuva temsili demokrasinin savunucuları, hem de faşizmin savunucuları, nesnel sınıfsal nedenlerden ötürü, sonul olarak, kendi çıkarlarını ve ereklerini emperyalizmin çıkar ve erekleriyle bağlamaya çalışıyorlar. Bu, sözkonusu iki güç arasında kimi eylem ve işbirliği biçimlerini gerektirir. Bunun şimdi Latin Amerika'da açık bir şekilde ifadesini bulduğu ve dahası, Carter Yönetiminin Latin Amerika faşizmine karşı «tutarsız» tavrının da temelinde yattığı fikrindeyiz.

Ancak, bunalımdan sıyrılmamanın burjuva-demokratik ve faşist biçimlerinin

sonul olarak aynı stratejik amaçlar taşıması gerçeği, bu yolları savunan güçler ve çevreler arasında hiçbir çelişki olmadığı anlamına gelmez. Devrimci güçler bunlar arasında bir ayırım yapmakta ve bunu, devrimi geliştirmek için kullanmaktadırlar. Tarihsel deneyim, burjuvazinin sınıfsal çıkarlarını karşıladığı için, kapitalizmin gelişimini ve istikrarını en iyi burjuva-demokratik devletin savunduğunu göstermektedir. Bu nedenle, devrimci güçlerle canalıcı hesaplaşma noktalarında bujurvazi, bir kural olarak, faşistlerin etrafında toplanma eğiliminde olmakla birlikte, faşist rejim kurulup, görece pekişir pekişmez, kaçınılmaz olarak, burjuvazinin bir kesimi bunu normal kapitalist gelişmeye bir engel olarak görmeye başlar, muhalefete geçer ve hatta, faşist rejimi yıkmaya bile kalkışır.

Bundan çıkan sonuç, devrimci güçlerin önerdiği demokratik, anti-faşist cephenin çok geniş olabileceği ve olması gerektiğidir. Bizce, büyük burjuvazinin kimi çevreleri bile, liberal bir tutum alma koşuluyla, en azından geçici olarak bu cephede bir ölçüde yer alabilirler.

Bu noktada konunun özüne gelmiş bulunuyoruz: Bu geniş güçler koalisyonunun savaşımı sonucunda kurulan demokratik iktidar, geçişsel bir demokratik iktidardan başka birşey olamaz. Bu şekilde sağlanan demokratik iktidarın başlıca özelliğinin geçişsel, ve sonuç olarak da, geçici nitelikte olacağı kanısındayız. Ne ki, bu, herhangi bir belirgin zaman ölçeğiyle bağlantılı değildir, çünkü bu iktidarın diyalektik olarak aşıldığı nokta, onun tükenmesinin ve yeni bir nitelik kazanmasının nesnel ve öznel koşullarına bağlı olacaktır.

Yaşam, devrimci sürecin geçişsel dönemlerinde yoğun sınıf savaşımının devrim ve karşı-devrim güçleri arasında sert çatışmalara yol açtığını doğrulamaktadır. Biz, bu bağlam içinde, geçişsel demokratik iktidarın kendisini pekiştiremeyeceği ve kararlılık kazanmasının kendi gelişim yönüne bağlı olacağı kanısındayız: Çıkış yolu ya tutarlı ve sonuç olarak burjuva ve bu yüzden de emperyalizme bağımlı olacaktır, ya da, yapısal bunalımın çözümü, yine tutarlı ve sonul, yani anti-emperyalist olacak, bu nedenle de sosyalizme götürecektir.

Bu nedenle, demokratik bir iktidarın kazanılması, devrimin son aşaması olmak bir yana, sonul erek olarak bile değil, devrimci sürecin demokratik, anti-emperyalist ve sosyalist görevleri ele alan bir sonraki aşamasının hareket noktası olarak kabul edilebilir ve edilmelidir.

Geçişsel demokratik iktidarı devrimin son aşaması olarak kabul etmek, gerçekte, öyle sanıyoruz ki, bunalımdan burjuva çıkış yoluna yönelmek olacaktır. Bu, Şili, Boliviya ve Portekiz derslerinin ışığı altında sol güçler arasında sürekli tartışılan bir noktadır. Öteki Latin Amerika ülkelerinde olduğu gibi, El Salvador da da aşırı-sol gruplar geçişsel bir demokratik iktidarda yapay bir radikalleştirmeyi savunmaktadırlar. Onlar, bunun, top-

tan mülksüzleştirmeyi amaçlayan bir toplumsal-ekonomik dönüşümler programını ilân etmek ve hızlı bir tempoda uygulamaya koymaktan ibaret olduğunu söylüyorlar. Toprağın, işletmelerin ve konutların devralınmasını gündemdeki bir görev olarak, bütün devrimci sürecin bağlı olduğu başlıca erek olarak görüyorlar. Deneyim ise, bütün bunların, sonunda karşı-devrimin ekmeğine yağ sürdüğünü ve, bu grupların radikalizminden dehşete kapılan orta tabakaların karşı-devrimci bir tutum takınmasına yol açtığını göstermektedir.

Bu sorunun çözümü, sanırsız ki, yeni iktidarın olgunlaşmış toplumsal-ekonomik reformları ne kadar esnek ve becerikli bir şekilde uygulamaya koyacağına bağlıdır. Geçişsel bir demokratik iktidar döneminde bizler için temel (anahtar) sorun, reel iktidarı gerçekte kimin yürüttüğüdür. Toplumsal-ekonomik reformları gerçekleştirmekte hızlı mı, yoksa yavaş mı gitmek gerektiği bir dizi etkenlere bağlıdır sanırsız. İktidardaki proletarya bile, üretici güçleri geliştirmek için kapitalizmin etmenlerinden yararlanma ve değişikliğin temposu sorunuyla karşı karşıya gelmeye devam eder. Bunun bir örneği, Komünist Partisi'nin ve Sovyet devletinin kapitalizmden sosyalizme geçiş döneminde izlediği *Yeni Ekonomik Politika'dır (NEP)*. Bu, sınıf savaşımının sona ermesi değil, onun yeni biçimler içinde sürdürülmesi anlamına geliyordu. Sonuçtaki durum, sosyalizmin kapitalizm karşısında tam ve sonul etkusunun nesnel koşullarını yarattı.

Sonuç olarak, geçişsel bir demokratik rejimin kurulmasından sonra bile, hâlâ, iktidar konusuna dayanan görevler vardır ve, iktidarın yürütülüş biçimi, insan haklarının ve yurttaş özgürlüklerinin güvenceleme ve demokrasinin ve, yalnızca halktan gelen iktidarın kendisinin temsil edilmesinin sağlanma biçimi, sanırsız ki, birincil denemese bile, muazzam bir sorundur.

Faşizme karşı savaşa katılan geniş güçlerin kazanacağı bu demokratik iktidar muhakkak geçişsel bir iktidar olacağı için, sosyalizm için çalışan güçlerin ve en başta da onların Komünist öncüsünün görevi, bunu anti-empyalist kılmaktır. Aslında bu, demokratik cephenin varolan programlarının sınırlı niteliği ne olursa olsun, nesnel olarak, sosyalizme yol açacaktır.

Elbette, hiç kimse, savaşımın bir sonraki aşamasına geçiş için koşullar olgunlaşmazdan önce bir geçişsel demokratik iktidarın kurulması olanağını gözardı edemez. Bu durumda, gerçeklikler gözönüne alınarak, çeşitli önlemlerin uygulanma temposunun yavaşlatılması gerektiği fikrindeyiz. Zorunlu koşulların olmayışını gözönüne almamak, devrimin yenilgiye uğramasına yardım eden katıksız bir serüvencilik olacaktır.

Biz, Küba devriminin, emperyalizme karşı, demokrasi için savaşımla sosyalizm savaşımı arasındaki nesnel bağlantının parlak bir örneğini ve, komünist öncünün oynadığı ve oynamaya da devam ettiği rolün modelini

sunduğu görüşündeyiz. Bu, bir bütün olarak Latin Amerika'daki devrimci sürecin nesnel kurallarını ortaya koymaya yardım etmiştir. (3)

Diktatoryal faşist rejimlere sahip ülkelerde demokratik bir iktidarın kurulması, az çok tutarlı burjuva-demokratik rejimlere sahip ülkelerdeki süreçten farklıdır. Birinci durumda, demokrasi hiç yoktur, oysa ikincisinde, demokrasinin çeşitli etmenleri vardır. Dolayısıyla, sosyalizm savaşımının (ve bizim başlıca ve asıl devrimci erëğimiz budur) bileşke bir bölümü olan demokrasi savaşımındaki görevler ile demokratikleştirme savaşımındaki görevler arasında bir ayırım yapmanın önemli olduğunu sanıyoruz. Bu ikincisinin (demokratikleştirme savaşımındaki görevlerin), yalnızca, ege-men burjuvazinin kullandığı yöntemlerde değışiklikler anlamına geldiği ve yukarda anılan iki durumun herbirisinde farklı bir biçimde ifadesini bulduğu fikrindeyiz.

Diktatoryal, faşist ya da faşizan rejimlerde, iktidar sorununun ana bel-gisi, bu rejimin yıkılması ve demokratik bir hükümetin kurulmasından baş-ka birşey olamaz. Demokratikleştirme ve ödünler kazanma savaşımını, be-lirli bir anda her ülkedeki somut güçler dengesi belirler. Böylesi bir sava-şım ancak taktik olarak kabul edildiği zaman haklıdır ve inanıyoruz ki, komünist bir politika olabilir; çünkü bu, genel bir politik çizgi olarak kabul edilir ve ödünler kazanmakla yetinilirse, devrimci bir politika olmaktan çıkacaktır.

El Salvador'daki demokratik güçler, bu bakımdan önemli deneyim ka-zanmışlardır. Ülkemizde son birkaç yıldır yer alan gelişmeler, halk kitle-lerinin yaşam koşullarının daha da kötüleşmesinin yanısıra, bunalımı da ağırlaştırmıştır, yetkililer, proletaryaya ve orta kesimlere karşı vahşice baskılara girişmişlerdir ve açık bir faşist rejimin kurulma tehlikesi vardır. Bu dönemdeki savaşım da üç demokratik partinin, Milliyetçi Demokratik Birlik (MDH), Hristiyan Demokrat Partisi (HDP) ve Ulusal Devrimci Ha-reket'in (UDH) Ulusal Muhalefet Birliği (UMB) içinde birleşmesi birincil önem taşımaktadır. 1971'de kurulan UMB, rejimi demokratikleştirme sava-şımında büyük çaplı eylemlere girişmiştir.

UMB'nin 1972 başkanlık seçimlerindeki utkusu (halkın elinden bunun sonucunun alınmasına karşı), onun programının kitlelerce anlaşıldığını gösterdi. UMB, 1977 Şubat'ındaki son başkanlık seçimlerine de katıldı.

(3) Demokratik, anti-emperyalist ve sosyalist görevler arasındaki derin bağlantı, Latin Amerika'daki devrimci süreci Üçüncü Dünya'nın öteki bölgelerindeki benzeri süreçlerden belirgin bir şekilde ayırmaktadır ve, kimi anti-sömürge devrimlerin de aynı diyalektiğe sahip olduklarının kabul edilmesi gerekse bile, bizim devrimimiz anti-sömürge devrimden (farklıdır-ç). Asya ve Afrika'daki anti-sömürge devrimler, her zaman için, ulusal, anti-emperyalist ve sosyalist görevlerin Latin Amerika'daki gibi aynı biçimde, aynı için bağlantı ve uyum içinde bir araya gel-mesiyle sonuçlanmaz.

Bu kez, seçim ortamı yalnızca propaganda yapmak ve kitleleri örgütlemek için değil, aynı zamanda, birincil olarak, demokratik bir iktidar yerleştirmek, sivil-asker tüm demokratları birleştirmek, halkın çoğunluğunu toparlamak, onun oylama gününde ifadesini bulacak olan iradesinin savunulması savaşımına onu sokmak ve onun savaşkan ruhunu zenginleştirmek ve böylece de, açık faşist bir diktatoryanın kurulmasına engel olmak için de kullanıldı. (4)

1966'dan bu yana seçimlere katılma, demokratik güçlerin birleşik cephesinin kurulması ve ortak demokratik dönüşümler programını desteklemek üzere kitlelerin toparlanması için bir temel sağlamıştır. Kitleler, amansız bir savaşım içinde, egemen sınıfların ve onların hükümetlerinin savunduğu, durmadan göklere çıkarılan «temsili demokrasi»nin sahteliğini ve ikiyüzlülüğünü, oysayımındaki hileleri kendi deneyimlerinden öğrenmişler ve apaçık görmüşlerdir.

1972 ile 1977 arasında, 1932'deki geçici soykırımından (5) bu yana ilk kez gerçekleşen, köylülerin ve tarım işçilerinin kitlesel bir hareketinin patlaması, Katolik kilisesi çoğunluğunun sola kayması ve kırsal kitlelere daha yakınlaşması ve çatışan güçlerin, bir yanda halkın ezici çoğunluğu ve öte yanda da, rejim, yani, hükümet ve onu destekleyen oligarşi olmak üzere, kutuplaşması da içinde olmak kaydıyla, önemli politik değişiklikler oldu.

El Salvador'daki savaşım sürüyor. Özgül koşullarda devrimci pratikten kaynaklanan özgül taktikler kullanılıyor. Bununla birlikte, şu soru sorulabilir: 1977 seçimindeki sandık hilelerinden sonra, seçim kampanyalarına katılmanın ne önemi vardır? Başka bir deyişle, gelecekteki seçimlere katılma El Salvador'da demokrasi ve devrim davasına hizmet edecek midir? Komünistler, seçimlerin, diktatoryayı yıkma ve demokratik bir hükümeti iktidara getirme savaşımının başlıca doğrultusu olmaktan çıktığına inanıyorlar. Bunun, artık yalnızca daha gelişmiş ve örgütlü kesimlerce değil, geniş kitlelerce de anlaşıldığı fikrindeyiz. Şimdiki hükümet, yerini, bir söyleşiye girilebilecek farklı bir rejime terkedene değin, seçimlerin taktik önemden öte bir değeri olamaz.

Hükümetin burjuva demokrasisine dayanarak ayakta kalmadığı koşullarda edindiğimiz deneyim işte böyledir. Az çok tutarlı bir burjuva-demok-

(4) Ayrıntılı bilgi için bkz.: Victor Montes, «El Salvador'da Neler Olup Bitiyor?», BSS, 1977 Aralık-Ed.

(5) Orta Amerika'nın önemli devrimci eylemlerinden biri olan terörist Martines diktatoryasına karşı 1932 Ocak'ındaki bir halk ayaklanmasının bastırılması sırasında, El Salvador Komünist Partisi'nin önderleri, onun kurucularından biri olan Agustin Farabundo Marti de içinde olmak üzere birçok önder öldürüldü. Terörizmin kurbanları 30.000'ne ulaştı ve tarım ve sanayi işçilerini, köylüleri, öğrencileri ve ilerici aydınları da kapsamına aldı (o sırada bütün nüfus bir milyondan azdı).

ratik rejime ne zaman sahip olunacağı ayrı bir konu. Bu durumda, kimi Latin Amerika ülkeleri deneyiminin gösterdiği gibi, demokratikleştirme savaşımı, hükümeti ele geçirmenin bir aracı durumuna gelebilir. (6)

Ortaya çıkma eğilimi gösteren bu durum, sanırım ki, özel bir durumdur. Marks'ın, «bir yanda, toplumun varolan ekonomik temelini henüz dönüştürülmediği yerlerde, ama öte yanda da, emekçi kitlelerin, toplumun sonul radikal dönüşümünü sağlamayı gözeten *geçişsel önlemleri yürürlüğe sokacak ölçüde güç kazandığı yerlerde*» bir toplumsal dönüşüm olanağına yer verdiği anımsayalım. (7)

Bu geçiş döneminde yer alacak daha sonraki gelişmeler ve toplumun köklü bir şekilde değişmesi, büyük ölçüde, devrimci güçlerin uğraşmak zorunda kalacağı bir dizi göreve, yani, silâhli kuvvetlerin kazanılması ya da tarafsızlaştırılması, anti-emperyalist güçlerin birleşik cephesini korumak, demokratik iktidarın kazanımlarını pekiştirmek ve genişletmek ve bunun ileri, daha gelişmiş bir demokrasi haline gelmesini sağlamak gibi politik görevlere bağlı olacaktır. Böyle bir yeni demokratik rejim, kapitalist sömürü sisteminin ekonomik temellerini bütünüyle ortadan kaldırmaksızın, adım adım, politik üstyapıda reformlar yaparak, oligarşiyi ve öteki emperyalist yanlısı grupları hükümetten söküp atarak ve sosyalizme yol hazırlayarak emekçi halka karşı-devrimci şiddete karşı direnmek için etkin ve reel araçlar sağlayacaktır.

Latin Amerika ülkelerindeki devrimci savaşımında demokratik, anti-emperyalist ve sosyalist görevlerin bu sarmaşmasının içkin diyalektiğini elbette görmek gerekir. Bu çelişkili bir süreçtir. Çünkü her demokratik hareketin bir özelliği de onun sınıfsal ve politik bakımdan eşitsiz olması, ve kaçınılmaz biçimde keskin iç çatışmalara yol açacak sosyalist ve anti-sosyalist eğilimleri içinde barındırmasıdır. Bu nedenle, proletarya hareketinin politik ve örgütsel bağımsızlığının korunması, işçi sınıfı partisinin yolgösterici rolünün güçlendirilmesi ve ivedi demokratik belgilerle proletaryanın sınıfsal savaşımının başlıca eylemleri arasındaki bağlantının, uluslararası ve ulusal çaptaki bütün devrimci hareketin tarihsel perspektifinin ve demokrasi savaşımının sosyalist devrimin görevlerine koşulsuz bağlı kılınmasının açıkça anlaşılması, bütün bunlar, sanırım ki, işçi sınıfının öncüsü ile demokratik hareketler ve partiler arasındaki ortaklaşa eylem ve işbirliği politikasının temelini köşetaşdır. Lenin şöyle yazıyordu: «Demokrasi savaşımı ile sosyalist devrim savaşımının, birincisini ikincisine *bağlı*

(6) İşçi sınıfının, ilerici, anti-emperyalist güçlerin, işçi sınıfı partilerinin ve ileri görüşlü orta kesimlerin, köylülüğün, aydınların ve başkalarının savaşımıyla, varolan demokratik özgürlüklerin kullanılmasının ve genişletilmesinin hükümete katılma yolunu açtığı Şili'de olan da buydu.

(7) Birinci Enternasyonal'in Belgeleri, c. III, «Kalıt (Miras) Hakkı Konusunda Genel Konsey'in Raporu», s. 324.

kılarak, nasıl kaynaştırılacağını bilmek gerekir. Bütün güçlük buradadır, bütün sorun budur.» ⁽⁸⁾

Gericiğin ve emperyalizmin, geçiş döneminde devrimi kanla boğmasını başarısızlığa uğratmanın güvencesinin, ancak, bu ana görevin çözümlenmesiyle, yani, bütün iktidarın proletarya ve onun en yakın, en sağlam ve en tutarlı bağlaşıkları tarafından kesin bir şekilde kazanılmasıyla sağlanabileceği fikrindeyiz. Bu sorunun, kitlelerin çıkarları ışığında, yeni (ya da ileri) demokrasi ve yeni yasallık çerçevesi içinde çözülmesi gerekir. El Salvador komünistleri, Şili devriminin başlıca derslerinden birinin, bütün iktidarı ivedi bir şekilde kazanmak gerektiği olduğuna inanıyorlar.

Emekçi halkın ivedi istemler için, emperyalist baskıya karşı ve gelişmiş demokrasi ve sosyalizm için savaşımı, bütün bunlar, bir ve aynı tarihsel süreçteki aşamalardır ve bu nokta, Havana Komünist Partiler Konferansı tarafından şöyle vurgulanmıştır: «Latin Amerika'daki devrimci reformların yolu, özenli ve sabırlı savaşımı gerektirir; burada faşizme, emperyalizme ve oligarşilere karşı, demokrasiyi savunma için verilen savaşlar ve ayrıca, halkın politik yaşama etkin bir şekilde katılması için verilen savaş tek bir süreci oluşturmaktadır.»

⁽⁸⁾ Lenin, Toplu Yapıtlar, c. 35, s. 267.

Toplumun Devrimci Dönüşümü İçin Verilen Savaşım Sırasında Ekonomi ve Politikanın Diyalektiği

Uluslararası Bilimsel Konferans (*)

I. DEVRİMİN AŞAMALARI VE SORUNA YAKLAŞIM

Konferans'ta Danimarka Komünist Partisi'ni temsil eden Ib Nielsen, ekonomi ve politika arasındaki diyalektiğin devrimin her aşamasında özgül bir biçimde somutlaştığı fikrini vurguladı ve açıkladı.

Nielsen, Danimarka Komünist Partisi'nin 1976'da kabul edilen Programı Danimarka'nın sosyalizme doğru ilerleme perspektiflerini özetlemektedir dedi. Sosyalizme kesin geçişten önceki bu hazırlık sürecinde, değişikliklerin, büyük olasılıkla, *anti-tekel demokrasi* yönünde gerçekleşeceğini varsayıyoruz. (Program'da, «henüz sosyalizm olmayan» diye betimlenen) bu aşamada üretim araçlarına halk henüz sahip değildir, ama ekonominin kimi ana kolları «demokratik millileştirme»ye konu olmuştur. Ekonomik yaşamda ve üretimde, hâlâ oldukça büyük bir özel kesim vardır, ama bu kesim politik bakımdan belirlenmiş olan «işçilerin yönetime katılması çerçevesi» içinde çalışmaktadır. Ekonominin ana alanları millileştirildiğinde, bunları politik bakımdan denetleme olanağı ortaya çıkar ve anti-tekel demokrasinin politik iktidarı, varsaydığımız üzere, demokratik halk iktidarına dönüştüğünden, sosyalizme kesin geçişi gerçekleştirmezden önce bile, demokratik ve planlı ekonomik yönetimin başlıca etmenlerini geliştirme olanağı doğar.

Program'a göre, sosyalist toplum aşağıdaki karakteristik ölçütlere sahip olacaktır: (a) Üretim araçları halkın ya da kolektifin mülkü haline gelecektir; (b) İşçi sınıfının yönettiği halk politik iktidarın bütün ağırlığını üzerine alacaktır, ve (c) Bu iktidar, halkın maddesel ve kültürel gereksinimlerini karşılamak için ekonomiyi planlı doğrultuda geliştirmede kullanılacaktır. Böylelikle, anti-tekel demokrasiden sosyalizme geçiş belirleyici, niteliksel bir sıçrama şeklinde olacak, ama anti-tekel demokrasinin hazırlanma sürecinde kapitalizmden sosyalizme devrimci sıçrama süresi kısaltılacaktır.

(*) BSS, Mart 1978'den devam ediyor.

Biz, anti-tekel demokrasiyi, uzun bir tarih döneminde kendisini, bir plan tarafından yönetilen «sosyalist kesim» ile piyasa tarafından yönetilen «özel kesim» arasında belirli bir denge sağlayan «karma ekonomik» ve «çoğulcu» bir sistem olarak yeniden-üreten bağımsız bir sosyal-ekonomik formasyon (yapı) şeklinde görmüyoruz. Programımızda, anti-tekel demokrasi, dinamik gelişimiyle sosyalizme (olasılı) barışçıl geçişe hazırlanma şeklinde hizmet eden kapsamlı bir politik-ekonomik-toplumsal süreçtir, denilmektedir.

Marksist sosyalist gelişim teorisine göre, kapitalizm ile sosyalizmi özel bir tarihsel dönem ayırır; bu dönemde, derin politik, ekonomik, toplumsal ve ideolojik değişiklikler oluşturarak, bağımsız bir sosyal-ekonomik formasyon olarak sosyalizmin kurulması için gereken koşullar şekillenir. Bu geçiş dönemi, işçi sınıfının ve başlıklarının politik iktidarı kazanmasıyla ve bunu, başta ekonomideki belirleyici komuta tepelerini ele geçirerek, yukarıda anılan temel değişiklikleri gerçekleştirmek için kullanmasıyla başlar. Danimarka Komünist Partisi Programı, sosyalizme geçişten ve bunu barışçıl araçlarla gerçekleştirme olanağından söz ederken, kesinlikle, anti-tekel demokrasisinin geliştirilmesiyle hazırlanan sosyalist politik iktidarın kurulmasını ve bu dönemde, toplumu yeniden-kurabilecek bir gücün yaratılmasını dile getirmektedir, bu geçiş sürecinin bir ölçüde daha geniş olan boyutunu değil. DKP Programı, sosyalist politik iktidarın kurulması ile gelişmiş sosyalizm arasında herhangi bir özel geçiş dönemini ima eden özel bir kesim içermiyor. Anti-tekel demokrasi, artık politik iktidarın kazanılmasıyla yaratılan daha elverişli koşullara dayanılarak, doğrudan doğruya sosyalizm kuruculuğu yönünde daha da geliştirilmelidir.

Bizce bu tümüyle tutarlı bir tutumdur, çünkü, (yneliyorum, «henüz sosyalizm olmayan») anti-tekel demokrasi koşullarında gerçekleştirilebilecek olan şeyler konusunda Program'ın söyledikleri, sosyalist politik iktidarın kazanılmasından sonraki geçiş dönemi için genellikle düşünülen şeylere çok benzemektedir. Programımız, toplumu dönüştüren bir güç olarak halkın, klasik Marksist teorinin ancak iktidarın proletarya tarafından kazanılmasından sonra ulaşılabilir kabul ettiği – çünkü bu değişiklikler zorunlu olarak sosyalist bir içerik taşımaktadır – değişiklikleri, «toplumdaki belirli derin değişiklikleri» bir ölçüde daha erken bir tarihte oluşturabileceğini ifade etmektedir. Sosyalist üstyapının bellibaşlı öğelerinin yanısıra, sosyalist temelin bellibaşlı öğeleri de, bizce, sosyalizm öncesi toplumsal koşullarda bile gelişebilirler. Bununla birlikte, anti-tekel demokrasi bu doğrultuda ötesine geçemeyeceği ve kapitalizmden sosyalizme bir «sıçrama» yapma gereğinin ortaya çıktığı bir sınır vardır. Bu zaman sınırları Program'da belirtilmemiştir, çünkü anti-tekel demokrasi bir durum değil, bir süreçtir ve bunun gelişim koşulları, bu gelişim sırasında değişime eğilimi taşır.

SSCB Bilimler Akademisi Dünya Sosyalist Sistemi Ekonomisi Enstitüsü Yöneticisi O. T. Bogomolov, tekelci sermayenin kapitalist devlet aygıtıyla sarmaşmasının, kaçınılmaz olarak, ekonomideki herhangi bir demokratik ve sosyalist düzenlemenin politik iktidarda da buna uygun düşen değişikliklerden ayrılmayacağını getirdiğini savundu.

Bogomolov, ekonomik değişikliklerin derinliği ve toplumsal niteliği, belirleyici bir şekilde, politik iktidarın kimin çıkarlarını dile getirdiğine bağlıdır, dedi. Örneğin, tekelci sermayenin millileştirilmesi, işçi sınıfının katılımıyla devrimci demokratik bir iktidar tarafından gerçekleştiriliyorsa, kapitalizmin çerçevesi dışına çıkan, ancak henüz sosyalizmin doğuşu anlamına gelmeyen bir halk kesiminin (sektörünün) yaratılması yönünde demokratik bir adım olarak kabul edilebilir.

Lenin, millileştirme, bu süreç içinde *kendi* devletlerinden destek alan emekçi kitlelerin etkin katılımı sonucunda, ancak demokratik araçlarla gerçekleştirilebilecek olan, üretimin reel sosyalleşmesi yönündeki bir ilk adımdan başka bir şey değildir, der.

Devrimimizin ve sonraki sosyalist devrimlerin deneyimleri, devrimci dönüşümler sırasında politik iktidarın, işçi sınıfının ve öteki emekçilerin devlet önderliğinin ekonomik devrimin vazgeçilemez bir aracı olduğunu ve bunun yerine hiçbir şeyin konulamayacağını göstermektedir. Kapitalizm koşullarında ekonomik yaşamı demokratikleştirme ve bunu ekonominin derinliklerinden kaynaklanan tederici bir süreç olarak sosyalist bir doğrultuya yönlendirme ve sonra da, devlet iktidarının yerine geçirme noktasına değin, onun tüm mekanizmalarına ve yapılarına dek yayma fikri pratik tarafından şimdiye dek doğrulanmış değildir.

Toplumun devrimci dönüşümü sırasında ekonomi ve politikanın diyalektik bağlılığının bir başka yönü de vurgulanmalıdır. Devrimci dönüşümler sırasında kurulan politik iktidarın kendisi (ister devrimci-demokratik, isterse sosyalist olsun) ekonomide yerinde değişiklikler yapmaksızın, sosyalizmin ekonomik sistemi doğrultusunda belirgin adımlar atmaksızın ya da kendisine uygun bir ekonomik temel sağlamaksızın konumlarını pekiştiremez. Devrimci iktidar, ekonomideki demokratik ve sosyalist değişikliklerin «ebesi» olabilir, ama ekonominin eski özel kapitalist yapısı üzerinde yabancı bir madde olamaz ya da, en azından uzun süre böyle bir yabancı madde olarak kalamaz.

Hem teorik, hem de pratik bakımdan kanıtlanmış olduğu gibi, ne sosyalizme yukardan karar verilebilir, ne de o bir gecede kurulabilir. Bu yüzden, ekonomideki devrimci dönüşümler döneminde belirleyici önem taşıyan şey, bu dönüşümlerin çapından çok, politika ve ekonominin geli-

şimindeki genel eğilimdir. Ekonomiyi sosyalizm yoluna sokmak için, ulusal ekonomik organizmanın başlıca sinir merkezleri, ekonominin komuta tepeleri ve onun belirleyici konumları üzerinde devlet denetimi kurulmalı ve böylece bunlar toplumsal mülkiyete dönüştürülmelidir. Kapitalizmden sosyalizme geçiş sırasında gerçekleştirilen devrimci-demokratik ve sosyalist değişiklikler sürecinde komuta tepelerinden yararlanma konusundaki Leninist teorinin bugün de geçerli olduğu inancındayız.

Buna, yönetimden mülkiyetin ayrılması, gerçekten yöneten ve ekonomik kararları vermekle uğraşan otoriteden denetleyici otoritenin ayrılması doğrultusundaki eğilimi en güçlü bir şekilde ortaya koyan şeyin, tam da, ekonominin bu komuta bağlantıları olduğunu eklemek gerekir. Endüstriyel yoğunlaşmanın devasa çapı, yalnızca teknolojinin değil, aynı zamanda, büyük ölçekli üretimin tüm toplumsal ilişkiler alanının artan karmaşıklığı ve bunun planlanmasındaki güçlükler, bütün bunlar, «teknokrasi»nin, yöneticilerin (menecerlerin) gücünün arttığını her türlü kuşkunun ötesine götürme eğilimindedir ve, mülk sahipleri ile kapitalist devletin bunları denetlemesi daha da güçleşmektedir. Bununla birlikte, sözcğemi, yukarıda anılan nedenlerden ötürü yöneticiler ve teknokratlar üzerinde her türlü kamu denetiminin bir hayal durumuna geldiğini savunan ABD'li tanınmış ekonomist J. K. Galbraith'in görüşlerini kabul etmeye de olanak yoktur. Bunun, demokratik ve sosyalist ekonomik örgütlenme biçimlerini geçersiz kıldığı da kabul edilemez.

Elbette, büyük ölçekli, önde gelen ekonomi kesimindeki ve devletin yönetim aygıtındaki «teknokrasi»nin geniş emekçi halk kesimlerinin, en başta da işçi sınıfının çıkarlarına hizmet etmesini sağlamak kolay bir iş değildir. Bunun için, politik iktidarı yeniden örgütlemek yetmez; etkin demokratik ve sosyalist denetim sorununu da çözmek gerekir, çünkü salt bürokratik denetim, derhal, üretimdeki etkinliği düşürecek, esnek yönetimi daha da güçleştirecek ve sonuç olarak da, emekçi halkın çıkarlarına zarar verecektir.

Gördüğümüz gibi, teknokratik kaymak tabakanın gücünü, yalnızca üstün becerilerine borçlu olmadığını akılda tutmak önemlidir. İlk ve en başta, örgütlenmenin verdiği güç ona yardım eder. Bu yüzden, emekçi halk, ancak kendi örgütlülüğünün ve birliğinin gücünü ve en başta da, işçi sınıfının politik partisinin gücünü kullanarak, onu demokratik denetim altına alabilir.

Panama Halk Partisi MK yedek üyesi Feliks Dikson, Lenin'in, geçiş aşamasında ulusal ekonomide farklı ekonomik yapıların varolma olanağı konusundaki, bunları doğru bir şekilde çözümlenmenin ve egemen olanlarını seçmenin önemi konusundaki ve ayrıca, hangi yapıların egemen duruma gel-

mesi gerektiğine karar vermede politik iktidarın oynadığı etkin rol konusundaki fikirlerinin güncelliğini göstermek için kendi ülkesinin deneyimini ele aldı.

Dikson, Panama'daki çağdaş gelişime, ekonomide farklı yapıların ve çatışan eğilimlerin varlığı ve karşılıklı etkileşimi damgasını vurmaktadır, diye vurguladı. Canalcı şey, politik iktidarın, bağımlı kapitalist yapıdan bağımsız bir ekonomiye geçişi gerçekleştirmede çıkarı olan güçlerin elinde bulunmasıdır, böyle bir ekonominin gelişimi ilerici güçler tarafından belirlenmektedir ve bu, sosyalizm yönünde yeni bir ileri adımı hazırlamaktadır.

Her türlü kökten dönüşümün anahtarı, politik devlet iktidarındır. Bu yüzden, egemen oligarşi ve ABD emperyalizmiyle bağlı olan eski politik düzenin kaldırılması sürecinde bulunan ülkemizde, gündemdeki sorunun yeni bir anayasal iktidar örgütleme sorunu olması kesinlikle doğaldır. 1972 seçimleri sonucu ortaya çıkan devlet iktidarının ulusal, eyaletler düzeyindeki, belediyeler düzeyindeki ve yerel organları, hepsi, bu yeni gelişimin damgasını taşımaktadırlar.

Halkçı, anti-emperyalist ve anti-oligarşik iktidar ya da ulusal kurtuluş belgisini ileri sürerken, kafamızda belirli bir sınıfın iktidarını tutmuyoruz. Kastedtiğimiz şey, tüm Panama devrimci güçlerinin işbirliğine dayanan ve bu güçlerin kesinkes birliğinin gelişiminden doğan devrimci, tekçi ve meşru birleşik iktidar biçimidir. Şimdi istenen birlik ereği yolunda olduğumuzdan, ülkemizde varolan durumun tipik bir özelliği olan, iktidar biçimlerinin çeşitliliği şimdiki iktidarın geçici niteliğini yansıtmaktadır.

1969'dan bu yana Panama'nın ekonomik gelişimindeki dönemecin bir özelliği de, ilericilerin, ekonomik kararlar alma işiyle görevli organlara katılmalarıdır. 1972'de, halk yönetiminin Corregimientos Temsilcileri Ulusal Meclisi, il ve mahalle konseyleri, belediye ve yerel cuntalar (konseyler) gibi biçimleri ortaya çıktı. İlerici önderlerin, işçi ve köylü temsilcilerinin ekonomi, maliye ve istihdamla ilgili kararlar alınmasına katılmaları, hükümetin ekonomik politikasına yeni bir damga vurmuştur. Şimdiki rejimin Panama Kanalı ile ilgili politikası yeni bir içerik kazanmıştır. Ekonomik gelişim, toplumsal dönüşüm ereğine doğru kanalize edilmektedir.

İlerici sürecin gelişimi, toplumun daha ileri görüşlü kesimlerini şu seçenikle karşı karşıya getirmiştir: Ya eski yapıyı yıkmak, ya da onunla ekonomik yarışma içinde yanyana yaşamak. Özel kesim ile devlet ve kooperatif kesimleri arasındaki yarışma, Panama'nın günümüzdeki ekonomik gelişimini belirleyen bir özellik durumuna gelmiştir. Burada, ekonomik yönetimin, tüm ulusal birikimin ülkenin gelecekte sanayileşmesinin temelini

sağlayacak ekonomi kollarına yatırım için kullanılması doğrultusunda yeniden yönlendirilmesi büyük bir önem taşımaktadır.

Devrimin itici güçleri ile bağımlı kapitalist yapı arasında yükselen sınıf savaşımı, dinamik bir gelişme gücü, kapitalist çerçeve içinde belirli görevleri yerine getirmek için gereken dinamik bir güç olarak hizmet etmektedir. Bu da gelecekteki sosyalist dönüşümlere bir ön-temel yaratmaktadır.

Moğolistan Devrimci Halk Partisi MK üyesi Badamin Lhamsuren, az gelişmiş ülkelerin, kapitalizmi atlayarak sosyalizme doğru ilerlemesinde ekonomi ile politika arasındaki ilişkiler konusundaki kimi yöntembilimsel sorunlara ışık tuttu.

Lhamsuren, bu sorunun kendine özgü yanları ve güçlükleri vardır, dedi. Hem kapitalist olmayan bir gelişim yolu izlemiş olan Moğolistan'ın deneyimi ve hem de, sosyalist yönelimli gelişmekte olan ülkelerin günümüzdeki pratiği bunu doğrulamıştır. Burjuva ideologlarının ve oportünistlerin, mümkün her aracı – bu ülkelerdeki devrimci güçlerin rolünü yadsımdan ve küçümsemekten, onların sosyalist dünya ile politik bağlaşmalarını ve dostluklarını kötülemeye, Lenin'in, az gelişmiş ulusların kapitalist olmayan yol boyunca ilerlemesi olanağına ilişkin fikrinin Marks'ın teorisinin değiştirilmesine (revizyonuna) gelip dayandığı şeklinde, her tür ikiyüzlü iddialara varana dek – kullanarak, bunu çarpıtmaya çalışmalarından, bu sorunun önemi anlaşılmaktadır.

MDHP'nin deneyiminden hareket ederek, Moğolistan'ın kapitalist olmayan bir yol geçtiğinden söz ederken, bütün bir tarih dönemini, ana içeriği eski ilişkilerin temelden yıkılması ve sosyalist değişim için gereken koşulların yaratılması olan bir dönemi akılda tuttuğumuzu belirtmek isterim. Bu dönem, 1921'de Halk Devrimi'nin etkisiyle başlayan genel demokratik aşamanın bütününü ve 1960'ların başlarına dek sosyalist aşamanın da bir bölümünü kapsar.

Moğolistan'da yeni bir yaşam kuruculuğuna geçmek için, her şeyden önce, eski sistemin zincirlerini kırmak, yani, politik, ekonomik ve tinsel alanlarda feodal ilişkileri ortadan kaldırmak zorunluymuştu. Feodal sistemin yıkılması, burjuva-demokratik devrimin uğraşacağı bir görevdir. Ama Moğolistan koşullarında, onun seçtiği kapitalist olmayan gelişme yoluyla birlikte bu süreç de ayırdedici özellikler kazandı. Toplumun yol gösterici gücü olan MDHP'nin canlı dönüşümcü faaliyeti, tarihsel bakımdan kısa bir zaman zarfında, esas olarak da devrimin genel demokratik aşamasında, çançekişen sistemin kalıntılarının temelden ve kararlı bir şekilde ortadan kaldırılmasına yardım etti. Parti'nin kapitalist olmayan gelişme çizgisinin eşi görülmedik üstünlüğü de burada yatmaktadır. Şimdi gelişmiş

olan kapitalist ülkelerin birçoğunda feodalizmin üstesinden gelmenin yıllar aldığı, ama bunun kalıntılarının bugün bile ayakta kaldığı herkesçe bilinmektedir. Ayrıca, kapitalist yönelimli birçok gelişmekte olan ülke örneği de ortadadır.

İkinci bir dizi sorun, sosyalizm kuruculuğunun maddesel koşullarının sağlanmasıyla bağlantılıdır. Bu sorunun karmaşıklığının anlaşılmasında, Lenin'in, geri ülkelerin koşullarında bir devrime *başlamanın*, – son derece güç birşey olan – *onu tamamlamaktan* daha kolay olacağı konusundaki tezi büyük bir yöntembilimsel önem taşır.

1920'lerin ortasında Halk Devrimi'nin etkisinden sonra Moğolistan, sosyalizm ile kapitalizm arasındaki yol ayrımındaydı. Feodal ilişkilerin kırılmasıyla, kapitalist etmenler güç kazanmaya başlamıştı. Bununla birlikte, Parti, ülkenin kapitalizmi atlayarak sosyalizme doğru gelişmesi için genel bir hat çizdi. Bu çizginin organik bir bileşeni de, filizlenen ulusal burjuvazinin büyümesini dizginleme politikasıydı. Bu politikanın içeriği ve amacı, kapitalist ögelerin bir sınıf ve onların işletmelerinin de bağımsız bir ekonomik yapı durumuna gelmemesini sağlamaktı. Bu, Parti'nin ne kapitalist ögelerin kendiliğinden büyümesine izin ve ne de onlara ödünler vermemesi, aynı zamanda da onların hemen ortadan kaldırılmasında ısrar etmemesi anlamına geliyordu.

Yeni toplumun maddesel önkoşullarının kurulması, ulusal sanayi, modern türden ulaştırma ve haberleşmeyi, ulusal bir ticaret ve maliye sistemini, devrimci kültürü ve bu temel üzerinde, yeni toplumsal güçleri, ulusal bir işçi sınıfı ile halk aydınlarını geliştirme konusunda geniş bir programı kapsayan bir görevdi. Bütün bu görevler, önce ilk sosyalist ülkenin ve daha sonra da, sosyalist topluluğun öteki ülkelerinin engin yardımıyla başarılı bir şekilde yerine getirildi.

Toplumun devrimci dönüşümü yolundaki tüm MDHP faaliyetlerinin anahtarı, onun halkın ezici çoğunluğuna – aratlara, yani sığır yetiştiricilerine, Moğolistan köylülerine – yönelik politikasıdır. Bu politikanın başlıca görünüşleri şunlardı: Arat çiftliklerinin serflikten ve feodal-ekonomik boyunduruktan kurtarılması, bu çiftliklerin bir lokma-bir hırka niteliğinin üstesinden gelmesi, sığır yetiştiricilerinin emeğinin desteklenmesi ve onların gelirlerinin artırılması, öte yandan da, başkalarının emeğini sömürge eğilimi taşıyan tuzukuru tabakanın büyümesinin dizginlenmesi ve kooperatif ekonomi biçimlerinin yavaş yavaş geliştirilmesi. Köylülerin sosyalist kooperatifleşmesi, Moğolistan'da 1950'lerin sonlarında tamamlandı. Bu devrimci dönüşüm özgül özellikler taşıyordu: Toprağın bütün halkın mülkü olmasından ötürü, kooperatifler kurulurken sosyalleştirilenler esas olarak davarlardı; halivakti yerinde olan çiftlikler, kitlesel olarak aynı temelde, mülklerinin zoralarına gidilmeksizin kooperatiflere sokuldular.

Moğolistan'ın kapitalist olmayan gelişiminde ekonomi ile politika arasındaki diyalektik ilişkiadaki başlıca etmenlerin bunlar olduğuna inanıyorum.

SORULAR VE YANITLAR

İran Halk Partisi MK Yürütme Bürosu üyesi Hamid Safari İtalyan yoldaşlara şunu sordu: Yoldaşlarınız, sosyalist düşünceye özgü, onda doğal olarak varolan öğelerin şimdi bile İtalyan toplumuna sokulabileceğinden söz ettiler. Bu öğelerin tam olarak neler olduklarını açıklayabilir misiniz? Bu anlamda, olanaklar ve sınırlamalar nelerdir?

İKP Ekonomik Politika İnceleme Merkezi'nden Gianni Simula'nın yanıtı: Biz, sosyalist öğeler demekle, ekonomide ve toplumda, kapitalist toplumda ideoloji ve yönetim sorunlarının tartışılmasına yolaçan yenilenme belirtmelerini kastediyoruz. Örneğin, yatırım ve üretimin yeniden düzenlenmesinin bir yandan, devletin işletmelere vermek durumunda olduğu destekten ötürü devletin giderek daha geniş ölçüde (yönetime-ç.) katılmasıyla, öte yandan da, yeni yatırım kararlarının emekçi halk sendikalarıyla tartışılması ve ortaklaşa alınmasıyla koşullandırılması anlamında, tekelci sermayenin önündeki seçimin etkin bir şekilde sınırlandırılması, belirli biçimden koşullandırılması için çalışıyoruz. Böylelikle, olağan kapitalist uygulamadan büyük ölçüde farklı özellikler kazanan bir süreç başlamaktadır. Devlet tarafından, ya da, en azından devlet kuruluşları tarafından sağlanması zorunlu olan kollektif tüketime – özel tüketime değil – öncelik verdiğimizde, bunun – sadece arz değil – piyasa ve talep üzerinde de etkileri olur. Demokratik planlama ya da demokratik programlama dediğimiz şeyle başlayan bu süreç, ekonomi ve toplumda, sosyalist bir içerik kazanmaya başlayacak olan bir gelişime yol açabilir. Olanaklar ve sınırlamalar sorunu, öteki ideolojik ve politik örgütler karşısında kendi toplum anlayışımızı ne kadar iyi savunabileceğimize bağlıdır. Bu sorun, ayrıca, işçi sınıfının yolgösterici rolünü ve hegemonyasını uygulayabilme biçimlerine de bağlıdır. Dolayısıyla, buradan çıkan şey, sosyalizm öğelerinin devreye sokulmasının hem doğru, hem de zorunlu olduğudur. Bunalımdan bir çıkış yolu bulmak için, bu sosyalist etmenlerin giderek daha yaygın ölçüde doğrulanışını gözönüne almak gerektiğini savunuyoruz. Bu yolu izlemedikçe, bütün işçi sınıfı hareketini gerilemek zorunda bırakacak bir durumun doğabileceği gerçeği, kesinlikle en ciddi sınırlamadır.

Endonezya Komünist Partisi yöneticilerinden Satiajaya Sudiman'ın sorusu: Burjuva partilerinin politik egemenlik koşulları akıldaki tutulursa, ekonominin demokratikleştirilmesinin

den tam olarak ne kastedilmektedir? İşçi sınıfının ve demokratik güçlerin ekonomi ve devlet işletmelerinin ve özel işletmelerin faaliyetleri üzerinde yapabileceği etkinin olanakları ve sınırları nelerdir?

G. Simula'nın yanıtı: Sudiman Yoldaş, esas olarak, sözünü ettiğimiz sorunu koymakta, ama önerdiğimiz, ekonomiyi demokratikleştirmenin önemine işaret etmektedir. Kısaca belirtmek gerekirse, örneğin programlama, devlet ve hükümet kuruluşlarının yanısıra, İtalya'da, demokratik yaşamımızın çok önemli güçlerini temsil ederek, son derece önemli bir rol oynayan bütün yerel yönetim organları yelpazesinin, yani, belediye konseylerinin, eyalet konseylerinin, bölgesel konseylerin, vb. katılımıyla çözümlenen bir görev olmalıdır. Sendikalar ve işverenlerin güçleri de katkı yapmaya çağılmaktadır. Ülkenin gerçeklikleri çerçevesinde ve sonuç olarak, kaynakları ve konulabilecek amaçları gerçekçi bir şekilde gözönüne alarak, bütün bu kuruluşların ve güçlerin her düzeyde sentezini yapmaya çalışmalıyız. Bu seçimin – böylece nitelendirilen bir programlama konusundaki stratejik seçimin –, ekonomi ve toplum yapısına bağlı olduğu, yani, kamu işletmeleri ile özel işletmeler arasındaki reel ilintiye (korelasyona), bağımsız emekçi halkın rolüne, kooperatiflere, vb. uygun düştüğü de açıktır. Stratejimizde, özgül koşullarda biçimlenen güçler dengesini daima gözönüne almamız gerektiğini savunuyoruz. Devrimci faaliyetin ve yenileşme faaliyetinin olanakları ve sınırları, reel güçler dengesinden ayrı tutulmalıdır.

Honduras Komünist Partisi Merkez Komitesi Politik Komisyon üyesi Milton Paredes'in Sovyet katılımcılara sorusu: Ekim Devrimi'nin 60. yıldönümüyle ilgili olarak, burjuva ve reformist basındaki yazarlar, Lenin'in, Bolşeviklerin iktidarı almaya hazır olması konusunda 1917 Haziranında Sovyetler'in Birinci Kongresi'nde yaptığı açıklamanın sorumsuzca olduğunu, çünkü gerçek durumu gözönüne almadığını iddia ettiler. Bu yazarlar, proletaryanın iktidarı alması için ne ekonomik, ne de politik önkoşulların olgunlaşmamış olduğunu yazdılar. Ama bundan dörtbuçuk ay kadar sonra Rusya'da sosyalist devrim başladı. Burada 1917 devriminin önemiyle ilgili olarak söylenen şeyler karşısında, sizin bu konudaki görüşünüzü işitmek ilginç olacaktır.

Tarih Bilimi Doktoru Konstantin Zarodov'un yanıtı: Özellikle, Rusya'da 1917 Haziranındaki durumun, belirli ölçüde ve kendine özgü biçimde, çeşitli öteki kapitalist ülkelerdeki durumu anımsatması bakımından; bunun çok önemli bir sorun olduğuna inanıyorum. Sovyetler'in Birinci Kongresi sırasında Rusya şiddetli bir ekonomik ve politik bunalım geçiriyordu. Ger-

ginlik öylesineydi ki, ülke sanki ulusal bir yıkıma ve gerici bir rejime doğru sürükleniyor gibi görünüyordu. Bunun yol açtığı yaygın hoşnutsuzluk genişleyebilir ve kanlı bir diktatoryayla son bulabilirdi. Bir ay zarfında buna benzer birşeyin olduğunu biliyorsunuz (Temmuz olaylarını kastediyorum).

Gerçek yurtseverler olarak Lenin ve Bolşevikler, ülkenin bunalımdan çıkmasını ve olabildiğince acısız bir şekilde, ekonomik ve politik bir yıkımdan uzak kalmasını istiyorlardı. Bunun koşulları Haziran'da var mıydı? Evet, vardı.

Birincisi, ülkenin ekonomisi, o zamanlar demokratik bir sistemin kurulmasını ve bu sistemin giderek sosyalist bir sisteme evrimesini sağlayacak ölçüde güçlüydü. Peki ama, ya politik önkoşullar? Bunlar da, o sırada büyük bir otoriteye sahip olan ve, tekelci sermayeye dayanan burjuva Geçici Hükümet'le iktidarı paylaşan yeni bir devlet iktidarı biçimi olarak Sovyetler'de mevcuttu. Sovyetler'in otoritesi öylesine büyüktü ki, Geçici Hükümet Sovyetler'in rızası olmaksızın hiçbir sorunu ele alamıyordu. İkincisi, daha o zamanlar Rusya, o günlerin en demokratik burjuva cumhuriyetlerinde bile bilinmeyen demokratik özgürlüklere sahipti. Üçüncüsü, işçilerin, köylülerin ve askerlerin ezici çoğunluğu karşı-devrimi değil, devrimci demokratları destekliyordu ve Lenin'in Birinci Sovyetler Kongresi'nde yaptığı konuşmadan 15 gün sonra Petrograd'daki ve öteki kentlerdeki gösteriler onların Bolşeviklerin yanında olduğunu gösterdi.

Rusya'daki sosyalist devrimin bu Kongre'den dört ay olduğunu iddia edenler ve böylelikle, Lenin'i, «sorumsuzluk»la suçlayanlar, 1.090 delegeden yalnızca 105'i Bolşevik olduğu için Lenin'in 1917 Haziranında Birinci Sovyetler Kongresi'nde, bir hükümet darbesi ya da hemen iktidarı ele geçirilmesi sorununu ortaya atmadığını ne anlayabilirler, ne de anlayacaklardır. Bolşevikler hayal kurmuyorlardı. Onlar, işçi sınıfının ülkenin yazgısında sorumluluk üstlenmesinin zorunlu olduğunda ve henüz sosyalizm ya da komünizme ulaşmayan, ancak bu yönde adımlar oluşturacak olan önlemler alması gerektiğinde ısrar ediyorlardı. Haziranda, Bolşevikler, kendilerinin iktidarı almaya hazır olduklarını söylemekle birlikte, yalnızca kendileri için iktidarı istemiyorlardı. Bolşevikler, iktidarı Tüm-Rusya İşçi, Asker ve Köylü Vekilleri Sovyeti tarafından alınmasını istiyorlardı. Onlar, bu sıradaki güçler dengesini anlıyor ve Bolşeviklerin bulunmadığı, yalnızca Menşevikler'den ve Sosyalist Devrimciler'den oluşan, Sovyetler'e karşı hesap veren bir hükümetin kurulmasını kabul ediyorlardı. Başka bir deyişle, bir anlaşma ya da bir uzlaşma yapmaya hazırdılar ve bu sırada, proletarya diktatoryası değil, proletarya ve köylülüğün diktatoryası söz-konusuydu.

Bu sırada Lenin, sosyalist bir devrime dönüşecek olan bu devrimi nasıl

görüyorsunuz? «Barışçıl» bir devrim yapmanın, sayıların barışçı yoldan seçilmesinin partilerin Sovyetler çerçevesi içindeki barışçıl savaşınının, çeşitli partilerin programlarının pratik içinde sınanmasının ve iktidarın bir partiden ötekine barışçı yoldan devredilmesinin olanaklı olduğuna inanıyordu. Lenin, uzun erimde Bolşeviklerin halkın çoğunluğunu kazanabileceğine ve burjuva demokratik devrimi sosyalist devrime dönüştürebileceğine derinden inanıyordu.

Öyleyse, şu apaçıktır ki, Lenin, Birinci Kongre'deki açıklamasıyla ilgili olarak sorumlu bir tutum takınmıştı ve 1917 Haziranındaki koşulların tümüyle farkındaydı. Ne yazık ki, öteki sosyalist partiler – Menşevikler ve Sosyalist Devrimciler – Lenin'in önerisini kabul etmediler. Bunun yerine, burjuvaziye ve onun gerici kanadına yöneldiler. Burada, onlar, İkinci Enternasyonal Sosyal Demokrat Partilerinin önderlerinin etkisi altındaydılar. Ayrıca, emperyalist ülkeler de, Petrograd'daki elçilikleri yoluyla, onlara geniş parasal ve başka tür yardımlar vâdediyorlardı. Bu sorunun kısa yanıtı böyledir.

II. EKONOMİK BİR SEÇENEĞİN POLİTİK ÖNEMİ

Belçika Komünist Partisi'nin dergideki temsilcisi Robert Francis, ekonomi ve politika arasındaki diyalektik ilişkinin önemli bir teorik ve pratik yanı olarak, burjuva ekonomi politikasına karşı yapıcı bir seçeneğin formüle edilmesini vurguladı.

Francis, büyük sermayenin tekeli iktidarının temellerini etkileyen şimdiki bunalım, dünya emperyalizminin genel zayıflığı ve anti-emperyalist güçlerin etkinliği nedeniyle, demokratik bir çıkış yolu perspektifinin bugün daha iyi olması bakımından 1929–1930 bunalımından farklıdır, dedi.

Ama engeller de vardır ve bunların en büyüklerinden biri, şimdiki gelişimden farklı uzun erimli gelişim konusunda açık seçik bir programın olmayışı ve, tekeli iktidarı dizginleyebilecek ve sonra da yıkabilecek geniş, demokratik bir cephe kurmak için potansiyel bağlaşıklarla tartışılabilir bir programı, bunalımdan ilerici bir çıkış yolu sağlayan bu programı uygulamaya niyetli bir hükümet, bir çoğunluk olmamasıdır.

Marksist-Leninist bir parti için, tekeli iktidardan *kesin bir kopuş* olması halinde, ülkemize zarar veren global bunalıma esaslı bir çözüm getirmenin mümkün olacağı apaçıktır. Biz, ancak sosyalizmi kurarak bunun başarılabilirliğine eminiz. İnancımız odur ki, «Belçika» sosyalizmi demokratik ve barışçıl araçlarla, işçi sınıfının ve onun bağlaşıklarının iktidarı barışçı ve demokratik yoldan kazanmasıyla yaratılmalıdır. Sonuç olarak,

toplumun sosyalist dönüşümünü gerçekleştirmek için nüfusun çoğunluğunu kazanmaya çalışmak zorundayız. Bu, temel üretim araçlarının ve ticaretin sosyalleştirilmesinin ve ekonomimizin ve toplumumuzun bir plana göre gelişiminin demokratik bir şekilde hazırlanması, uygulanması ve denetlenmesi anlamına gelir.

Bu «Belçika» sosyalizmi, işçi sınıfının ve halkın öteki kesimlerinin on yıllarca süren amansız bir savaşım sonucunda burjuvaziden koparıp almış olduğu (hâlâ kısmi olan, tam anlamıyla gelişmemiş) demokratik kazanımlar ve özgürlükler temelinde kurulacaktır.

Demokratik ve anti-tekel aşama için bir zaman cetveli koyamamakla birlikte, bunun başlıca karakteristiklerini özetleyebiliriz:

– Sanayiın bellibaşlı kollarının (demirli metal ve demir-çelik sanayileri, kimya ve eczacılık sanayileri, maliye ve bellibaşlı dış ticaret kesimleri) demokratik yoldan millileştirilmesi;

– Çoğulcu ve demokratik bir sistem çerçevesinde (büyük sermaye, sağcı güçler ve onların dolaysız bağlaşıkları hariç) işçilerin temsilcilerinin ve tüm halkın geniş bir bağlaşması tarafından ülkenin yönetilmesi.

Elbette, birinci aşama için bütün bu koşulların el altında hazır olduğu söylenemez, ama, emekçi halkın değil, Belçika kapitalizminin ve çokuluslu şirketlerin bu bunalımın ceremesini çekmesi gerektiği inancı da hızla yaygınlaşıyor. Bu yüzden, ekonomik bir seçeneğin politik önemi daha da ciddi bir duruma geliyor. Bu durum, komünistlerin burjuva bunalım politikasına karşı çıkan güçleri birleştirebilecek ve onları, bu politikaya karşı daha tutarlı bir şekilde muhalefet yapmak üzere Belçika Solu'na çekebilecek somut öneriler ve görevler hazırlamaları açısından elverişlidir.

Alman Sosyalist Birlik Partisi Merkez Komitesine bağlı Sosyal Bilimler Akademisi Rektör Vekili Dr. Heinz Hümmeler, kendi Partisinin tarihine dayanarak, yapıcı bir komünist ekonomik seçeneğin öneminden, bunun, politik sorunların çözümüyle nasıl bağlandığından ve etkin bir program formüle etme konusundaki deneyimden sözetti.

Hümmeler, Almanya Komünist Partisi, 1935 Brüksel ve 1939 Bern Konferanslarında, anti-faşist, kurtuluş savaşımı ve kapitalizmden sosyalizme geçiş sırasında kendi strateji ve taktiklerini geniş kapsamlı bir şekilde belirtmişti. Henüz Alman faşizmi İkinci Dünya Savaşı'nı patlatmazdan önce bile Parti, emekçi halkı anti-faşist, demokratik dönüşümlere yöneltti.

Başlıca darbenin tekellere ve büyük toprak sahiplerine karşı indirilmesi amaçlanıyordu. AKP, «faşist tröstlerin kapitalist sahiplerinin mülksüzleştirilmesi»ni ve «köylülerin ve ırgatların yararına demokratik bir toprak

reformu»nu (1) isteyerek, büyük sermayenin hangi sınıfsal güçlerinin ekonomik ve politik güçlerinden yoksun edilmesi gerektiğini kesin bir şekilde ortaya koyuyordu. Aynı coşkuyla Parti, sınıfsız bir sınıf bağlaşıklığı gereğinden sözediyor ve «köylülerin ve orta tabakaların mülkünün korunacağını» vâdediyordu (2). Bu nokta, işçi sınıfının ana bağlaşıkları olan köylüler için de, devrimin hiçbir aşamasında hiçbiri büyük burjuvaziyle aynı kategoriye konamayacak olan zanaatkarlar, tüccarlar, tekelci olmayan küçük ve orta iş adamları için de önemliydi.

Tarih, Alman halkını öylesi bir konuma getirmişti ki, onlar kendi başarılarına faşizmi yenemezlerdi. Halkımız, kurtarıcılığından dolayı ve işçi sınıfımıza büyük bir tarihsel olanak sağladığı için Sovyetler Birliği'ne daima minnettar kalacaktır. Emperyalist işgal otoriteleri, kendi bölgelerinde, Alman Komünist Partisi'nin Alman Sosyal Demokrat Partisi ile birleşmesini yasakladılar ve tekellerin mülksüzleştirilmesini ve toprak reformunun yapılmasını engellediler. Almanyanın Sovyet Ordusu tarafından işgal edilen kesiminde işe işçi sınıfına, onun partilerine, sendikalara ve öteki kitleleşik örgütlere tam bir özgürlük sağlandı. Onlar, emperyalist karışma ve büyük burjuvazinin silâhlı direnişi olmaksızın, anti-faşist, demokratik reformlara başlayabildiler.

AKP, bu yeni koşullarda İkinci Dünya Savaşı öncesi strateji ve taktiklerini sürdürdü.

Ekonomik ve politik görevler aynı zamanda ele alındı. İşçi sınıfı ne eski hükümet aygıtıyla çalışabiliyordu, ne de büyük sermayeye ait olan işletmelerde üretime başlayabiliyordu.

Demokratik iktidar organlarının kurulmasına öncelik verildi. Her yerde nazi yetkilileri görevden uzaklaştırıldı ve yönetim, anti-faşist direnişte etkinlik göstermiş olan işçilerin ve ayrıca, burjuva çevreler arasından gelen anti-faşistlerin eline verildi.

AKP'nin 11 Haziran 1945 tarihli Politik Bildirisi AKP-ASDP eylem birliğinin temelini attı. 1945 Haziran ve Temmuzunda kurulan HDB (*) ve Liberal Demokratik Parti (ALDP) bile, demokratik reformları gerçekleştirmekte işçi sınıfıyla işbirliğine hazır olduklarını açıkladılar. 1948'de Almanya Demokratik Köylü Partisi'nin, Almanya Ulusal Demokratik Partisi'nin, sendikaların ve öteki kitle örgütlerinin katıldığı anti-faşist, demokratik partiler blokunun başlangıcı böyle oldu. AKP ile ASDP'nin 1946'da Almanya Sosyalist Birlik Partisi'ni oluşturmak üzere birleşmeleri ve birleşik kitle örgütlerinin doğması, bu partilerin bağlaşması için güçlü bir temel sağladı.

(1) Revolutionäre deutsche Parteiprogramme. Berlin 1967, s. 182.

(2) Agy.

(*) HDB: Hristiyan Demokratik Birliği-ç.

İşçi sınıfının bu bağlaşma içinde ortaklarının ekonomik çıkar ve istemlerini tanıması ve onlarla birlikte, devrimci dönüşümler sırasında köylüleri, aydınları ve kent küçük burjuvazisini harekete çekme yolları bulması gerektiği konusundaki Parti görüşü bu bağlaşmayı büyük ölçüde pekiştirdi. Toprak reformu sırasında yalnızca 100 hektar ve daha fazla olan malikanelere tazminatsız olarak elkonuldu. Toprak millileştirilmedi, 200 bini aşkın ırgat, toprağa susamış köylüler ve göçmenler arasında paylaştırıldı.

İlk yıllarda, HDB ile ALDP içindeki iki sınıfsal çizgi arasında bir savaşım oldu. Taraflardan biri tekellere ve toprak sahiplerinin egemenliğine karşı ASBP ile işbirliğinden, öteki ise, kapitalist üretim biçiminin enine boyuna korunmasından yanaydı. ASBP, blok partileri içindeki, tarihin derslerini öğrenmiş ve Alman burjuvazisinin ilerici geleneklerine bağlı kalmış olan güçleri destekledi. Aynı zamanda, kendi üyeleri arasında güven ve sabırlı işbirliği duygusu da uyandırdı.

Toprak reformundan ve büyük sanayicilerin, savaş suçlularının ve etkin nazilerin mülksüzleştirilmesinden hemen sonra, anti-faşist, demokratik bağlaşma içinde yol gösterici rol oynayan işçi sınıfı anahtar ekonomik konumları kendi eline aldı. Tekel-dışı, küçük ve orta iş adamları, zanaat-kârlar ve dükkan sahipleri mülklerini korudular, yeni bir demokratik yaşamın kurulmasında etkin rol oynamaya çağrıldılar. Onlar da ekonomi, ticaret ve hizmetler alanındaki işleri düzenlemeye büyük ölçüde yardım ettiler. Pratik çalışmalar sırasında, küçük burjuvazinin büyük bir bölümü arasında bir ideolojik görüş değişikliği başladı. Böylelikle doğmaya başlayan yeni güçler, ASBP'nin politikasının doğruluğuna inanıyorlardı ve işçi sınıfının gerçek bağlaşıkları durumuna geldiler.

Arjantin Komünist Partisi Merkez Komitesi üyesi Julio Laborde, özgül koşulları gözönüne alarak, reel süreçlerin enine boyuna bir çözümlemesi temelinde ve aynı zamanda da, Marksist-Leninist teoriye, toplumdaki ilişkileri, özellikle ekonomi ve politikanın karşılıklı etkileşimindeki ilişkileri yöneten nesnel yasalar konusundaki bilgilere dayanılarak yapılırsa, etkin bir program hazırlama olanağı vardır, dedi.

Laborde, kapitalist ülkelerde, ekonomik politikanın şaşmaz bir sınıfsal temeli vardır, diye sözlerini sürdürdü. Burada iki kutup ifadesini bulur: Üstünkörü reformlara başvurarak bile olsa eski yapıları koruyacak olanlar ve devrimci değişiklikten yana olanlar. Herhangi bir ülkedeki sosyal-ekonomik yapıyı değiştirme ya da koruma, politik iktidarı gerektirir. Özellikle bugün toplumda çok daha büyük bir rol oynayan devlet ve onun kurumları, bunların denetimini elinde tutanlara olaylar üzerinde canalıcı etkinlik kazandıran birer kaledir.

Gelişmekte olan ülkelerde ekonomik bağımsızlık, devleti kimin denetlediğine ve onun hangi politikayı izlediğine bağlıdır. Örneğin Arjantin'de, toprak sahibi oligarşi, büyük kompradorlar ve yabancı tekeller arasındaki ilişkilerin sonucunda, sanayi ve tarım, özellikle hayvancılık çarpık ve geri bir duruma gelmiştir. Bellibaşlı ekonomi kollarına egemen olmak, yabancı tekellere, muazzam kârlar elde etme ve bunları dışarıya gönderme olanakları sağlıyor. Bu, ekonomik gelişimi karmaşıklaştırmaktadır. Burjuva ve küçük burjuva ekonomistlerinin ya da tekellerin kendilerinin önerdiği tüm çareler hiçbir sonuç vermemiştir. Bir burjuva ekonomisti olan Raul Prebisch, *ECLA Journal*'da yayımlanan, «Çevresel Kapitalizmin Bir Eleştirisi» başlıklı makalesinde, büyük merkezler (kendisi nazik bir şekilde finans kapitali böyle betimliyor), diye yazıyor, «çevresel fazladan aşırı bir pay alıyorlar» ve bu, «dinamik gelişim yetersizliğini daha da kötüleştirmeye yol açmaktadır.» Onların yurtdışına çıkarma yolunu bulduğu kaynaklar, yeni yatırımları aşabilecek boyutlara varmaktadır. Bu, «gelişim temposunu etkileyen dış baskıyı» artırmaktadır.

Ülkemizde, çeşitli ekonomik programlar, devlete verilen role bağlıdır. Anti-devletçi eğilim olarak bilinen bir eğilim özel işletmeleri, ekonomik özgürlüğü ve serbest piyasa rekabetini savunmaktadır. Ancak bu, büyük iş çevrelerini ve tekelleri, devleti kendi yararlarına kullanmaktan alıkoymuyor. Biz komünistler ise, tersine gelişme programının yapılmasında, belibaşlı yatırımlarda ve piyasanın denetlenmesinde devletin başlıca rolü oynaması gerektiğine inanıyoruz. Ekonomik özgürlük ve serbest rekabet denilen şey, gerçekte, ulusal birikimin büyük bir kesimine elkoyan ve üretim maliyetlerini yapay bir şekilde yükselten çokuluslu şirketlerin piyasaya egemen olmasıdır. Yabancı tekeller, kendi ana firmalarıyla çatışabilecekleri yerlere yatırım yapmıyorlar. Genellikle çağdışı teknolojinin ve metropol ülkenin ürünlerinin tüketicileri olan ikincil kolları ele geçirmeye çalışıyorlar. Arjantin'deki özel sanayi, modern teknolojinin büyük çapta uygulanması için gereken kaynaklara sahip değildir. Bunu ancak devlet yapabilir.

Partimiz, bu sorunu köklü bir şekilde çözümleyecek bir programa sahiptir. Bu, sosyalizme yol açan demokratik, tarımsal ve anti-empyalist devrim programıdır. Bunlar, yalnızca genellemeler değildir. Biz, önerilen önlemleri uygulamak için gereken tüm kaynakları ve parasal kaynakları da gözönüne alarak, ulusal plan taslağımızı en ince ayrıntılarına dek hazırlamanın zorunlu olduğuna inanıyoruz. Bizimkisi somut bir programdır.

Şöyle bir soru sorulabilir: Biz komünistler, henüz iktidarda olmadığımız halde, yalnızca genel reformları değil, altyapı öğelerini bile planlamayı niçin zorunlu görüyoruz? Bunun, işçi sınıfı ve bağlaşıkları iktidara geldikleri zaman hazırlıksız işe başlamaları bakımından, aynı şekilde, tüm halka, ülkenin karşılaştığı sorunlara gerçekçi bir çözümün var olduğunu

göstermek için önemli olduğuna inanıyoruz. Bu, emperyalist ideologları ortaya sermekte ve burjuvazinin, ilerici sürece yolgösterecek nitelikte olmadığını göstermektedir. İşçi sınıfının öncüsü, ülkeyi her alanda yönetme yeteneğini göstermelidir. Bu, kent ve kır emekçilerinin devrimci hazırlığının bir bölümüdür.

SORULAR VE YANITLAR

Şili Komünist Partisi MK üyesi Hugo Fazio'nun İtalyan delegelere sorusu: Parti belgeleriniz ve önderlerinizin açıklamaları, yalnızca tüketim açısından değil, aynı zamanda üretim birikim açısından da sorumluluk taşıması halinde işçi sınıfının toplumun yolgösterici gücü olabileceğini belirtiyorlar. Bunu, ekonomik ve politik bakımdan açıklayabilir misiniz?

G. Simula: Bu, temel bir sorun. Politik açıdan, işçi sınıfının görevi öncü güç olmaksızın, onun birikimden sorumlu olması gerektiği, sanırım, açıktır. İşçiler henüz iktidarda değilken bile bu doğruysa, daha sonra, işçi sınıfı ulusal politikaya yön verirken, bu nokta daha da önem kazanır. Ekonomik bakımdan ise bu, 1970'lerde İtalyan ekonomisinin tipik özelliği olan karmaşık durumu esaslı bir şekilde değiştirmek anlamına gelmektedir. Burada açık bir çelişki vardır. Bir yandan, birikim açısından sorumluluktan söz ediyoruz, öte yandan, işçi sınıfının kazanımları kapitalist birikimin temellerinde bir bunalıma yol açmaktadır. Ama bu bizim çelişkimiz değildir. Bu kapitalist sistemin bir çelişkisidir ve bunun giderilmesine kim yardım ederse, o, kapitalist temelin yıkılmasına yol açmak durumundadır.

Venezüella Komünist Partisi MK üyesi Jeronimo Carrera'nın Sovyet delegelerine sorusu: Ekim Devrimi deneyimine dayanılarak, toplumda sosyal bakımdan hakça bir gelir dağılımı sağlamada devrimci rejimin rolü nedir? Dağılım alanındaki hükümet önlemleri, emekçi halkın maddesel genliğini büyük ölçüde artırmaya yetecek midir? Yaşam düzeyinde hemen bir iyileşme olacağı yanılgısında belli bir tehlikenin yattığını kabul ediyor musunuz?

O. T. Bogomolov: Toplumun demokratik ve sosyalist dönüşümünde hakça dağılım ilkelerinin önemi ortadadır. Bununla birlikte, devletin sömürüyü ortadan kaldırma, toplumdaki emek ölçütünü ve tüketim ölçütünü denetleme ve ekonomik bakımdan hakça olmayan gelir farklılıklarını sınırlandırma önlemlerinin yardımı olmaksızın, hakça demokratik ve sosyalist da-

ğılım ilkelerinin tutarlı bir şekilde uygulanmasının zor olduğuna işaret etmek gerekir. Elbette, emekçi halkın kendi sosyal hakları için savaşımını, sendikaların ve kamuoyunun etkisini küçümsememeliyiz. Ama, çeşitli örneklerin de gösterdiği gibi, sendikaların kazandıkları şeyler ancak devlet desteğiyle korunabilir, derinleştirilebilir ve geliştirilebilir. Dağılım bakımından, demokratik ve özellikle sosyalist ekonomik dönüşümler toplumsal adalete dayanan bir vergi politikası, yaşlılık ve işgöremezlik hallerinde sağlanan genel bir emeklilik sistemi, düşük gelirlili ailelere yardımlar, hastalık durumunda genel sosyal sigorta, bir konut politikası, vb. gibi devlet önlemleri demektir. Gelir dağılımını etkilemenin yanı sıra, devletin, morali ve ahlaki ölçüt açısından gereksinimleri düzenlemesi de önemlidir. Bu, örneğin, asalak, gösterişçi ve toplumsal bakımdan zararlı tüketim diye nitelenen faaliyetlerin ve gereksiz malların reklamın yasaklanması demektir.

Tüketimde daha büyük bir toplumsal eşitliği sağlamaya yönelik adımlar, derin demokratik dönüşümler aşamasında atılabilir ve bu, daha sonraları, yeni sistemin başlıca gelişim yönlerinden biri durumuna gelmelidir. Bizim deneyimimiz, emekçi halk iktidarının, üretimin ve tüketimin sürekli ve hızlı büyümesini sağlamak için optimal emek ölçütü ve tüketim ölçütü belirlemesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Böyle bir rejim, toplumda tüketim fonlarının dağılımı temeline demokratik ve sosyalist ilkeleri oturtmalıdır. Hakkça bir dağılım, emekçi halk için devrim öncesi dönemdekinden daha yüksek gelir anlamına gelir. Örneğin, toplumsal tüketim fonlarından alınan paylar artacaktır. Ancak, birçok kez gördüğümüz gibi, gelirlerin yeniden dağılımı yoluyla tüketimdeki artış görece küçük bir artıştır. Bu nedenle, herhangi bir demokratik ve sosyalist ekonomik yeniden düzenleme, yaşam düzeyinin hemen iyileşeceği yolunda bir yanılgıyı körüklememelidir. Böylesi yanılgılar, propaganda malzemesi olduğu zaman tehlikeli olabilirler; çünkü bunların «uygulanamaz» olduğu kanıtlanırsa, bundan doğacak hayal kırıklığı, emekçi halkın belli bir kesiminin devrime sırt çevirmesi anlamına gelecektir.

Yaşam düzeyini iyileştirecek olan, yeni dağıtım ilkelerinden çok, planlı bir ekonominin ve yeni özendiricilerin sonucu emek üretkenliğindeki artışlardır. Ki bunlar, üretim yönetiminde söz sahibi olan ve sömürücüler için değil toplum, yani kendileri için çalıştıklarını bilen emekçi halkın birer ürünüdürler. Ancak, bütün bu etkenlerin yeterince etkinleştirilmesi zaman alır. Bu dönemde, devrimci rejim, yalnızca ekonominin demokratik ve sosyalist biçimde yeniden kurulmasından değil, aynı zamanda, bunun sürekli büyümesinden ve etkin bir şekilde iş görmesinden de sorumludur. İnanıyoruz ki, ancak böylesi koşullarda, emekçi halk demokratik ve sosyalist ekonomik gelişimin tam maddesel sonuçlarını hissedebilecektir. Her durumda, bizim devrimimizin öğrettiği budur.

III. MÜLKİYET VE İKTİDAR

Çekoslovakya Komünist Partisi MK, Marksizm-Leninizm Enstitüsü Müdür Başyardımcısı Kvetoslav Roubal, mülkiyet ile iktidar arasındaki etkileşimi ekonomi ve politikanın diyalektığının başlıca yönü olarak ele aldı.

Roubal, kuşkusuz, tekelci kapitalizmin gelişimi, bilimsel ve teknolojik devrim sermaye ve üretimin yoğunlaşmasını ve merkezileşmesini hızlandırmakta, böylece de, finans kapital grupları çerçevesinde ve hatta – devlet tekelci kapitalizmi biçiminde – *bir bütün olarak kapitalist sınıf çerçevesinde* üretici güçlerin ve ayrıca üretimin daha yüksek derecede *sosyalleşmesini* sağlamaktadır, dedi. Bununla birlikte, bu, yalnızca, tekelci sermayenin toplumsal üretici güçlerin yeni niteliğine yetersiz ölçüde uyarlanmasındır ve hiçbir şekilde, sosyalist türden tutarlı ve tam bir ekonomik sosyalleşmeyle özdeş değildir. Sosyalizme, toplumsal-hukusal sosyalleşmeyle, yani, sermayenin iktidarının yerini gerçekten halkın iktidarı alması için üretimin çeşitli şekillerde millileştirilmesiyle ulaşamaz. Kapitalist sistemin çelişkileri nesnel olarak derinleştiği, politik ve sınıfsal savaşım geliştiği, sistem istikrarsız bir duruma geldiği ve bu, *halk kitlelerinin demokratik faaliyetleriyle desteklenen, devrimci ekonomik dönüşümler için elverişli koşullar* yarattığı için, üretici güçlerin ve üretimin sosyal niteliğinin doğal gelişiminin sosyalizmi «yaklaştırması» ise ayrı bir konudur.

O sıralarda sanayileşmiş bir ülke olan Çekoslovakya'da devrimin deneyimi, Marksizm-Leninizm'in bu konuda çıkardığı başlıca sonuçları doğrulamaktadır.

Ülkemizde devrimin demokratik aşamasında bile, bankalar, sigorta şirketleri, maden çıkarımı, metalurji ve mühendislik sanayileri halkın eline devredildi (demiryolları, burjuva cumhuriyette bile kamunun malıydı). Devrimci halk hareketinin baskısıyla ve burjuva başkanın yayımladığı bir kararnameyle, sanayi üretiminin yüzde 50'sinden fazlası sosyalleştirilmişti. Bu kazanımlar halkın ezici çoğunluğunun kazanımları olmakla birlikte, bunlar sosyalist olmaktan hâlâ çok uzaktılar, çünkü iktidar sorunu çözümlenmemişti (burjuvazi hükümette yer alıyordu) ve çünkü yürürlükteki yasa – devrimci olmakla birlikte – sosyalleşmiş üretici güçlerin reel dengeli yönetimini tüm emekçi halkın yararına örgütlemek açısından yeterli değildi.

Ekonomiye sosyalist bir nitelik verme savaşımı, daha sonra, halk iktidarının kurulması savaşımıyla sınıfsıkı bağlanmıştı. Sonuç olarak, bizim deneyimimiz, millileştirme biçimindeki daha yüksek dereceden ekonomik ve hukusal sosyalizasyonun demokratik bir devrimin ötesine geçmediği şeklindeki teorik önermeyi doğrulamaktadır. (Devlet-tekel kapitalizminin

sözkonusu olduğu ülkelerde böylesi sosyalizasyon biçimlerinin, tekelci burjuvazinin ısrarıyla yürürlüğe konduğunu ve bütünüyle de, finans oligarşisinin amaç ve çıkarlarına hizmet ettiğini belirteyim.)

Çekoslovakya deneyimi göstermektedir ki, yüksek derecede bir tekelleşmenin, geniş bir demokratik hareketin, belirli elverişli uluslararası koşulların sözkonusu olduğu bir ülkede, tekelci burjuvazinin ekonomik konumlarını demokratik yoldan ortadan kaldırmak olanağı vardır. Anayasal ve demokratik gelişme çerçevesi içinde bu şekilde yaratılan güçlü bir kamu ve devlet ekonomi kesimi, sosyalizm etmenlerinin (planlama, vb. biçiminde) geliştirilmesi için bir hareket noktası ve ayrıca, kamu ve devlet kesimindeki yeniden üretimin gelişmesi sırasında bu niteliği sosyalist bir niteliğe dönüştürmek için bir hareket noktası olarak kullanılabilir. *Iktidar, işçi sınıfının yönettiği halkın elindeyse* ve işçilerin, köylülerin, küçük iş adamlarının ve aydınların bağlaşıklığı burjuvazinin baltalama faaliyetlerine ve yozlaştırıcı etkisine karşı canlı bir sınıf savaşımı verirse ve ayrıca, burjuvaziyi kısıtlamak ve ezme politikası izlenirse, güçlü özel-kapitalist ve küçük-meta üretimi yapan kesimleri (bizim koşullarımızda, üretimin yüzde 49'unu üreten bu kesimleri) birleştirmek olanağı vardır.

Çekoslovakya'daki burjuva gruplar kendi akıllarını yitirmemiş ve 1948 Şubat'ında bir darbeye kalkışmamış olsalardı, Çekoslovakya Komünist Partisi, yavaş yavaş, toplumsal ve devlet kesimlerinin sosyalist niteliği olgunlaştıkça, özel-kapitalist kesimin ekonomik bakımdan ortadan kaldırılması sorununu, halkın çoğunluğunun demokratik desteğiyle zorla ya da ekonomik ödeme (devlet kapitalizmi) yoluyla, barışçı ve anayasal araçları kullanarak çözümlenecekti – ve bunu yapmaya da hazırdı –. Sosyalizmi geliştirmenin böylesi biçimlerini kullanma olanakları, kuşkusuz, dünya sosyalist sisteminin gelişim düzeyinin ve gücünün artması oranında artacaktır.

Avusturya Komünist Partisi MK üyesi Bruno Furch, Sosyal Demokrasi ve Millileştirme konusunda konuştu.

Furch, bugün ülkemizde Sosyal Demokratların politik faaliyetleri, devlet kesiminin işleviyle sıkıca bağlıdır, dedi. İyi bilinen tarihsel nedenlerden ötürü, Avusturya ekonomisinde devletin payı olağanüstü bir şekilde büyüktür. Temel sanayiın hemen bütünü millileştirilmiştir: Maden cevherlerinin yüzde 100'ü, pig demir üretiminin yüzde 100'ü, çelik üretiminin yüzde 95'i, linyit üretiminin yüzde 89'u, elektrik enerjisi üretiminin yüzde 85'i, petrol çıkarımının yüzde 83'ü ve alüminyum üretiminin yüzde 70'i, en büyük üç banka millileştirilmiştir. Tümü birlikte Avusturya devlet ve kamu kesimleri, tüm ücretli ve aylıklıların yüzde 30'undan fazlasını çalıştırmaktadır. Gayrisafi Milli Hasıla'nın yaklaşık yüzde 30'unu bunlar karşılamaktadır.

1946'da Avusturya Sosyalist Partisi ve Avusturya Halk Partisi'nce yürürlüğe konulan millileştirme, elbette, toplumu sosyalist yönde dönüştürmeyi amaçlayan bir devrimci eylem olarak kabul edilemez. Ama baştan beri Sosyal-Demokratlar, «sosyalizmin embriyonik hücreleri» konusunda bir yanılığ yaratmaya çabaladılar. Bir zamanlar, bu yanılığ karşısında takınılan tavır, Partimiz içindeki farklılıkların temeli olmuştu. Bunlar, işçi sınıfını emekçi halkın çıkarları ve devrimci dönüşümler için verilecek savaşıma sokacak bağımsız bir politik güç olarak hareket etmek yerine, AKP'nin, ASP'nin sol sosyal-demokrat bir uzantısı olarak hareket etmesini, onu «itmesini» isteyen sağ oportünist güçlerle olan farklılıklardı.

Sağ oportünizme karşı savaşım, AKP'nin Politik-İdeolojik İlkeleri'nin kabul edilmesiyle birlikte, Partimizin 22. Kongresinde (1974 Ocak) tamamlandı; AKP'nin Politik-İdeolojik İlkeleri özellikle şu noktayı vurguluyordu: «Son çözümlemede, millileştirilmiş işletmelerin niteliğini daima devletin niteliği belirler. Millileştirme yasınının kabul edilmesinden buyana, bu işletmelerin rolü belirgin bir şekilde değişmiştir. Başlangıçta, millileştirilmiş işletmeleri, kapitalizme karşı, sosyalizm için verilen savaşımında işçi sınıfının köprübaşları haline getirmek olanağı vardı. Daha sonraları, iç ve dış tekeli sermaye, ASP önderliğinin yardımıyla, millileştirilmiş sanayide belirleyici bir etki kazanmayı becerdi ve sonra da bunu, devlet-tekeli kapitalizmini pekiştirmek için kullandı. Şimdi bu, kapitalist sistemle tam olarak bütünleşmiştir . . . Devlet mülkiyeti – sanayi ve bankalar –, Avusturya'da devlet-tekeli kapitalizmini güçlendirmenin bir aracı durumuna gelmiştir.»

AKP'nin 23. Kongresi (1977 Aralık) bu değerlendirmeyi doğruladı. Kongre, Avusturya ekonomisinin tekeli sermayenin emperyalist gruplaşmalarıyla, AET'yle ve Uluslararası Enerji Ajansı'yla sarmaştığını özellikle – ve istatistiklerin de tanıtılığıyla – gösterdi ve Avusturya ekonomisinin bağımsızlığının, 1972'de AET ile yapılan antlaşma sonucunda hızlandığını da ekledi.

23. Kongre'nin politik kararında da belirtildiği gibi, «Avusturya'da sermayenin özgül bir egemen biçimi haline gelmiş» olan «sosyal ortaklık» sisteminin şekillenmesi de bu süreci etkilemektedir.

Millileştirilmiş sanayiler ve bankalar, ASP ve sendika yönetiminin devlet-tekeli sistemiyle bütünleşmesinin başlıca araçları durumuna gelmişlerdir. Avusturya Sosyal-Demokratlarının üst tabakası, AKP İlkeleri'nin belirttiği gibi, ideolojilerinden ve ayrıca, kendilerine politik faaliyetlerinden gelen kazançlardan ve ayrıcalıklardan, yani, kendi maddesel durumlarından ötürü, devlet-tekeli kapitalizminin oligarşik yönetimine bağlı olan hukukçulardan, görevlilerden ve icraatçılardan oluşan bir tabakadır. Sosyal Demokratların özgül bir birleşmesine tanık oluyoruz: partisel-politik aygıt,

devlet aygıtı ve sanayiın yönetilmesi, özgül bir «kişisel birlik» olarak birleşiyor.

Böylelikle, Avusturya deneyiminin çok iyi gösterdiği gibi, millileştirme kendi başına «sosyalizme doğru bir adım» değildir. 23. Kongre'nin vurguladığı gibi, sosyalizme doğru ilerlemenin koşulu, «her biçimiyle sermayenin diktatoryasını yıkacak ve işçi sınıfı ve tüm emekçi halk için en geniş demokrasiyi gerçekleştirecek şekilde, proletarya diktatoryası işlevini göreceк işçi iktidarının kurulması»dır.

Aynı zamanda Partimiz, millileştirmenin genişletilmesine karşı olumsuz bir tutum takınmış da değildir. En son AKP Kongresi'nde millileştirilmiş işletmelerin yönetiminin zaman geçirilmeksizin demokratikleştirilmesi isteminin yanısıra, böyle bir istem de bir kez daha ileri sürülmüştür.

Norveç Komünist Partisi Başkan Yardımcısı Hans Kleven, devlet tekeli kapitalizminin, ekonomi ve politika, mülkiyet ve iktidar arasında belki de tüm kapitalizm tarihindeki en sıkı bağları kurmuş olduğu sonucunu çıkardı.

Kleven, Norveç'te, iş çevrelerinin ve devletin, ekonomik ve politik iktidarın daha da büyük ölçüde sarmaştığının tanıtıları vardır, dedi. Devlet makinesinin bellibaşlı öğeleri, giderek artan bir şekilde, büyük şirketlerin denetimi altına giriyor. Tekelci kapitalistler, bir ölçüde gerçekte devlet kuruluşları durumuna gelen banka birlikleri, sanayici birlikleri, gemi sahipleri birlikleri, vb. gibi, kendi çıkarlarını dile getiren bir birlikler sistemi oluşturmuşlardır. Tekeller, kendi ekonomik ve politik amaçlarını gerçekleştirmek için, giderek artan ölçülerde devleti kullanmışlardır. Devlet, büyük iş çevrelerinin yardımıyla, ekonomiye giderek daha sık bir şekilde doğrudan karışmaktadır. Aynı zamanda, parlamentonun (Storting) ve öteki seçimle gelen kurulların gücü de yürütme rolü derecesine inmiştir. Devletin yardımıyla, «uyumlu» gelirler politikası aracılığıyla işçilerin ekonomik savaşımını sınırlandırmak çabaları harcanmaktadır.

Bu koşullarda, sendikaların tam istihdamı sağlamak, ulaşılmış ücret düzeyini ve yaşam standartlarını korumak ya da yükseltmek yolundaki geleneksel ekonomik savaşımı ile kendimizi sınırlamanın artık yeterli olmayacağını hissediyoruz. İşçilerin, köylülerin, hizmetlilerin ve balıkçıların çıkarları ışığında devleti bu savaşıma sokmak zorunludur. Politik savaşıma artan bir gereksinim vardır. Bu, yalnızca işverenlere değil, en başta devlete karşı istemler de ileri sürmek demektir.

Partimiz, politika ve faaliyetinin bütününi ekonomik politikası üzerinde yönlendirmektedir. Ülkedeki çetin ekonomik durumdan, varolan tehlikeden bir çıkış yolu olarak, kısmi çözümler olarak düşündüğümüz geçici önlem-

leri ayrıntılı bir şekilde özetledik. Ama biz, bu yeni ekonomik politikanın köklü önlemler gerektirdiğini de vurguladık.

İlk görev olarak, kağıtçılık, elektronik ve kimya sanayilerindeki belli-başlı işletmelerin ve büyük gemi yapım tersanelerinin millileştirilmesini, demokratik bir temel üzerinde gerçekleştirilecek olan bu millileştirmeyi ileri sürüyoruz. Ülkenin üretim faaliyetinin denetim ve yönetimi ve fiyat oluşum sürecinin önemli bir bölümü üzerinde kurulacak olan denetim demokratik politik kuruluşlarca yürütülebilir ve böylelikle de, büyük sermaye, önemli komuta tepelerinden yoksun edilmiş olunur. Biz, aynı zamanda, yabancı tekellerin sahip olduğu ya da denetlediği işletmelerin de millileştirilmesini istiyoruz. Aynı şey büyük özel bankalar, sigorta şirketleri ve büyük gemi acentaları için de yapılmalıdır.

Millileştirme istemi yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda demokratik bir istem olarak da öne sürülmektedir. Böylelikle güvenceye alınacak olan ekonomik konumların, millileştirilmiş işletmelerdeki halk organlarının görevlilerine ve işçilere büyük bir söz hakkı tanıyan, halk tarafından seçilmiş kuruluşların eline devredileceğine inanıyoruz. Biz ayrıca, millileştirme sorununu öteki iki ana istemle de bağlamaktayız: işçilerin yönetime reel katılımı, demokratik denetim ve bellibaşlı ekonomik sanayilerin planlanması.

Seçilmiş organların egemenlik hakkının devletin ve yönetim aygıtının giderek artan ölçüde bürokratlaşmasıyla ve yürütme aygıtı içinde giderek artan merkezileşmeyle sınırlandırılması gerçeği karşısında, halkın egemenliği savaşımı şimdi özellikle anlamlı bir duruma gelmiştir. Norveç Komünist Partisi, devlet aygıtının ve belediye yönetim organlarının, yasamanın, yargının, polis ve ordunun demokratikleştirilmesinin temel çizgilerini ve ayrıca, okulların, eğitimin ve kültürel yaşamın demokratikleştirilmesi ilkelere hazırlamıştır.

Sonuç olarak, bu, yalnızca kapitalizmin kolayca «hazmedebileceği» münferit reformlar için değil, koca bir reformlar paketi için bir savaşımdır. Bu yöndeki her adımı, sermayenin iktidarına karşı geniş çaplı bir saldırının bir aşaması olarak, bir reformun gerçekleştirilmesinin bir sonraki, daha derin bir reformu doğuracağı, giderek artan bir dizi reformlar zinciri içindeki bir halka olarak kabul ediyoruz. Bu, reformlara yeni bir nitelik kazandırmaktadır, çünkü kapitalist mülkiyet ilişkilerinin ve iktidarın özüne giderek daha da yaklaşıyoruz.

Ekonomi ve politikanın sıkı ve içkin bir sarmaşmasını gerektiren bu devrimci, aşamalı süreç içinde, sınırları hiç de kolay ayırıldilemeyen bir dizi geçişler vardır. Ancak şu açıktır ki, ülkenin sosyal-ekonomik sorunları kapitalizm çerçevesi içinde değil, ancak sosyalizme geçişte temelden çözülebilir.

Irak Komünist Partisi Merkez Komitesi üyesi Naziha Duleimi, devrimci sürecin temelinde yatan, Marksizm-Leninizm klasiklerince ortaya çıkarılan ancak özgül koşullarda özgül bir şekilde ifadesini bulan yasalardan, özellikle, «ekonomi-politika» sistemi içindeki yasallandırılmış bağlantılardan ve bunları gözönüne almamanın ciddi bir stratejik hata olduğundan sözetti.

Duleimi, emperyalizmle bağlı olan feodal monarşiyi yıkan 1958 ulusal demokratik devrimi, Irak'ta önemli devrimci dönüşümlerin başlangıcını belirlemiştir, dedi. Devrim bağımsız Irak Cumhuriyeti'ni kurdu, ülkeyi emperyalizmin askersel ve politik kısılcısından kurtardı ve ulusal demokratik devrimin bir dizi temel görevini yerine getirdi. Toprak reformu, ulusal bir sanayi gelişimi ve petrol sanayiini uluslararası tekellden geri almak çabaları bunlar arasındaydı. Ancak burjuvazi, genç Cumhuriyet hükümeti üzerinde etki yapıyor, köklü toprak reformuna, devlet kesiminin genişletilmesine karşı çıkıyor ve ulusal sermayenin gelişimi için tam özgürlük tanımamasını ve dış ticaret üzerindeki her tür kısıtlamanın kaldırılmasını savunuyordu. Deneyim, bu sınıfın ulusal demokratik devrime öncü olamayacağını ve onun görevlerini yerine getiremeyeceğini gösteriyordu. Halkımız, devrimci süreci sürdürme savaşımına devam etti.

Daha radikal devrimci güçler ile karşı-devrimciler arasındaki sınıf savaşımı, sosyal-ekonomik ve politik dönüşümlerin derinleşmesine yol açtı. Devrimci demokratların da yer aldığı 1968 devriminin ardından, toprak reformu derinleştirildi, ekonomideki devlet kesimi genişletildi, petrol kaynakları millileştirildi ve petrol çıkarımı, nakliyatı ve pazarlaması için bağımsız bir ulusal kesim (sektör) kuruldu. Bu devrim, Arap Sosyalist Yeniden Doğuş Partisi (Baas) ile birlikte Partimizin de katıldığı Ulusal İlerici Cephe'nin kurulması (1973) gibi, önemli politik ilerlemelere yol açtı. Cephe'nin Ulusal Eylem Misakı, politik ve sosyal-ekonomik dönüşümler için ortak bir ulusal programdı. Kürt Halkının Özerkliği Yasası kabul edildi. Hükümet dış politikada anti-emperyalist bir çizgi izlemeye, sosyalist ülkelerle politik ve ekonomik işbirliğini geliştirmeye ve Arap ülkelerindeki ve dünyanın her yerindeki ulusal-kurtuluş hareketlerini desteklemeye başladı.

Bu, Irak'ın kapitalist olmayan gelişme yoluna girmesine olanak verdi. Başka bir deyişle, demokratik devrimin görevlerini yerine getirme ve sosyalizme geçiş koşullarını yaratma yolunun seçilmesine karar verildi.

Partimiz, Üçüncü Kongresi'nde (1976), ülkemizdeki somut durumun Marksizm-Leninizm ve dünya devrim hareketinin zengin deneyimi ışığında çözümlenmesinden hareket ederek, varolan politik sistemin pekiştirilmesini ve geliştirilmesini amaçlayan görevler üstlendi. (Burası, politik değişiklik-

ler alanında başarılmış olan şeylerin, ana görünümü bakımından, ekonomik ve sosyal dönüşümlerin hâlâ gerisinde kaldığına değinmenin yeridir.) Bu görevler şöyle özetlenebilir: Politik sistemin devrimci-demokratik bir cumhuriyet kurulması yönünde geliştirilmesi; Cephe içinde birleşen partilerin ve devrimci güçlerin bağlaşıklığını temsil eden bir koalisyon hükümetinin buna yol göstermesi. Bu Cephe geniş halk kitlelerini, devrimin itici güçlerini temsil etmektedir. Onları toparlamakta, potansiyellerini ve girişkenliklerini harekete geçirmekte ve politik faaliyetlerini canlandırmaktadır.

Partimizin, Irak'taki politik sistemin güçlendirilmesine ve geliştirilmesine karşı gösterdiği özel ilgi, bu politik rejimin, kapitalist olmayan yolu derinleştirme ve sosyalizme geçiş koşullarını yaratmadaki olağanüstü önemli rolünden kaynaklanmaktadır. Herşey bir yana, kapitalist olmayan gelişme koşullarında devletin rolü toplumu örgütlemekle sınırlı da değildir. O, sosyal-ekonomik dönüşümlerde de canalcı bir rol oynar. Deneyimimiz, ekonominin yoğunlaşmış bir ifadesi olan politikanın sosyal-ekonomik gelişim üzerinde muazzam bir etki yaptığı, onu ya hızlandırdığı ya da yavaşlattığı yolundaki Marksist-Leninist sonuçları tam olarak doğrulamaktadır.

SORULAR VE YANITLAR

Hindistan Komünist Partisi Ulusal Konseyi üyesi Sarada Mitra'nın Şili'li yoldaşlara sorusu: Basında, kimi yabancı ve ulusal işletmeleri millileştirmekte Halk Birliği hükümetinin çok acele ettiği, millileştirme temposunun genel olarak yerinde olmadığı ve bunun politik karışıklıklara neden olduğu yolunda kimi açıklamalar vardı. Bu konuda ne söyleyebilirsiniz?

Kanada Komünist Partisi Yürütme Komitesi yedek üyesi Peter Boychuck'un sorusu: Politik durumu karmaşıklaştırdığı bilinen, aşırı ekonomik istemler içeren işçi grevlerinin ardından yatan etkenler nelerdir?

Şili Komünist Partisi MK üyesi Hugo Fazio'nun yanıtı: Bir ölçüde birbirleriyle ilintili oldukları için bu sorulara bir arada yanıt vermek isterim.

Şili'deki olayları kendi bildikleri gibi çözümleyen ve, devrimci güçlerin toprak reformuyla yetinmeleri ve yerli finans oligarşisinin kimi gruplarına dokunmaksızın yalnızca en zorunlu anti-emperyalist önlemleri uygulamaya koymaları gerektiğine inananlar vardır. Öte yandan, daha ileri gitmek gerektiği, genel olarak bütün burjuvaziyi mülksüzleştirmek gerektiği görüşü de sözkonusudur.

Devrimci bir sürecin akışı içinde ele alınması gereken görevlerin belirlenmesi keyfi bir iş değildir. Burada, hem reel güçler dizilişini, hem de, nesnel gerçekliğin gündeme koyduğu devrim görevlerini gözönüne almak zorunludur. Bu koşullarda Halk Birliği programının çerçevesi ötesine geçmek yolundaki çabalar, ülkedeki yapısal bunalımın sorunlarını gözden kaçırmak ve güçler dizilişini gözönüne almamak anlamına gelecekti. Kimi durumlarda, bu programın çerçevesi dışına çıkan mülksüzleştirmeler oldu ve bu, devrimci sürece ve işçi sınıfının bağlaşımlar politikasına bir ölçüde zarar verdi.

Ama temel olarak bu politika doğrudu. Şili’de, emperyalist tekeller ile yerli büyük sermaye arasında sıkı bir bağ vardı. Bu nedenle ve ayrıca, yabancı tekeli sermayenin ulusal ekonomide derin kökler salmış olması yüzünden, programın öngördüğü anti-emperyalist önlemler kaçınılmaz olarak çatışmalara yol açtı. Kapitalist gelişim derecesi, sermayenin merkezleşme ve yoğunlaşma düzeyi ve devlet-tekeli kapitalizminin gelişmekte olan etmenleri öyle bir durum ortaya çıkarmışlardı ki, finans oligarşisinin konumlarını ortadan kaldırmaksızın devrimci dönüşümleri gerçekleştirmek olanaksızdı. Onların işletmelerini milledileştirmeksizin, onların kârları üzerinde denetim kurmak, yatırımların hacmini arttırmak, üretimin yapısını düzeltmek, gelir dağılımındaki zorunlu değişiklikleri yapmak, istihdamı arttırmak, vb. olanaksızdı.

Büyük tekellerin ivedilikle mülksüzleştirilmesi gerektiğini, gelişmelerin kendileri dayatıyordu. Söylemek gereksizdir ki, tekeli merkezler, hemen, kendi ekonomik faaliyetlerini kendi politik ereklerine uydurdular; normal üretim devresini çökertmek ve kendi varlıklarının birçoğunu, ülke dışına çıkaracak ya da istikrarı bozma kampanyalarında kullanacak şekilde nakide çevirme yolunda her çabayı harcadılar. Gıda maddelerini piyasadan topladılar ve istifçilik yaptılar, gerçekte kargaşa ve anarşi çıkarmak çabasıyla karaborsacılığı ve spekülasyonu kışkırttılar. Bu yüzden, program çerçevesi içinde kamu kesiminin güçlendirilme temposu, başarı açısından canalcı bir önem taşıyordu.

Bu çetin koşullarda, halk hükümeti, mülkiyetin yapısını dönüştürmeyi başardı. Burada canalcı rol, en başta, mülksüzleştirilmesi ya da devlete devredilmesi düşünülen işletmelerdekiler olmak üzere, emekçi halka aitti. Bununla birlikte, finans oligarşisinin faaliyetlerinin geçtiğimiz on yılın sonlarında aldığı biçimlerin yeterince anlaşılabilmesi yüzünden, finans oligarşisinin başlıca gruplarını bütünüyle ortadan kaldırmayı olanaksız kılan açık hatalar yapıldı. Asıl sorun şuydu ki, finans oligarşisi, ülkenin dörtbir yanında mali alanda karmaşık bir kuruluşlar sistemi oluşturmuştu ve birçok türden işlemleri gerektiren yığılımlar biçiminde geliyordu. Bu nedenle, onun parçalarına ayrı ayrı saldırarak finans oligarşisini ortadan kaldırmak olanaksızdı; bu ekonomik grupların faaliyetini tek bir bütün

olarak görmek zorunluuydu. Devrimci iktidar bunu yapmış olsaydı, baş düşmanlarına darbelerini daha büyük bir kesinlikle indirmiş olabilirdi. Şimdiki durumda, faşizm merkezileştirme sürecini yoğunlaştırmış olduğu için, bu deneyim bizler, Şili Komünistleri için büyük bir önem taşımaktadır.

Üretim ilişkilerini kökten değiştirmek ve işçi sınıfının pratikte ekonomiyi yöneteceği bir durum yaratmak için, halihazırda yapılmış olan dönüşümlere dayanmanın zorunlu olacağına inanıyoruz. Ancak bundan sonra, üretim faaliyetinin derin bir şekilde demokratikleştirilmesi sözkonusu olacaktır. Bu noktada, *Boychuck* yoldaşın ileri sürdüğü soruya geliyoruz. Esas sorun, halkın devlet yönetimine kitlesel katılımı için yolu hazırlamaktır. Bu, yeni tip bir üretim ilişkilerinin ortaya çıkmasına ve binlerce temsilcisi, yıkılmış olması gereken sosyal biçimlerin kalıntılarını silip süpürecek olan yeni bir yönetici sınıfın gelişimine yol açacaktı. Bu alanda yapılan herşey büyük bir değer taşıyor. Ama, yönetimi milyonlarca kadın ve erkeğin günlük bir faaliyeti durumuna getirecek şekilde, halkın yönetime kitlesel katılımının çapında ve niteliğinde köklü değişiklikler yapılmalıydı.

Kitleleri eğitmek ve onların bilincini oluşturmak çalışmasında Partimizin ve öteki halk partilerinin, tam iktidarı kazanmak gerektiği fikrini yaymaları, bu süreçlerin gelişimi üzerinde olumsuz bir etki yaptı. Öte yandan bu, birdenbire yerine getirilemeyecek olan ve kitlelerin deneyim kazanması yolunda ısrarlı çabalar gerektiren bir görevdi. Bu deneyim temelinde halkın ideolojik yönden hazırlanması da önemliydi.

Kitlelerin – halk iradesini uygulamak için yeni organlar kurularken – yönetime çekilmesinin sendikaların faaliyetiyle bağlantılı olmaması da olumsuz bir etki yapıyordu ve bu, iki katlı bir sorun ortaya çıkardı: Bir yandan, bu, emekçi halkın görüşlerinin ifadesi bakımından geleneksel bir kanal olan sendikaların tam desteğine sahip olmadıkları için, yönetime katılma organlarını zayıflatıyordu; öte yandan, katılma sürecine böylesi bir yaklaşım, bunu kendi faaliyet alanlarının sınırlandırılması olarak gören sendikaları gücendirdi ve bunun sonucunda, bu yeni sürecin gelişiminin sendikalar içinde yoğunlaşmasına zarar veren ekonomist eğilimler doğdu. Bu, emekçi halkın görüşlerinin dile getirilmesinin bir biçimi ile öteki biçimi arasında, yani, sendikalar ile katılma organları arasında bir ölçüde uzlaşmazlık, bir ölçüde yapay çelişkiler ortaya çıkardı. Bunun üstesinden gelme çabası, sanırız, üretim ilişkilerini değiştirmeye, ekonomist eğilimleri engellemeye ve sanayideki gelişme ve ilerlemeye emekçi halkın duyduğu ilgiyi canlandırmaya gerçekten yardım edebilirdi. Bence, politik durumu gerçekten karmaşıklaştıran, aşırı istemler taşıyan grevler, esas olarak, bir yandan, Halk Birliği hükümetinin faaliyetleri sırasında ekonomist eğilimlerin hâlâ canlı olmasıyla, öte yandan da, emekçi halkı üretimin yönetimine çekme çalışmasındaki hataların, onları, üretimdeki ve ekonominin

yönetilmesindeki sorunları çözecek temel güç durumuna gelmekten alaykoymasıyla açıklanabilir.

J. Laborde'nin Sovyet yoldaşlara sorusu: Burjuva yazarlar, sık sık, Sovyet Rusya'daki millileştirmenin kargaşa içinde geçtiğini ve üretici güçlerin yıkımına yol açtığını iddia ederler. Bu süreç gerçekte nasıldı ve hangi yasalara dayanıyordu?

SSCB Bilimler Akademisi, Sosyal Bilimler Bilimsel Entormasyon Enstitüsü Yönetmeni V. A. Vinogradov'un yanıtı: İster 1920'lerdeki burjuva kitapları, isterse 1970'lerde yayınlanan ekonomi tarihi konusundaki burjuva çalışmaları alalım, gerçekten böylesi iddialarla karşılaşırız. Bunlar, dünyanın ilk sosyalist ülkesinde gerçekleştirilen devrimci dönüşümlere karşı yazarların sınıfsal tutumunun bir yansımasıdır.

Ulusal ekonominin komuta tepelerinin sosyalizasyonu, Bolşevik Partisi'nin Lenin tarafından hazırlanan ekonomik programının temeliydi. Ama Partimiz, bu komuta tepelerini ele geçirmenin bir hamlede gerçekleşmeyeceğine, bunun temellerinin iyi hazırlanması gerektiğine, üretimi millileştirmenin kolay, ama pratikte bunu sosyalleştirmenin ve çalıştırmanın zor olduğuna inanıyordu. Bu, öğrenilmesi gereken birşeydi. Fakat burjuvazinin baltalamaları millileştirme sürecini hızlandırdı. Bununla birlikte, bu karmaşık dönemde (1917–1918 başları) bile, bu süreç dengeliydi.

Sanayiye millileştirme buyrultusunu hazırlamak hayli zaman aldı ve bu buyrultu 28 Haziran 1918'de Lenin tarafından imzalandı, ama o sırada bile, Halk Komiserleri Konseyi gerçek (actual) sosyalizasyon için acele etmiyordu. İlk birkaç ayda, millileştirildiği ilân edilen tüm işletmeler, bunları düzenli bir şekilde ve işçilerin denetimi altında Sovyet yetkililerine devretmekle yükümlü olan eski sahiplerinin elinde kaldı. Bu nedenle, söz konusu sürecin kargaşa içinde geçtiği yolundaki iddiaların hiçbir aslı yoktur.

Üretici güçlerin yıkıldığı da açıkça gerçektir. Tam tersine, Sovyet hükümetinin giriştiği millileştirme ve ekonomik önlemler, sanayiye ve ülkenin kendisini ekonomik yıkımdan kurtardı. Bu dönemde, Rusya için başka hiçbir seçenek yoktu. Ve bunun kanıtı da, 20'lerin ortalarında ülkemizin, yalnızca Birinci Dünya Savaşı tarafından değil, aynı zamanda, Iç Savaş ve üzerimize dayatılan yabancı silâhlı karışma tarafından da darbe yemiş olan yıkılmış ekonomiyi canlandırmak bakımından başarıya ulaşmış olmasıdır. Öteki savaşçı devletlerden, özellikle Almanya'dan daha önce, ülkemiz savaş öncesi üretim düzeyine ulaştı. İşte, tarihin olguları böyledir.

İşçilerle Köylülerin Bağlaşıklığı Güçleniyor

*Alman Sosyalist Birlik Partisi'nin Çağdaş Aşamadaki
Tarım Politikası*

Gerhard Grüneberg

ASBP Politbüro üyesi ve MK Sekreteri

İşçi sınıfı ile emekçi köylüler arasında sağlam bir bağlaşıklık yaratılması temel ödevlerden biridir. Bu bağlaşma sağlanmadan, demokrasi ve sosyalizm yolunda ileri adım atılamaz. Mensup oldukları sınıfın ve bu sınıfın savaşkan öncüsü Marksist-Leninist partilerin tarihsel ödevini bilinçle kavrayan bütün işçiler bu gerçeği iyi biliyorlar. Bu nedenle, işçiler ile köylüler arasında bağlaşmayı güçlendirmek ve durmadan yetkinleştirmek, Alman Sosyalist Birlik Partisi'nin daima gözönünde bulundurduğu ödevler arasında yer alıyor.

Partimiz, Lenin'in öğütlerini ve vasiyetlerini sadakatle yerine getirerek, bu bağlaşıklığı yaratma ve geliştirme çabasından geri durmuyordu. Ve bunu yaparken, sözkonusu bağlaşmanın proletarya diktatörlüğü ilkesini yansıttığı ve anti-faşist, demokratik ve sosyalist dönüşümler birleşik sürecinin genel yasallığını oluşturduğu düşüncesinden yola çıkıyordu. Bu bağlaşıklığı Demokratik Almanya Cumhuriyeti'nde sosyalist toplumun sarsılmaz politik temeline dönüştürme yolunda ardıcıl bir çaba gösteriyordu. Demokratik toprak reformu, köy ekonomisinin sosyalist temeller üzerinde yeniden kurulması, köy ekonomisi üretim kooperatiflerinin meydana getirilmesi, güçlendirilmesi ve daha öte geliştirilmesi, tarım üretiminin kerte kerte ve başarıyla endüstriyel raylara bindirilmesi, partimizin tarımsal politikasında Marksizm-Leninizmi yaratımla uygulamayı simgeliyen bu bağlaşmayı geliştirmenin başlıca aşamalarını oluşturuyor.

İşçiler ile köylüler arasındaki bağlaşmanın içeriğini, toplumun bir dönemden öbürüne geçtiği evrenin objektif olarak ortaya koyduğu ödevler ve amaçlar belirliyor. Hitler faşizminin 1945'de yenilgiye uğratılmasından hemen sonra, işçi sınıfımız, faşizmin neden olduğu maddi ve mânevi yıkımı giderebilmek ve yeni yaşamı kurmak üzere, bütün emekçilerle geniş bir bağlaşma kurma gerekliliğiyle karşı karşıya geldi. Bu konuda ana ödevlerden biri, ardıcıl demokratik toprak reformunun başarılması, yani büyük toprak sahiplerinin, militaristlerin ve savaş suçlularının ellerinden toprağın alınması ve asıl işliyenlere verilmesiydi. Bu ödev başarılıydı. 200 binden fazla köylü ailesi toprağa kavuşturuldu. Demokratik dönüşümler köyü de

kapsadı. Bu yolda işçilerin ve köylülerin ortak çabaları, toprak reformuyla varılan sonuçları politik ve ekonomik bakımdan pekiştirmeye, köy ekonomisi üretimini yavaş yavaş artırmaya yöneltildi. Bütün bunlar, çetin bir sınıf savaşı koşulları altında geçiyordu. Partimiz, bu kesimde atacağı her adımı, bunun işçi-köylü bağlaşmasını ne kadar güçlendireceğine, işçiler ile emekçi köylüler arasındaki güvenceyi ne kadar derinleştireceğine bakarak ölçüyor ve değerlendiriyordu.

ASBP, köylülere ilişkin politikasında, onlara yalnız sosyalizmin her yönü ve kesin kurtuluşu getireceği düşüncesini çıkışı noktası yapageldi. Bu nedenle, amaçlarından birinin köyde de sosyalizmi kurmak ve dolayısıyla (elverişli koşullar buldukça) kolektif çalışma ve sosyalist kooperatif iyelik temeline dayalı iri köy ekonomisi kuruluşları meydana getirmek olduğunu hiç bir zaman gizlemedi. 1952 yılında, ASBP İkinci Parti Konferansı, köylülerin özel bireysel işletmecilikten (olgunlaşan koşullar ve istemler dikkate alınarak) kooperatif işletmeciliğe geçmeleri yollarını belirliyen tarihsel kararı aldı. Bu evrede, toprak reformuyla varılan olumlu sonuçlara dayanan bağlaşma politikası, her şeyden önce, dirençli ve sabırlı açıklama çalışmalarıyla, köylülerin, kooperatiflerde birleşmeye ve böylelikle toplumun tarım kesiminde zamanı geçmiş olan sosyal-ekonomik yapıyı yenilemeye (1950'lerin başında bu kesimde 880 bin küçük ve orta işletme vardı) ikna edilmelerini, köy ekonomisinde üretim güçlerine alabildiğine gelişme alanı açılmasını, köylülerin yaşamına yeni bir içerik ve anlam kazandırılmasını öngörüyordu.

1960 ilkbaharında özel işletmeciler köylülerin köy ekonomisi üretim kooperatiflerinde gönüllü olarak birleştirilmeleri süreci tamamlanmış bulunuyordu. Bu sonuç, sosyalist üretim ilişkilerinin köy ekonomisinde de üstün geldiği, işçilerin ve köylülerin çabalarıyla köyde sosyalizm için sağlam bir temel yaratıldığı anlamına geliyordu. Köy ekonomisinde sosyalist dönüşüm süreci boyunca, köylülerde, kolektivist düşünce oluşuyor, sosyalist bilinç geliyordu. Böylece, tek sosyalist sınıfın, kooperatif üyesi köylüler sınıfının oluşması süreci başladı. Bunun sonucu olarak, işçiler ile köylüler arasındaki bağlaşma yeni bir nitelik kazandı; sosyalist iyelik temeline, dolayısıyla bunun devletsel ve kooperatif biçimi temeline dayanan sınıfların bağlaşması halini aldı.

Bütün bu gelişmede, SBKP'nin ve Sovyet devletinin ulaşım ve deneyimi partimiz için paha biçilmez bir anlam ve önem taşıyordu. ASBP'nin köy ekonomisini sosyalist temeller üzerinde yeniden kurma konusundaki tarım politikasının teorik temeli, Leninci Kooperatif Planı'ydı. Ülkemizin tarihsel ve ulusal özellikleri dikkate alınarak bu planın yaratımla uygulanması, kooperatifleşmenin oransallıkla kısa diyebileceğimiz bir süre içinde (sekiz yıl boyunca) başarılmasına, bu arada tarım üretiminin aralıksız olarak artırılmasına olanak verdi. Bu olay, Leninci Kooperatif Planı'nın, sanayiye

gelişkin ülkeler için karakteristik olan koşullarda da önemini koruduğu gerçeğinin yeni bir kanıtıdır.

Köy ekonomisini sosyalistçe yeğînleştirmeyi geliştirme çalışmaları, üretim kooperatiflerini güçlendirme, ekonominin tarım kesiminde üretim güçlerinde daha öte nitel değışimler sağlama çalışmalarıyla atbaşı gidiyordu. Bu süreç toplumsal alanda ekonomik, tinsel, kültürel ve ideolojik istemler ortaya koydu.

Köy ekonomimizde üretim güçlerinin gelişmesi, kooperatif işletmesinden ve işbölümünden tek tek üretim kooperatiflerinin olanakları sınırlarını aşan istemlerde bulunmaya ve bunda gitgide üstelemeye başladı. Bu nedenle, 1960'larda, Demokratik Almanya Cumhuriyeti'nde, kooperatifleri daha da yetkinleştirme ve toplumsal emeğın etkinliğini artırma sorunu, köy ekonomisi ulusal kuruluşlarındaki kooperatif üyesi köylülerle işçilerin maddesel ve parasal fonlarının birarada kullanılması yoluyla çözülmüyordu. 1971'de yapılan ASBP Sekizinci Kongresi, toplumsal ve ekonomik politikanın birliğinden simgeleşen ana sorunu ortaya koydu. Bu sorunun ışığında, toplumumuz, köy ekonomisine, ana ödevi, yani halka aralıksız olarak ve yüksek kaliteli düzeyde besin maddeleri ve endüstriye de hammadde sağlama ödevini verdi. Böylelikle, köy ekonomisinde bitkicilik ve hayvancılığın iri endüstriyel üretim tipine göre yeniden kurulması yolu belirlenmiş oldu. Kooperatif üyesi köylüler, bu ödevi, ancak çağdaş iri üretimle en yakımdan bağlı bulunan işçi sınıfının deneyiminden yararlanarak ve desteğine dayanarak yerine getirebilirlerdi. Bunun içindir ki, işçi sınıfı, deneyiminden ve vasıflarından beklendiği üzere, sosyalistçe yeğînleştirmenin daha öte geliştirilmesine, köy ekonomisinde kooperatifleşme yoluyla endüstriyel metotlara geçilmesi sürecine etkinlikle yardım etti.

Bugün, ASBP IX. Kongresi (1976) kararları gereğince, gelişmiş sosyalizmin köy ekonomisi planlı biçimde oluşturuluyor ve işçiler ile köylüler arasındaki sağlam bağlaşıklığın yaşamsal gücü bu planlı oluşmada kendini gösteriyor. Şimdi işçiler ile kooperatif üyesi köylüler arasındaki eylem birliğine ve etkinleşmeye, «üretim hacmini sistemli olarak artırma, halka iyi besinler ve ürünler, endüstriye de hammaddeler sağlamayı düzara sürdürmek ve gitgide iyileştirmek amacıyla köy ekonomisinde etkinliği yükseltme, köy ile kent arasındaki başlıca ayrımları kerte kerte ortadan kaldırmak üzere köylüler ile kentlilerin yaşama koşullarının birbirine yaklaş-tırma» (!) yönü veriliyor. ASBP Programı'nın köy ekonomisine yüklediği ödevler objektif gerekliliğe tıpatıp uymaktadır. Ülkemizin besin maddeleri gereksinimi ve halk ekonomisi için hammaddeler gereksinimi bundan böyle de hem nicel, hem de nitel bakımdan artacaktır. Biz, kent ile köyü

(!) Almanya Sosyalist Birlik Partisi'nin Dokuzuncu Kongresi. Rapor ve Kararlar, s. 180.

daha öte birbirine yaklaştırma yolundan yürüyerek, bu ödevlerin yerine getirilmesi için bütün toplumsal önkoşulları yaratıyor, düzenimizin üstünüklüklerini etkinlikle kullanarak ilerlemesini kolaylaştırmaya çalışıyoruz.

DAC yurttaşları (geçen yılın sonunda yaklaşık 16,8 milyon kişi) 6.292.872 hektar tarım arazisine sahip bulunuyor, bu topraklarda çalışarak besin maddeleri ve organik kökenli sanayi hammaddeleri üretiyorlar. Dolayısıyla ülkemizde insan başına 0,37 hektar arazi düşüyor. Ülkenin sahip olduğu arazi fonunun, arttıktan başka, sanayi ve taşımacılık gereği kuruluşların artması yüzünden gitgide azaldığı gözönünde tutulursa, köy ekonomisinde her hektar toprağı en büyük etkinlikle kullanmak zorunda olduğumuz apaçık ortadadır. ASBP Dokuzuncu Kongresi Direktifleri, bu beşyillik plan döneminde (1976–1980) köy ekonomisine büyük ödevler yüklüyor. Bu dönem içinde, bitkicilikte toplam üretimin, daha önceki beşyılığa oranla % 20 artırılması gerekiyor. Şimdi ülkemizde 2 milyon 600 bin hektar arazi üzerinde hububat üretimi, 600 bin hektarda patates, 270 bin hektarda da şeker pancarı üretimi yapılıyor. Bir başka deyişle, işlenir arazimizin % 54'ünde hububat, % 12,6'sında patates ve % 5,7'sinde şeker pancarı üretiliyor. 1980 yılı için planlaştırılan düzeye erebilmek üzere hububatta her hektardan ortalama 40–41, patatesten 200–225, şeker pancarında 350–380 kental ürün almamız gerekiyor. Bu göstergelere ulaşılması zorunlu sayılıyor, çünkü bitkicilik eskiden olduğu gibi bugün de hayvancılıkta gelişmenin ve dolayısıyla halka hayvansal ürünler sağlamanın temelidir. Biz, bir yandan da, köy ekonomisinde ürünleri ve hele hububatı artırmamızın, sosyalizm ile kapitalizm arasındaki savaşta gitgide daha büyük bir önem kazandığını gözönünde tutuyoruz.

Hayvancılıkta üretim hacmine gelince, Direktifler gereğince bunun da % 9 oranında artırılması gerekiyor. Bu cümleden olarak, 1980 yılında 2,3 milyon ton et (safı tartı), 8,2 milyon ton süt ve 4,3 milyar yumurta üretilmesi öngörülüyor. Bir başka deyişle, bir hektar köy ekonomisi arazisinden 369 kg et (safı tartı), 1.315 kg süt ve 690 tane yumurta elde edilmesi gerekiyor. DAC yurttaşlarının besin gereksinimlerini aralıksız giderme işi, her gün 6.300 ton et (safı tartı), 22.500 ton süt ve 13 milyon tane yumurta üretilmesini istiyor. Bu birincil önemde bir işletmecilik ve politika sorunu sayılıyor.

Planlaştırılan ürün göstergelerine ulaşabilmemiz ve besi hayvanlarının toplam verimliliğini artırabilmemiz için, «uzmanlaşmış köy ekonomisi üretim kooperatiflerinde, devlet işletmelerinde ve kooperatif kuruluşlarında tarım üretiminin yeğînleştirilmesi, endüstriyel temel üzerinde iri boyutlu bitkisel ve hayvansal ürünler üretimine adım adım geçilmesi» gereklidir. «Düzenli, sağlam ve durmadan artış gösteren tarım üretimi ancak bu yolla sağlanabilir.»⁽²⁾

(2) Agy. S. 65.

Biz, belirlenen bu sorunların çözümü için, yeğînleştirmede, ayırım çizgisi komplekslik olan nitel bakımdan yeni bir düzeye geçilmesi gerektiği düğünncesinden yola çıkıyoruz. Kompleks yeğînleştirme, köy ekonomisinin gelişmesi konusunda her şeyden önce nitel etkenlere ağırlık verilmesi, bunların vurgulanması demektir. Bu da üretim sorunlarının ve toplumsal gelişme sorunlarının, DAC'nde sosyalizmi daha fazla güçlendirme yararına, bir bütün halinde ve planlı olarak çözülmesini gerektirmektedir.

Edindiğimiz deneyim, bilim ve tekniğin şimdiki gelişme düzeyi koşullarında, köy ekonomisini yeğînleştirme yönünde tek ve bir defalık önlemlerin verimliliği artırma ve toplumsal emek üretkenliğini yükseltme bakımından gereken sonucu vermediğini, halk ekonomisine değgin etkiyi yapmadığını gösteriyor. Bundan da, gereken sonuçları ancak kompleks yeğînleştirmenin verdiği anlaşılıyor. Bununla birlikte, toplumsal önlemlerin bilimsel-teknik ilerlemeyle daha sıkı bağlantısı, teknik donatımı yenilemede, yeniden kurmada ve sosyalistçe rasyonalleştirmede birlik büyük bir önem kazanıyor.

Koşullarımızda köy ekonomisi üretimini kompleks biçimde yeğînleştirme, bu sürecin sonuç alıcı etkenlerini (geniş kapsamlı kimyasallaştırma, kompleks mekanizasyon, sulama kuruluşları, tekniksel kurutma ve seleksiyon) emekçilerin eğitilmesi ve vasıflarının yükseltilmesi süreçleriyle karşılıklı ilişkisi içinde benimseme ve uygulama anlamına geliyor. Ve biz, köy ekonomisine ayrılan materyali ve parasal ödenekleri işte bu ana doğrultularda, yoğun ve amaca yönelik biçimde kullanıyoruz. Şunu da belirtmek isteriz ki, kompleks yeğînleştirme ile bitkicilikte ve hayvancılıkta daha öte endüstriyel metotlara geçme arasında kopmaz bir bağlantı vardır. Köy ekonomisi üretiminde yeğînleştirme ve endüstriyel metotlar uygulaması yasal bir süreçtir. Bu süreci hızlandırma yolunda çabaların artırılması, halk ekonomisinin her kesiminin, bütün sınıf ve katmanların, tüm devlet organlarının ödevi, tüm halkın işi ve dolayısıyla bütün toplumun ödevidir, çünkü köy ekonomisi ve bu kesimin geliştirilmesi tüm ülke ekonomisi bo-yutlarında genel yeniden üretim sürecinin ayrılmaz bir bileşen bölümüdür.

Yeğînleştirmede kompleks yöntem, bitkiciliğin ve hayvancılığın bütün kollarında yüksek ürün ve verimlilik sağlanmasını gerektirir. Bu yolda, bitkiciliğin geliştirilmesine hizmeti amaçlayan yeğînleştirme önlemleri en önde yer alıyor. Biz 1976–1980 yıllarında köy ekonomisini geliştirmeye ayrılan bütün yatırımların yarısından çoğunu, bitkilerde, özellikle hububatta düzara ve sağlam yüksek ürün alabilmek amacıyla bitkicilik alanına yöneliyoruz. Bunun çaresini de, yüksek tarım kültürüyle toprağın verim gücünü durmadan artırmada ve tarım tekniğinin istemlerini titizlikle yerine getirmede görüyoruz. Bir yandan, rezervlerden, çayırlarda ve otlaklarda ürünü artırmada, sebze yetiştirmeyi çok daha ilerletmede, gizlenen rezervlerden gitgide daha geniş ölçüde yararlanmaya büyük bir önem veriyoruz.

Biz, samanı ve yeşilliği (otu) tekniksel yöntemlerle kurutma ve ufalamayı yetkinleştirme yönünde dirençle çalışıyor ve bunu endüstriyel temel üzerinde örgütlü yem işletmeciliği için gerekli koşul sayıyoruz. Bu süreçler ülkede albüminli ve diğer yemlerin kalitesinin artırılması bakımından önemli olanaklar açıyor. Daha somut söylersek, ülkemizde samanı ve otu sığırlar için yüksek nitelikte yem olarak işleme metotları belirlenmiş ve pratikte denenmiş bulunuyor. Ülkemizde samanın çeşitli karışımlar katılarak tekniksel yöntemle kurutulması ve ufalanması, bugün ve gelecekte, endüstriyel yöntemle sığır eti ve inek sütü üretiminde bu yemin iribaş hayvanları beslemekte esas bileşenlerden biri olarak, önemli bir hammadde ve enerji iletkeni olarak kullanılmasına olanak veriyor.

Hayvancılığı yeğînleştirme önlemleri, her şeyden önce toplam hayvan sayısını planlı biçimde yeniden üretmeyi, yemi rasyonel kullanma yoluyla köy ekonomisindeki hayvanların verimliliğini artırmayı, kayıplara karşı kesin bir savaşım yürütülmesini amaçlıyor. Şimdiki beşyılılıkta, çabalarımızı, hayvan sayısı toplamının daha da artırılması için, süt üretimi için, sığır ve domuz besleme için uzmanlaşmış ek kompleksler kurulmasına yöneltiyor. Bir yandan da hizmetteki fermaları rasyonelleştirme ve yenidenkurma çalışmalarını yapıyoruz.

Biz, endüstriyel tipte büyük ve modern hayvancılık kompleksleri meydana getirme temeli üzerinde hayvancılığı teknik bakımdan yeniden kurmanın çoğu zaman ve bir hayli maddesel ve parasal araç ve ödenek gerektirdiğini biliyoruz. Bunların kaynağı, hem halk ekonomisi, hem de köy ekonomisi üretim kooperatifleri ve halk yurtlukları tarafından gerçekleştirilen planlı birikimler olabilir. Bugün DAC'de toplam inek sayısının % 5,8'i, besilik sığır sayısının % 4,1'i, damızlık domuz sayısının % 10,4'ü ve besilik domuz toplam sayısının % 7,4'ü endüstriyel hayvancılık komplekslerine düşüyor. Bu göstergeler belirlenen ödevlerin başarıyla yerine getirilmekte olduğunu kanıtıyor.

Kompleks yeğînleştirme, bir yere kadar bütün üretim düzeylerinde ve yeniden üretim sürecinin bütün evrelerinde, uygulanan işbölümü dikkate alınarak daha etkin bir işletme yönetimi gerektiriyor. İçinde bulunduğumuz beşyılılıkta köy ekonomisine verilen ekonomik-politik ödevlerin başarıyla çözülmesi, bitkicilik ile hayvancılık arasında doğru bağıntı ve orana büyük ölçüde bağlıdır, ve biz bunu dikkate alarak kooperatifleşmiş sosyalist köy ekonomisi kuruluşlarının bilimsel-teknik ilerlemeyi gerçekleştirmeye gitgide daha çok yönltilmesine çalışıyoruz. Bu yönleme, tüm üretimsel çevrimin bilim temeli üzerinde örgütlenmesi için, köy ekonomisi kuruluşlarında örnek bir örgüt sağlanması ve böylelikle bütün bitkicilik ve hayvancılığın bilimsel-teknik düzeyinin planlı olarak yükseltilmesi için gereklidir. Bugün bilim ve teknik, ekonomimizin tarım kesiminde de yeğînleştirme sürecinin bütün etkenlerini gitgide daha çok belirliyen taraftır. Demek ki, bilim ile

üretimi bağlamayı sosyalistçe benimseme ve uygulamanın, tarımı «bilime ve teknolojinin ulaşımlarına dayanan bir sanata» ⁽³⁾ dönüştürme bakımından ilkel bir önemi vardır.

Bitkicilikte ve hayvancılıkta endüstriyel metotlara geçiş, yasal olarak, bu kollarda kafa emeği payının artmasıyla, bunun yaratıcı karakterinin güçlenmesiyle atbaşı gidiyor. Bundan ötürüdür ki, köy ekonomisi üretimini endüstriyel raylara bindirme, köy emekçilerinin (hem üretim kooperatiflerinin, hem de devlet çiftliklerinde çalışan emekçilerinin) öğrenim düzeylerini yükseltme özeni ASBP'nin ideolojik-politik ve ekonomik-örgütsel eyleminde ana doğrultulardan biri olarak kalıyor. Bir başka deyişle, emekçilerin genel ve özel öğrenimini yükseltme yoluyla, K. Marks'ın toplumsal üretimin genel yasası ⁽⁴⁾ dediğini gerçekleştirmeye, yani «... işçilerin elden geldiğince çokyanlı olması»nı sağlamaya bilinçli olarak çabalama özeni sözkonusu oluyor. Bu amaç, objektif olarak, üretim güçlerinin, sosyalist üretim ilişkilerinin gelişmesinden; bilimsel-teknik ilerlemeyi benimseme ve yığınların köyde toplumsal gelişmenin oluşmasına aktif biçimde katılmaları gerekliliğinden doğuyor.

ASBP'nin üretimde kooperatif biçimini köy ekonomisinde devlet kesimiyle birliği ve etkileşmesi içinde güçlendirme ve yetkinleştirme eylemi, partimizin, toprak sorununa ilişkin Lenin öğretisini, SBKP'nin ve diğer kardeş sosyalist ülkeler partilerinin köy ekonomisini sosyalist temeller zemininde yeniden kurma deneyimlerini yaratımla uygulamasının parlak bir belirtisidir. Kooperatifleşme ilerlemeyi gözeten siyaset hattı ASBP'nin tarım politikasında bu yanın karakteristik çizgisidir. Bizim deneyimimiz, kooperatifleşmenin, hem köyde sosyalist üretim biçimlerini yaratma yolu olarak, hem de bunları planlı olarak güçlendirme ve geliştirme aracı olarak isabetli olduğunu gösteriyor. Biz bunun şimdiki koşullarda da bitkiciliği ve hayvancılığı endüstriyel temel üzerinde örgütlemenin ana etkeni olduğu kanısındayız. Bu da, üretimin ve yeniden üretim sürecinin, gerek toplumun, gerekse tek tek her kişi için en çok yararlı biçimde gerçekleştirileceği bir akağa bilinçle yöneltilmesine olanak vermektedir.

Sosyalist kooperatifleşme köydeki üretim ilişkilerinde ve köylülerin yaşamında köklü değişimler yaptı, tarım ürünlerinin kat kat artmasına yol açtı. Örneğin, 1950'lerde bir yılda üretildiği kadar et (safı tartı), süt ve yumurta elde edebilmek için, şimdi sırasıyla 60, 30 ve 25 gün çalışma yetiyor. Kaldı ki, şimdi, bu miktar ürün, sosyalist dönüşümün başlangıcı sırasında köy ekonomisinde çalışanların yarısı kadarıyla elde ediliyor. 1960 yılında ülkemizde 19.000'in üstünde köy ekonomisi üretim kooperatifi ve 600 kadar da devlet çiftliği vardı. Şimdi çok kollu kooperatiflerden ve köy

⁽³⁾ V. I. Lenin, Toplu Yapıtlar, c. 37, s: 358.

⁽⁴⁾ K. Marks ve F. Engels, Yapıtları, c. 23, s. 499.

ekonomisindeki halk kuruluşlarından, endüstriyel metotları gitgide daha geniş uygulama temeli üzerinde bitkicilik ve hayvancılık alanlarında uzmanlaşan karma kooperatifler ve halk yurtlukları meydana getiriliyor. Bitkicilik ile hayvancılık arasında işbölümünün başarıyla gerçekleştirilmesi bilim ve tekniğin amaca uygun biçimde kullanılmasına, üretim sürecinde kooperatif üyesi köylüler ile işçiler arasındaki eylem birliğinin geliştirilmesine, aralarındaki bağlaşıklığın yeni çizgilerle zenginleşmesine olanak veriyor. ASBP Dokuzuncu Kongresi kararları gereğince, ülkemizde sosyalist köy ekonomisi sistemi bundan böyle de Leninci Kooperatif Planı ruhunda etkinleşecektir. Bundan da, daha somut olarak, köyümüzün sosyal-ekonomik yapısını işletmelerin her birinde yaklaşık olarak 350-400 kooperatif üyesi köylü ve işçi çalışıyor.

Bugün Demokratik Almanya Cumhuriyeti'nde bitkiciliğin temeli bu alanda uzmanlaşmış 291 üretim kooperatifinden, işletmeler arası 850 bitkicilik kolundan, bitkicilikle uğraşan 86 halk yurtluğundan, ayrıca da 236 meyvacılık kooperatifinden oluşuyor. Ortalama 5.000'er hektar arazi işleyen bu işletmelerin her birinde yaklaşık olarak 350-400 kooperatif üyesi köylü ve işçi çalışıyor.

Hayvancılık kolu da bu alanda uzmanlaşmış 3.221 üretim kooperatifinden, 336 işletmeler-arası ya da kooperatifler-arası hayvancılık kuruluşundan, hayvancılıkla uğraşan 343 halk yurtluğundan ve endüstriyel metodlarla sığır beslemede uzmanlaşmış 31 halk kombinasyonundan oluşuyor. Ortalama 100'er üye köylüden oluşan üretim kolektifleri, bir işletmede koşullu birim olarak 1.500 kadar sığırın bakımıyla uğraşılıyor.

Kooperatif ve devletsel bitkicilik ve hayvancılık kuruluşları, 264 tarım-kimya merkeziyle, 362 kurutma işletmesi ve yem ufalama istasyonu, 156 bölgesel köy ekonomisi tekniği kuruluşuyla, 224 işletmeler-arası yapıcılık örgütüyle ve 172 sulama kooperatifleriyle sıkı bir işbirliği yapıyorlar. Bunların ortak amaçları daha çok, daha iyi ve daha ucuz üretmektir.

Biz, bu yolda, endüstriyel tarzda tarım ürünleri üreten işletme birimleri kurmanın ve bunları aralıksız olarak yetkinleştirmenin, toplumun istemlerinden, yani besin maddeleri üretiminden beklediklerinden doğan ödevlerin çözümünü garantilediği düşüncesini çıkış noktası yapıyoruz. DAC'nde şimdi üretim yoğunlaşması bakımından öyle bir düzeye ulaştığımız ki, artık birleştirmeler yoluyla işletmeleri irileştirme değil, yoğunlaşmanın üstün-lüklerinden sözün tam anlamıyla yararlanma, kooperatif ve devletsel köy ekonomisi birimleri arasında kooperatifleşmeyi, ara kuruluşlar meydana getirmeyi geliştirme sözkonusudur. Yeni ödevlerin çözümüyle yükümlü eylemsel organlar, kooperatif üyesi köylülerle işçilerden oluşan kooperatifleşme kuruluşlarıdır, zira bu sınıfların yaratıcı gücü ve zengin deneyimi bu kurullarda birleşmektedir. Kurullar, olanca çabalarını, kooperatifleşmeyi

aşağıdaki ana doğrultularda daha öte genişletip geliştirmeye yöneltiyorlar:

1) Yoğunlaşma ve uzmanlaşma alanında kaydedilen ilerlemenin, yüksek verimlilik, gitgide artan emek üretkenliği ve yüksek etkinlik biçimlerine daha iyi yansıtılması için, bitkicilik ve hayvancılıkta uzmanlaşmış üretim kooperatiflerinin ve devlet yurtluklarının planlı olarak geliştirilmesi ve güçlendirilmesi;

2) Bitkicilikle uğraşan işletmeler arasında eylem birliğini ve aynı zamanda bunların tarım-kimya merkezleri ve köy ekonomisi tekniği bölgesel kuruluşlarıyla işbirliğinin genişletilmesi; işbölümünün gizlediği olanakların en dolgun biçimde kullanılması amacıyla, bitkicilik işletmelerinin hayvancılık işletmeleriyle gitgide daha etkin biçimde kooperatifleştirilmesi.

3) Endüstriyel tarzda yem üretimi ve yem işleme için, üretimi daha öte yeğînleştirme bakımından büyük önemi olan özel kuruluşlar örgütlenmesi.

Ülkemizde, bilim ve tekniğin ilerlemesiyle, üretim güçlerinin gelişmesiyle, ardıcıl olarak yeni kooperatifleşme biçimleri yaratılıyor. Bunlardan biri, birkaç bitkicilik üretim kooperatifi ve halk yurtluğunun, tarım-kimya merkezleriyle, kurtutma fabrikalarıyla, sulama tesisleri yapıcılığı ve tarımsal-endüstriyel bitkicilik birlikleri çerçevesinde köy ekonomisi ürünleri işleme kuruluşlarıyla işbirliğidir. Bu kooperatifleşme biçimi, gitgide geliştirilen işbölümü temeline dayalı en etkin yeniden üretme ve bunun tek işletme hesabı temeli üzerinde planlanıp yönetilmesine olanak vermektedir. Maddesel ve parasal ödenek ve araçlar daha yeğîn biçimde gerçekleştirilmekte, işgücü ve yeni bilimsel-tekniik ulaşımlar daha etkin biçimde kullanılmaktadır. Çabaların birleştirilmesi, yurttaşlarımızın yaşama ve çalışma koşullarının daha büyük bir başarıyla iyileştirilmesi olanağını vermektedir. Bununla birlikte, üretim kooperatifleri ve halk kuruluşları hukuksal bağımsızlıklarını kurmakta, temel olarak dayandıkları iyelik biçimleri de değişmez kalmaktadır.

Tarımsal-endüstriyle bitkicilik üretim birliklerinin meydana getirilmesi, kuruluşların ve özellikle bunlar arasındaki kooperatifleşme ilişkilerinin yüksek bir sosyal-ekonomik olgunluk düzeyine ulaşmış olmasının gerektiren uzun süreli bir süreçtir. Toplumsal işbölümünün gelişmesinde her yeni nitel adım, aynı zamanda, bu işbölümünü yapan üretim halkalarının eylem birliğinin derinleşmesi, bu etkinleşmenin kendisinde daha yüksek bir düzeye ulaşması anlamına geliyor. Köy ekonomisi üretim kooperatifleri ile halk yurtlukları arasında, gerek bitkicilikte, gerekse hayvancılıkta, bir yandan da bunlarla köy ekonomisi ürünleri işliyen kuruluşlar ve ticaret kuruluşları arasındaki işbirliği işte bu amaca hizmet ediyor. Bununla beraber, köy ekonomisinde ürünü artırma ve halkın gereksinmelerini daha iyi giderme sorunu, bütün bu süreçlerle ilişkili çalışmanın ortagoğbeğinde yer alıyor.

Kooperatifleşme, hangi biçimde yapılırsa yapılsın, önemli bir sosyal-ekonomik süreci oluşturuyor. Biz, her zaman, üretim kooperatiflerinin ve halk yurtluklarının köyde ekonomik ve toplumsal yaşamın temeli yerini tuttukları gerçeğini gözönünde bulunduruyoruz. Nitekim ASBP Dokuzuncu Kongresi'nde şu nokta önemle belirtilmişti: «... köy ekonomisinde sosyalist iyeliğin her iki biçimi daha ileri gelişme için büyük olanaklar içeriyor ve kooperatif iyeliği de kooperatif üyesi köylüler sınıfının üretimde endüstriyel metodlarla geniş ölçüde kaynaşmasının sağlanmasına olanak veriyor.»⁽⁵⁾

Partimizin bu yaklaşımı, bitkicilik ve hayvancılıkla uğraşan üretim kooperatiflerinin yeni Örnek Tüzük'lerinde hukuksal tanımını buldu. Bu tüzükler, ASBP Dokuzuncu Kongresi tavsiyeleri gereğince geniş planda bir demokratik fikir değiş tokuşu temeli üzerinde hazırlanıp görüşüldü ve 1977 Haziran'ında kooperatif üyesi köylüler ve işçiler tarafından kabul edildi. Örnek Tüzük'ler, kooperatif demokrasisini daha çok genişletmeye yardımcı olmak, sosyalist ekonomiye ve köy ekonomisi kuruluşlarının eylemine temel olan ilkelerin yeni kuruluşlarda daha iyi uygulanmasını kolaylaştırmak üzere yürürlüğe girmiş bulunuyor. Bu belgelerde, üye köylüler ile işçilerin üretim ve çalışma sürecinde gitgide daha çok eylem birliği yaptıkları, etkileştikleri, kendi kuruluşlarının yönetimine ve planlamaya hak eşitliğiyle katıldıkları dikkate alınıyor. Nihayet, Örnek Tüzük'ler, DAC'nde gelişmiş sosyalist toplumun yaratılması süreciyle ilgili olarak köy ekonomisinin daha öte gelişmesi için gerekli tarımsal-politik temelleri oluşturuyor.

Köy ekonomisinin sosyalist temeller üzerinde yeniden kurulmasında, karakteristik bir çizgi olarak, daha işin başından itibaren ekonomik ve toplumsal dönüşümler arasında sıkı bir bağ gözetilir. Bugün kooperatif üyesi köylüler sınıfının ve bütün emekçilerin daha öte gelişmesini, önemli derecede, büyük toplumsal değişimler, geçiş evresinde gerçekleştirilen değişimler belirliyor. Halk yararına ekonomik eylem, kooperatif üyesi köylülerin maddesel ve kültürel düzeyinin yükselmesinde ifadesini buluyor. Bunların geliri, kıyaslanabilir işlerde çalışan sanayi işçilerinin ortalama gelirleriyle denkleniyor. Köy ekonomisinde işgünü süresi kesinlikle ayarlanıyor, çalışma fiziksel bakımdan daha hafif ve ilginç bir nitelik alıyor.

Bugün kooperatif üyesi köylüler, üretim vasıfları ve kültür bakımından, kapitalist düzenin köyü için düşünmesi bile zor bir düzeyde bulunuyorlar. Bütün köy ekonomisi işçilerinin % 83'ü, yüksek okullarda ya da teknikumlarda meslek öğrenimi yapmış kimseler, ustalar veya vasıflı işçilerdir. Köy çocukları kentlerdeki yaşlıları gibi on yıllık poli-teknik ortaokullarında

(5) Almanya Sosyalist Birlik Partisi Dokuzuncu Kongresi. Rapor ve Kararlar, s. 63.

okuyorlar. Öğrenim konusunda kent ile köy arasında daha önceleri göze çarpan nitelik ayrımı artık giderilmiş bulunuyor. Kooperatif üyesi köylülerin ve köy işçilerinin konut koşullarını iyileştirmek için de büyük çalışmalar yapılıyor. Biz 1980 yılına kadar köylerde 70 bin konut yapmayı amaçlıyoruz.

Toplumsal politika alanında ASBP Merkez Komitesi ve DAC hükümeti tarafından belirlenen önlemler kooperatif üyesi köylüleri de diğer emekçiler kadar kapsıyor. Bugün köy ekonomisi üretim kooperatif üyeleri sosyal sigortadan yararlanıyorlar. Sigorta fonlarının ödeme ve hizmetlerinden kooperatif üyesi köylüler (kadın ve erkek) halk kuruluşlarında çalışan işçiler ve memurlarla eşit ölçüde yararlanıyorlar. Kooperatifçi köylülere toplumsal yardım ve sigorta giderleri, 1965 yılında 616,6 milyon marktan, 1975'de 1 milyar 83,3 milyon marka çıkmış bulunuyor.

Son yıllarda alınan geniş sosyal-ekonomik önlemlerde, kooperatif üyesi kadınların çıkarları da dikkate alındı. Bütün çalışan kadınlar gibi, kooperatif üyesi kadınlara da, gebelik ve analık halinde, toplam 26 hafta süreli ücretli izin veriliyor. Bu izin süresinin ücreti orta bir aylık ölçüsünde sosyal sigorta tarafından ödeniyor. Doğumla ilgili bütün ayrıcalıklar, çocuklu ailelere devlet yardımları, analık yardımı, daha kısa işgünü vb. kooperatif üyesi kadınları da kapsıyor.

Ülkemizde emektar kooperatif üyelerine ve kooperatiflerin işgörlük yeteneğini yitirmiş üyelerine büyük bir özen gösteriliyor. Bunlar da diğer emekçiler gibi emeklilik hakkında yararlanıyorlar. Bundan başka, kooperatiflerin kendi üyelerine toplumsal yardımda bulunma katkısı da durmadan artıyor. Bu da köyde kooperatif kuruluşu ilkelerine tamamiyle uygun düşüyor ve ASBP'nin sosyal-politik programının yerine getirilmesinde etimsel bir etken oluyor.

Ülkemizin daha öte devrimsel gelişmesinin temeli olarak ekonomik ve toplumsal politikanın birliği, bir yanda köy ekonomisinin, bir yanda da üretim araçları üreten kolların, işleme kollarının ve ticaretin tüm halk ekonomisi çerçevesindeki eylem birliği ve etkileşmesini yetkinleştirme çalışmalarında da kendisini gösteriyor. Halk ekonomisinde tarım-sanayi kombinaları yönetimini iyileştirmenin ilkesel bir önemi vardır. Bu kombinalar, bu tarım-sanayi kompleksleri, gayrisafi toplumsal hasılanın yaklaşık % 31'ini veriyor, üretim alanında çalışan tüm işgücünün % 26'sını ve ülkemizin temel üretim fonlarının % 23'ünü oluşturuyor. Halk ekonomisinin bu alanında kooperatifleşmenin geniş ölçüde uygulanması, bunun bütün potansiyelinin tarımsal ve endüstriyel hedeflere ulaşma yolunda akılcı kullanılması, tümüyle, DAC'nin şimdiki toplumsal gelişme aşamasında işçi sınıfı ile kooperatif üyesi köylüler arasındaki bağlaşmayı daha öte yetkinleştirme bakımından sonuç alıcı bir önem taşıyor.

Buraya kadar söylediklerimizi özetlersek, şunları belirtmemiz gerekir: ASBP'nin Dokuzuncu Kongresi'nde çizilen siyaset hattının gerçekleştirilmesi, DAC'de köy ekonomisinin maddesel-tekniik temelinde, köyde kökleşmiş bulunan üretim tarzında, aynı zamanda yaşama ve çalışma koşullarında daha öte nitel değişmelere yol açıyor. Köy ile kent arasındaki görünür ayrımlar adım adım ortadan kaldırılıyor. Doğal olarak, bu derin bir süreçtir. Gerçekleştirilmesi uzun bir zaman ister. Ama bu süreç olanca hızıyla gelişiyor. ASBP'nin sosyal ve ekonomik politikası arasındaki birliğin sağlamlaştırılması aynı zamanda maddesel-tekniik, ekonomik ve toplumsal ilerleme arasında git-gide daha da berkleşen ilişkileri bilinçle ve planlı biçimde kavrama sürecini genişletip geliştirme anlamına geliyor. ASBP'nin Dokuzuncu Kongre kararları köy ekonomisi alanında da ardıcıl biçimde yaşama geçiriliyor. İşçi sınıfı ile kooperatif üyesi köylüler sınıfının bağlaşması güçleniyor, «bilimi bilinçle uygulama ve kolektif emeği bağlaştırma temeli üzerinde endüstrinin tarımla birleştirilmesi»⁽⁶⁾ pratikte gerçekleştiriliyor.

İşçi sınıfından yana ve onunla bağlaşma halinde eylem gösteren kooperatif üyesi köylüler, bu yolda, ülkemizin devrimsel dönüşümüne günden güne daha ciddi bir katkıda bulunuyorlar. DAC'nin gelecek yıl Ekim ayında kutlanacak olan 30. kuruluş yıldönümü öncesinde kooperatif üyesi köylülerimiz, sosyalizm davasına, sosyalist yurdumuzun daha da güçlenmesi ve halkın yaşamının daha öte iyileştirilmesi davasına yeni katkılarda bulunmak üzere olanca çabalarıyla çalışıyorlar.

(6) V. İ. Lenin, Agy., c. 26, s. 74.

Günümüzde neo-nazizm ve neo-faşizm

Avrupa'da İkinci Dünya Savaşının son silâhlarının patladığı ve yenik düşen Berlin'de, Hitler orduları temsilcilerinin nazi Almanyasının kayıtsız-şartsız teslim belgesini imzaladıkları günden bu yana 33 yıl geçti. Aradan geçen dönem içinde insanlar kanlı ve yıkıcı bir harbin yeryüzündeki izlerini ortadan kaldırdılar. Köyler ve kentler, yıkıntılar içinden yeniden doğdu; bir zamanlar ateşe verilen ormanlar tekrar yeşerdi. Tankların takırtısını ve topların gümbürtüsünü işitmemiş yeni bir kuşak yetişti, hayatta yerini aldı . . .

Harbin yaraları kabuk bağladıysa da, anıları unutulup gitmedi. Unutulmaması da gereklidir. Ama nazilere karşı savaşta verilen milyonlarca kurbanı unutmayanların içinde intikam duyguları yok. Onlar uluslararası anlaşmazlıkların silâh yoluyla çözülmesine son verilmesini, öncekinden daha korkunç bir felâketin önüne geçilmesini bütün kalpleriyle istiyorlar. Gerçekte böyle bir felâket olasılığı ortada durup duruyor. Bunun kaynaklarından biri, en gerici emperyalist çevrelerin, kapitalizmin gitgide derinleşmekte olan ekonomik, politik ve moral bunalımı karşısında «kurtuluşu» Hitler ve Musolini yolunda aramalarıdır. Bunlar nazizmi ve faşizmi yeni biçimler altında hortlatmak istiyorlar, fakat kin ve vahşet niteliklerinden vazgeçmiyorlar.

Danimarkalı gazetecilerden X. Krüger ile N. Levinsen «Günümüzde uluslararası faşizm şebekesi» başlığı altında yayınladıkları bir kitapta şu sonuca varıyorlar: «Faşizm hortlamıştır. Yalnız şu var ki görünümünü değiştirmiş ve yeni duruma uymuştur.»

Bugün, korkunç geçmişi hatırlatan şeyler hiç te az değil. Faşist teröristler bombalar patlatıyor, neo-nazilerin politik provokasyonları birbirini izliyor, bir sürü «belgelerle» ve filmlerle faşizm, Hitler'in harpleri, nazilerin canavarlığı, modernleştirilmiş ırkçı teoriler, yığınsal katliamlar göklere çıkıyor . . . Günümüzde nazizm ve faşizm ne biçime bürünürse bürünsün, temellerinde yine, büyük Alman hümanist Thomas Mann'ın bir zamanlar haklı olarak «çağımızın en büyük budalalığı» diye nitelediği anti-kömünizm yatmaktadır.

Biz bu yazıda nazizmin ve faşizmin hortlamasının nedenlerini çözmekle iddiasında değiliz. Amacımız, çok göze batır saydığımız bazı örneklerle, birçok kapitalist ülkelerde faşizmin ve nazizmin örgütlenme biçimlerini göstermek, demokrasi ve barış davalarını tehlikeye sokan aşırı sağcı örgütlerin faaliyetini gün ışığına çıkarmaktır. Bu tehlikeyi anlamak için Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu üyelerinden H. S. Cruz'un aşağıdaki sözleri üzerinde düşünmek gerekir: «Son zamanlarda dünyanın

çeşitli bölgelerinde, birçok açılardan nazizme benzeyen bir ideolojiyi destekleyen, yayan ve bazı hallerde uygulayan etkili çevreler görülmeye başlanmıştır.»

Biraz sonra ortaya koyacağımız bazı kanıtlar yukarıdaki satırları yazanın tedirginliğini haklı çıkaracak niteliktedir. Sözkonusu kanıtlar H. S. Cruz'un «nazizmin ve faşizmin yeniden doğması sorununu özel olarak inceleyecek» bir komisyon kurulması görüşünü de doğrulamaktadır.

Hiç şüphe yok ki böyle bir komisyon kurulsa, dosyaları kısa bir zamanda «etkili çevrelerin» nazizm ve faşizm idelerini yayma ve uygulama işini yoğunlaştırdıklarını ortaya koyacak kanıtlarla dolup taşabilir.

Nesnel ve öznel nedenler dolayısıyla, nazi ideolojisinin günümüzde özellikle Batı Almanya'da apaçık bir biçimde ortaya çıkması, birçok kapitalist ülkelerde faaliyette bulunan aşırı sağcı, faşist eğilimli grupların örgütsel, hiç olmazsa moral bakımından Batı Almanya'daki benzer örgütlere bağlı olması dolayısıyla ilkönce *Federal Almanya Cumhuriyeti*'ni ele alalım.

Batı Almanya'da neo-nazi eğilimlerinin düzeyi çeşitlidir ve türlü türlü biçimler almıştır. Yani sadece eski nazi partisi üyelerini bir araya getiren örgütlerle, Hitler'in devamcıları tarafından yönetilenler sözkonusu değildir. Bu ülkede örneğin «yeni sağ»ı temsil eden ve nazi programının bazı tezlerini reddeden birçok gruplar vardır. Ama, temelde, programları faşist ideolojiye dayanmaktadır. Bu örgütler, Hitler'in Avrupa'da «yeni düzen» kurma çağrısını maskeleyerek, buna «ulusal Avrupa»yı kurma biçimini vermişler, insanlık dışı ırkçılık teorisinin yerine de şu veya bu ülke halkının «biyolojik değeri» diye formüle edilen deyimi benimsemişlerdir. Batı Almanya'da nazi ideolojisinin hortlamasını, politik yelpazenin sağında yer alan (özellikle F. J. Strauss'un yönetimindeki Hristiyan Sosyal Birliği) gibi partilerle, Springer grubunun elindeki burjuva gazete ve dergileri büyük ölçüde kolaylaştırmaktadır.

«Internationale Politik und Wirtschaft» dergisinin 1977 Eylülünde yayınladığı verilere göre, bugün Batı Almanya'da haklı olarak neo-faşist sayılabilecek 300 kadar örgüt vardır. FAC Anayasayı Koruma Dairesinin 1975'te yayınlanan verilerinde açıklandığına göre bu ülkedeki nazi doğrultusundaki örgütler o sıralarda 250 bin dolaylarında tirajı olan 121 yayın organı çıkarmaktaydılar.

Bu örgütlerin en büyüğü 1964 yılında kurulan ve 15 bin üyesi olan Ulusal Demokratik Parti (UPD)'dir. Bunun programındaki ilkeler Hitlerci ideolojiye o derece açıktır ki, bir Batı Almanya mahkemesi bile UDP'yi yeni-nazi örgütler arasında saymıştır. Kurulduğu sıralarda üye adaylarından yüzde 66'sının eski nazi partisine üyelik etmiş kimseler olması bunu açıkça doğrulamaktadır.

Birçok gözlemcinin kanısına göre «Alman Halkının Birliği» adı altında birleşen neo-faşist grupların federasyonu daha da etkili bir örgüttür. Bu birliğin örgütleyicisi ve ideologu olan G. Frey 160 bin basan «Deutsche National-Zeitung» adında bir gazete çıkarmaktadır. Açıkça nazi propagandası yapan ve anti-demokratik, Yahudi aleyhtarı görüşleri savunan bu gazete sadece F. J. Strauss'un reklamını yapmakla yetinmemekte, bu politikacının yönetimi altında yeni bir aşırı-tutucu partinin kurulmasını istemektedir. Böylelikle Hristiyan Demokrat Birlik ile aşırı sağ arasında bir köprü kurmaktadır.

Hitler ordusu ruhundaki militarizmi sürdürmek isteyenlerin başında 300 bin üyeli «SS Kıtaları Eski Mensupları Yardımlaşma Cemiyeti» yer almaktadır. Bu cemiyet Batı Almanya'da ve diğer bazı ülkelerdeki, (örneğin Avusturya, Belçika, Danimarka, Finlandiya, Holanda vb.) örgütlerle bağlar kurmuştur. Eski SS'ler görüşlerini «Freiwillige» gazetesi ile, «Deutsche Nachrichten» ve başında eski SS'lerden E. Kernmayr'ın bulunduğu «Deutsche Wochen-Zeitung» dergileri aracılığıyla yaymaktadırlar. Şunu da belirtmek lâzımdır ki, Kernmayr aynı zamanda yukarıda sözü geçen «Alman Halkının Birliği» örgütünün yayın organında da aktif olarak çalışmaktadır.

Son zamanlarda hızla gelişmekte olan muharipler cemiyetleri «Yardımlaşma Cemiyetiyle» sıkı sıkıya bağlıdırlar. Küstahlıklarını gizlemeyen bu «cemiyetler» kayıtlarını eski SS birliklerinin adı altında («Leibstandarte Adolf Hitler» vb.) yaptırmaktadırlar.

Bonn'daki yöneticilerin mali ve politik desteğinden faydalanan «Göçmen Birlikleri»ne bağlı «dostluk cemiyetleri» intikamcı eğilimlerin başında yer almaktadır. Bunların politik doğrultusunu eski Hitlercilerle, harpten önce ve harp sıralarında Avrupa ülkelerindeki «beşinci kolları» yönetenler kararlaştırmaktadır. Bunların başlıca ve belki de biricik amacı İkinci Dünya Savaşının sonuçlarının yeniden gözden geçirilmesidir. Bunların arasında en önemlisi ve en saldırganı «Südet Almanları Dostluk Cemiyeti»dir ve ikide birde sosyalist ülkelere karşı intikamcı provokasyonlar düzenlemektedir. Bu cemiyeti vaktiyle önemli yetkiye sahip olan ve bugün parlamentoda Hristiyan Demokrat Birliği temsil eden eski nazilerden W. Becher yönetmektedir. «Göçmenler Birliği»ni oluşturan «dostluk cemiyetleri»nin üye sayısı 2 milyona yakındır ve bunların yayınladıkları basın organlarının tirajı 1,5 milyonu aşmaktadır.

Neo-nazi gruplarla devlet cihazı ve bu arada ordu arasındaki ilişkiler Batı Almanya'daki demokratik çevreleri haklı olarak tedirgin etmektedir. Çünkü ordudaki yüksek rütbeli subayların yüzde 98'i eskiden Hitler ordusunda hizmet görmüşlerdir. Örnek olarak kendisine 1944 yılında nazilerin «Şovalye Nişanı» verilen general F. J. Schulze bugün NATO'nun Orta Avrupa kuvvetleri başkomutanıdır, harp döneminde yüksek askeri görevlerde

bulunmuş olan K. Schnell ise bugün Batı Almanya Savunma Bakanlığı müşteşarıdır. Batı Almanya'daki demokratik basın ordu mensuplarının SS'lerin toplantılarına katılmalarını, ya da Batı Almanya ordusunun manevralarında «SS Kıtaları Eski Mensupları Yardımlaşma Cemiyeti» temsilcilerinin hazır bulunmalarını defalarca protesto etmiştir.

Birçok belgeyle kanıtlandığına göre bugün Batı Almanya'da birçok eski naziler profesör, yargıç olarak çalışmakta, devlet cihazında görev almaktadırlar. Bu ülkenin polis örgütünde yüksek yetki sahibi olan birçok memur, eskiden SS kıtalarında yönetici olarak çalışmışlardır.

Bununla beraber neo-nazizm sadece Batı Almanya topraklarında gelişmekle kalmamış, harpten sonra kapitalist dünyanın çeşitli ülkelerinde kırırdanmaya başlamıştır. Kapitalizmin bugünkü ekonomik ve politik bunalımı neo-faşizmin hızla gelişmesine elverişli bir iklim yaratmaktadır. Bundan dolayı neo-faşizmin bazı ülkelerdeki gelişmesini kısaca gözden geçirmek faydalı olur.

İtalya'da faşizm yaşamını sürdürmekte ve ülkenin demokratik gelişmesini tehdiye devam etmektedir. Bu ülkedeki faşist grupların başında, her ne kadar etkisi bir derece sarsılmış olsa da, İtalyan Sosyal Hareketi örgütü yer almaktadır. Nitekim bu örgüt son parlamento seçimlerinde bir önceki seçimlere kıyasla yüzde 2,5 oranında daha az oy almış (yüzde 8,68'den 6,12'ye düşmüştür), parlamentoda 32 yer kaybetmiştir. Bu nedenle örgütte anlaşmazlıklar başgöstermiş ve sonuç olarak kendini kamuoyuna «demokratik» ve «anayasal» diye kabul ettirmeyi deneyen ve bu nedenle geçtiğimiz Mart ayı içinde komünistlerle diğer demokratik partilerce desteklenen G. Andreotti hükümetine güven oyu veren Ulusal Demokrasi adlı örgüt ortaya çıkmıştır. Unutulmaması gereken bir nokta da faşist elemanların parlamento dışında, gizli olarak faaliyet yürütmeleridir. İtalya'da durumun karmaşıklığına bazı terör çetelerinin «solcu» sloganlar ardında gizlenerek aşırı sağcılarla birleşmeleri de neden olmaktadır. Son zamanlarda sözde-devrimci adlar altında gizlenen «Kızıl Tugaylar», «Silaahlı Proletarya Grupları» gibi çeşit örgütler faaliyetlerini artırmışlardır. Yalnız 1978 yılının ilk üç ayında İtalya'da teröristler 815 saldırı düzenleyerek 13 kişiyi (bunların 6'sı polistir) öldürmüşler ve 205 kişiyi de yaralamışlardır.

Gerek siyâh, gerekse «kızıl» teröristlerin ve tümünü yönetenlerin amaçları devletin bugünkü yapısını ve işçi sınıfının, tüm emekçilerin etkisinin arttığını gösteren politik durumu değiştirmek ve işçi sınıfının ülkenin yönetimini ele alması için ortaya çıkan gerçek olasılıkları engellemektir. Bu görüşü, komünistlerin parlamentodaki çoğunlukla işbirliğine gittikleri sırada, bu yaklaşmayı götüğü gerçekçi politikayla sağlamış olan Hristiyan-Demokrat Partisi başkanı A. Moro'ya karşı düzenlenen suikast tamamiyle doğrulamaktadır.

Amerika Birleşik Devletleri'nde faaliyette bulunan birçok aşırı sağcı grupların, kendilerine «nasyonal-sosyalist adını vermekle Hitler faşizmiyle manevi bağlarını isteyerek ortaya koydukları görülmektedir. ABD'nde bu tipten 100'den fazla grup eylemindedir. Bunların arasında en etkili olanlar (örneğin «Amerikan Nazi Partisi», «Amerika Nasyonal Sosyalist Partisi», «Beyaz İşçiler Nasyonal-Sosyalist Partisi», «Birleşmiş Beyazlar Partisi») faaliyetlerini büyük politik partilerden, yasama meclisleri kulislerinden, Kongre üyelerinden, iş çevrelerinden esinlenerek ayarlamakta, CIA ve FBI çevrelerinde taraftarlar bulmaktadır.

Fransa'da da, uzun süre pasif kalan sağcı güçler, faaliyetlerini artırmaya başladılar. 1961'de bir hükümet darbesi düzenlemiş olan ve 1962–1963 yıllarında dağıtılan «Gizli Ordu Örgütü» yeraltı faaliyetlerini yoğunlaştırmıştır. Yeni grupların, bu arada fazlasıyla saldırgan «Yeni Nizam» örgütünün ardında sözkonusu kuruluş bulunmaktadır. «Yeni Nizam» örgütü 1973 yılında yasaklanmışsa da, «Adalet Cephesi» adı altında yeniden ortaya çıkmıştır. Öte yandan, bazı ip uçlarına göre hükümetçe desteklenmekte olan ve çok iyi yetiştirilen üyelerinin sayısı 5–10 bin arasında olduğu söylenen «Vatandaş Eylemleri Servisi» tüm Fransa'da faaliyet yürütmektedir. Emrinde genel grevler sırasında bile işleyebilen telefon ve teleks hatları bulunan bu örgüt, Nis dolaylarında bir talim kampına sahiptir ve depolarında en az 50 bin kişiye yetecek kadar silâh vardır. Reuter ajansının verilerine göre 1977 yılının sonunda Fransa'nda faaliyette bulunan neo-faşist örgütlerin sayısı 30'a yükselmişti.

Avusturya'daki neo-nazizm ve aşırı sağcılık «Büyük Almanya» gibi şoven bir görüşe sıkı sıkıya bağlıdır. Bu durumda genel olarak Avusturya'da faaliyette bulunan bu tip örgütlerin Batı Almanya'daki neo-nazi grup ve partilerin şubesi olmaları doğaldır.

75 bin üyesi olan «Avusturya Jimnastik Birliği» neo-faşistlerin ve aşırı sağcıların yaydıkları «Büyük Almanya» fikrini benimseyenleri bir araya getiren başlıca örgüttür. «Karinthia Servisi» adı verilen örgüt de Alman milliyetçiliğini benimsemiş olanları bir araya getirmekte ve etki bakımından ötekinden hiç de aşağı kalmamaktadır. Bunun faaliyeti her şeyden önce Avusturya'nın güneyinde yaşayan Slovenlere karşı yöneltilmiştir.

1974 yılında Viyana'da bir «Ulusal İdeolojik Merkez» kuruldu. Bunun amacı, bildirisinde de belirtildiği üzere, «Ortak bir ulus görüşünü destekleyen bütün örgüt ve grupların manevi merkezini» oluşturmaktır; diğer bir deyimle Avusturya için yeni bir Anschluss gerçekleştirmektir. Bu örgütün başında eski nazi elebaşları ve neo-nazi temsilcileri bulunmaktadır.

Belçika'daki aşırı sağcı çevrelerin geleneksel merkezi Flandre bölgesidir. Bunun başlıca nedeni Belçika büyük burjuvazisinin Flamanlar ile Walonlar arasındaki çelişkileri körüklemesidir. Flaman Ulusal Partisi ile

Flaman Cumhuriyet Partisi'ni 1977 yılında «Ulusal Birlik» örgütünden kopan üyeler oluşturmaktadır. Adı geçen milliyetçi Flaman örgütünün yöneticileri faşist görüşlerini açıkça ilân eden kişilerdir. Eski SS'lerden B. van Boghout Flamanlar bölgesindeki «Savun Kendini!» adlı neo-nazi grubun yöneticisidir.

Fakat Belçika'daki neo-nazi eylemler sadece sözü edilen bölgede sınırlanmamaktadır. 50 yıllarının başlarında Belçika'da «Degrelle'in Geri Dönmesi Hareketi» adlı bir örgüt kurulmuş, bunu «Eski SS Askerleri Valon Bölgesi Lejyonu» adlı grubun üyeleri oluşturmuştur (Hitlirciliğin bozguna uğratılışından sonra Belçika'dan kaçan Belçika faşistlerinin şefi Degrelle, harp yıllarında SS kıtalarının bir gönüllü birliğine komutanlık etmiştir). 60 yıllarının ortalarına doğru Belçikalı neo-naziler «Flaman Nasyonal-Sosyalist Birliği», «Valon Nasyonal-Sosyalist Birliği» ve «Halkçı Nasyonal Sosyalist Birlik» adlı üç grubun oluşturduğu «Dünya Nasyonal-Sosyalistler Birliğinin Belçika Şubesi»ni kurdular.

Son yıllarda İngiltere'deki aşırı sağcıların faaliyeti önemli derecede artış gösterdi. Bunların en karakteristik tarafı azınlı bir ırkçılıktır ve faşizm eğilimli başlıca örgütleri 1966'da kurulan «Ulusal Cephe»dir. Bu cepheyi, örgütlenme bakımından 64 özerk şube ile 125 yerel grup oluşturmaktadır. 1970 Haziranındaki genel seçimlerde cephenin 10 adayı topu topu 11 bin oy aldığı halde, 1974 Şubatındaki seçimlerde 54 adayına 76 bini aşkın, aynı yılın Ekim ayındaki erken seçimlerde ise 90 adayına 115 bin oy aldı. «Ulusal Cephe» önmüzdeki seçimlere 318 adayla katılma niyetinde olduğunu açıklamıştır.

Son zamanlarda bu örgüt gençleri etki altına alma çabaları harcamaktadır. Kendisine bağlı olan «Gençlerin Ulusal Cephesi» adlı örgütün üyeleri için çıkarılan bir broşürde öğrencilerin «kızıl» öğretim üyelerini nasıl jurnallemeleri gerektiği anlatılmakta ve «Marksist doktrinin yayılmasına» engel olmaları istenmektedir. «Ulusal Cephe»nin yönetimi, örgütün başındaki J. Tyndall'in tarifine göre «kızıl elemanlara direnecek» bir sendikal örgüt meydana getirilmesini öngörmektedir.

Şunu belirtmek lâzımdır ki, politik paraleller aramak, sorunları basitleştirme rizikosunu taşımaktadır. Fakat «Ulusal Cephe» ile İngiliz Muhafazakâr Partisi'nin bazı liderleri arasındaki ilişkilerin niteliği, bu yazıda ele alınan Batı Almanya ve İtalya'daki neo-faşistlerin tutucu çevrelerle ilişkilerini geniş ölçüde hatırlatmaktadır. Bunu, adı geçen partinin lideri M. Tatcher'in şimdiki politik doğrultusunda görmek kolaydır. Bayan Tatcher, seçimleri gözönünde bulundurarak, İngiltere adalarında Büyük Britanya'nın eski sömürgelerinden gelmiş göçmen işçilere karşı yapay olarak kışkırtılan ırkçı önyargıları sömürmekle başında bulunduğu partinin durumunu güçlendirmeye çalışmaktadır. İngiltere İçişleri Bakanı M. Rees'in

geçenlerde belirttiği gibi M. Thatcher böyle hareket etmekle gerici «Ulusal Cephe'nin tutumuna yaklaşmaktadır».

Türkiye'de faşist elemanlar Milliyetçi Hareket Partisi'nde kümelenmişlerdir. Bu partinin yönetimi altındaki «Bozkurtlar» (üye sayısının 8 bini aşkın olduğu söyleniyor) sadece Türkiye'de değil, ülke sınırları dışında da ilerici kişilere karşı terörist eylemler düzenlemektedirler.

Burada, yakın geçmişe kadar Avrupa'da faşizmin kalesi sayılan ülkelerdeki durum üzerinde özellikle durmak gereklidir. Her ne kadar faşizm ezilmişse de, kökleri henüz tamamıyla sökülüp atılmamıştır. Sözkonusu ülkelerdeki durum, burjuva hükümetlerinin faşizmin kalıntılarını ortadan kaldırmaya, özellikle devlet cihazını faşizm taraftarlarından temizlemeye yanaşmadığına tanıklık etmektedir. Örneğin Portekiz'de 200 bini aşkın faşist devlet memurundan ancak 4.177'si sorguya çekilmiş ve bunlardan da pek azının işine son verilmiştir. Yunanistan'da da, ilerici güçlerin baskısına karşın devlet aygıtındaki faşistler temizlenmemiştir. O kadar ki, ömür boyu hapis cezasına çarptırılan faşist katiller serbest bırakılmıştır. Hükümet, «kara albayların» taraftarlarına, Ulusal Halk Partisi adlı bir aşırı sağcı örgüt kurma izni vermiştir. İspanya'da da Frankocu 100 kadar grup faaliyette bulunmaktadır.

Neo-faşistlerin her düzeydeki yöneticileri, uluslararası alandaki faaliyetlerini koordine etmek için gitgide daha fazla ısrar etmektedirler. Bu eğilim üzerinde duran «Afrika-Asya» dergisi şunları belirtmiştir: «Avrupa'daki en saldırgan gerici güçlerle çoktandır kurduğu ilişkileri derinleştiren ve güçlendiren faşist enternasyonal, örgütlenme işlerini geliştirme ve faaliyetini Neo-faşizmin ideolog ve uygulayıcılarının çözmek istedikleri başlıca sorunlardan biri gizli faaliyetleri için gerekli moral ve politik iklimi sağlamaktır. Bunların amacı nazizmi ve faşizmi aklamak, canavarlıklarını kamuoyuna unutturmaktır.

Son zamanlarda Batı Avrupa'da ve Amerika Birleşik Devletleri'nde, Hitler döneminde olup bitenleri göklere çıkarma çalışmaları gitgide yayılmaktadır. İlkönce Batı Almanya'da, sonra da diğer birçok ülkelerde «Üçüncü Rayh»ın şeflerine, onların yardımcılara ve yakınlarına ait «anı-ları» basmakta uzmanlaşmış birçok yayınevleri ortaya çıkmaktadır. Geçen Ekim ayında Batı Almanya'nın Frankfurt kentinde düzenlenen kitap sergisinde bu «yapıtların» yüzlercesi sergilenmiştir. Bu kasıtlı kampanyaya «SS Kıtaları Müziği», «Alman Belgeleri Bandları», «Üçüncü Rayh Şeflerinin Nutukları» gibi plaklar çıkarmakla, plak firmaları da katılmaktadır. Faşistlere ait nişan ve rozetlere, nazi elebaşlarından kalan eşyalara ve Hitlerizmin diğer «yadigarlarına» karşı duygusal bir ilgi uyandırılmaktadır.

«Tarihsel tarafsızlık» iddiasıyla ortaya çıkan «bilimsel araştırmalar» daha da büyük bir tehlikedir. Buna örnek olarak Batı Almanyalı tarihçiler-

den J. Fost tarafından yazılan Hitler biyografisi gösterilebilir. Bu kitabın (tam 1.190 sayfadır) da, bunun temeline dayanılarak çevrilen «Hitler, bir yükselmenin tarihçesi» adlı «belgesel filmin de başlıca tezi şudur: Güya Hitler faşizmi, en gerici emperyalist çevrelerin güttükleri politikanın sonucu değilmiş, rastgele bir sapmamış. Batıda bazı çevreler bu tarihsel sahtekârlığı gizlemeye lüzum görmedikleri bir hoşnutlukla karşıladılar ve bundan hemen faydalanmaya başladılar. Bunun sonucunda Batı Berlin eğitim yetkilileri sözkonusu filmin öğrencilere mecburen gösterilmesi için talimat verdiler.

Bu tip propagandalar her şeyden önce gençler için yapılmaktadır. O gençler ki, daha önce, yıllarca her türlü «politik hafızadan» yoksun bırakılarak bunları benimsemek için hazırlanmıştır. Nazizmi ve faşizmi doğru- dan doğruya tanınamış olan bütün bir kuşağın bu psikolojik koşullara sokulmasının sonuçlarını anlayabilmek için D. Bossman'ın Hitler Hakkında Neler Biliyorum» adlı kitabındaki verilere bir göz gezdirmek gerekir. Bu kitapta Batı Almanya'nın çeşitli okullarında 11 ile 19 yaş arasında 3.000 öğrencinin «führer» (başbuğ) hakkında neler bildikleri ve düşündükleri sorusuna verdikleri karşılıklar çözümlenmektedir. Bu karşılıklar her şeyi ortaya koymaktadır. Yukarıdaki soruya cevap veren bir öğrenciye göre Hitler «NATO'nun lideri»dir. Bir başkasına göre «kral»dır. Bir diğer öğrenci Hitler'i «Alman demokrasisinin yöneticisi» olarak bilmektedir. Bazı öğrencilere göre Hitler, «Demokratik Almanya Cumhuriyeti'nin politikasına uygun bir komünist politika izlemiştir», başka öğrencilere göre ise, «sosyalist partiyi temsil etmiştir» vb.

Buradan şu sonuç ortaya çıkıyor: Nazi taraftarı kimselerin çabaları sonucunda Batı Almanya gençliğinin önemli bir kısmının hafızası, Hitler dönemi bakımından istenilen her şeyin yazılabileceği beyaz bir kağıt haline getirilmiştir.

Dolayısıyla bugün faşizmin varolup olmadığı sorusuna ancak bir tek karşılık verilebilir: Evet, vardır. Bir de şurası belirtilmeli ki bu yazıda faşizmin en elle tutulur görünümü ele alınmıştır. Oysa birçok hallerde faşizm gizlenmekte ve hattâ mânevi ağababalarını inkâr etmektedir. Bu durum Hitler, Musolini, Franco, Salazar ve benzerlerinin devamcılarını tanımayı güçleştirse de, eninde sonunda tüm aşırı sağ hareketlerin en azılı nazizm ve faşizm kökenli olduğu ortaya çıkmaktadır.

Günümüzde aşırı sağcılığın yoğunlaşması rastgele bir şey değildir. Tekelci kapitalizmin elebaşları kapitalizmin çöküşünü haber veren tarihsel gelişmenin nesnel yasalarının dönüşsüz karakterini kabul etmeyi reddedererek neo-faşizmin gelişmesine umut bağlamakta, onu binbir çareye başvurarak teşvik etmektedirler. Bu çevreler günümüzdeki faşizmden, onun gerici karakterinden, ideoloji alanındaki milliyetçiliğinden, politikada

silâh gücünün propagandasını yapmasından, sosyal demagojisinden ve pratikte de terörizminden son derece memnundurlar. Onların umut ettiğine göre kapitalist dünyada ekonomik, sosyal ve politik durumun son derece gerginleştiği koşullarda aşırı sağcılar kent ve köy küçük burjuva çevrelerini etkileyebilmek, başka bir deyimle yoğun bir temel oluşturabilmek için yeni olanaklar elde etmişlerdir. Bu çevreler, örneğin ulusal azınlıkların eşit hak istemlerinin küçük-burjuvazide uyandırdığı endişeye, bunların aşırı özel mülkiyet içgüdüsüne, «güçlü iktidar» tutkunluklarına, sorunlarını sadece bir «güçlü şahsiyetin» çözebileceğine inanmalarına bel bağlamaktadırlar.

Bu arada günümüzde faşizmin olanaklarının büyüsendiğini de vurgulamalıyız. Sosyalist topluluğun ortaya çıkması ve gelişmesi, komünist ve işçi hareketinin etkisinin durmadan artması yeryüzündeki politik durumu kökünden değiştirmiştir. Bugünkü dünya son büyük savaştan önceki dünya değildir. Böyle olsa da, insanlığın sosyal ve ekonomik ilerlemesi, sürekli, halkçı bir barışa kavuşulması adına, aşırı hareketlerin ideologlarını ve uygulayıcılarını yakından izlememiz gereklidir. Hiç şüphe yok ki başlıca dayanağı bugün de işçi sınıfı olan demokratik güçler, aşırı hareketleri yalıtılmak, gerici planlarını engellemekle onları bozguna uğratmak gücüne sahiptirler.

Oscar Wiesflecker
Avusturya Direniş Savaşçıları ve
Faşizm Kurbanları Federasyonu üyesi
«Der Neue Mahnruf» dergisinin başredaktörü

Margrit Pittman
gazeteci, ABD Komünist Partisi
Ulusal Konseyi üyesi

Açıklama

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi plenumu toplandı.

Plenumun gündeminde Politik Durum, Sendikalar Sorunu, Ulusal Demokratik Cephe Sorunu ve TKP'yi Güçlendirme Sorunu yer aldı.

Plenum, Politik Büro'nun sunduğu raporu görüştü, parti çalışmalarına yön verecek kararlar aldı. Plenum, Politik Büro'nun raporunu ve politika-sını oy birliği ile onayladı.

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi*

7 Mayıs 1978

Yunanistan Komünist Partisi Merkez Komitesi Birinci Sekreteri Harilaos Florakis Yoldaş'a

Değerli H. Florakis yoldaş,

TKP Merkez Komitesi adına Yunan komünistlerinin bu büyük forumunu selâmlarım. Zor koşullardan, elimizde olmayan nedenlerden ötürü çağrınızı karşılayamadığımız, bu foruma katılmadığım için üzülüyorum. Ama bütün komünist duygularıyla yanınızdayım, X. Kongrenizin toplanmasından dolayı büyük sevinç duyuyorum.

Kardeş Yunanistan Komünist Partisi, dünya komünist ve işçi partilerinin enternasyonalist ordusunun savaştan bir koludur. Uzun sınıf savaşı ateşlerinden geçmiştir. Emperyalizmle, oportünizmin her türüyle, İkkidatör-bölücü akımlarla savaşlarda pişmiştir. Yunanistan işçi sınıfı, Yunanistan halkı böylesi deneylerden geçmiş Marksçı-Leninci partisiyle haklı olarak öğreniyor. Bununla biz de öğreniyoruz.

TKP ile YKP arasındaki tarihsel, köklü bağlar ortak düşman emperyalizme, NATO'lara karşı, iki komşu ülkenin işçi sınıfının, halklarının savaş birliğinden kaynaklanıyor. Yüce Lenin'in partisi SBKP ile yakın dostluk ve proletarya enternasyonalizmi ilkelerine, bu yıkılmaz temele dayanıyor.

Türkiye ve Yunanistan Komünist Partileri'nin savaşlarda güçlenmesi, ülkelerinde işçi sınıfının, geniş emekçi yığınlarının barış, demokrasi ve sosyalizm savaşımının başını çekmesi, bölgemizde ve Avrupa'da barış ve güvenliğin sağlanmasında önemli bir rol oynuyor, uluslararası komünist ve işçi hareketinin Marksçı-Leninci birliğinin güçlenmesine katkıda bulunuyor.

Değerli H. Florakis yoldaş,

Yunanistan Komünist Partisi'nin X. Kongre'sinin, partinizin gelişmesini daha da güçlendireceğine inanıyoruz. Kongre'nize büyük başarılar, Size sağlık ve esenlik dilerim.

*Komünist selâmlarımla
TKP MK Genel Sekreteri
I. Bilen*

15 Mayıs 1978

Kıbrıs Emekçi Halkının İlerici Partisi – AKEL'in XIV. Kongresi'ne

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, bütün Türkiye komünistleri, Türkiye emekçileri adına Kıbrıs Emekçi Halkının İlerici Partisi-AKEL'in 14. Kongresi'ni selâmlar.

Bu kongreniz, Amerikan emperyalizminin, NATO'nun egemen çevrelerinin kışkırtmasıyla, Türkiye ordu birliklerinin Kıbrıs Cumhuriyeti'ne saldırması, Kıbrıs'ın toprak bütünlüğünü çiğnemesi ve adayı bölme yoluna gitmesinden sonra, bu ağır koşullar altında yapılıyor.

AKEL, Kıbrıs işçi sınıfının ve halkının demokratik ve sosyal hakları için, emperyalist saldırının sonuçlarını ortadan kaldırmak için verdiği savaşı yönetiyor. Kıbrıs halkının ulusal bağımsızlık, toprak bütünlüğü ve egemenlik haklarını geri alma savaşı, bölgemizde, Akdeniz'in doğusunda barış ve güvenliğin sağlanması, ulusal bağımsızlık ve sosyal kurtuluş için halkların yürüttüğü savaşlarla bağlanıyor. Kıbrıs halkı, bu haklı savaşımında yalnız değildir.

Partimiz TKP, ta baştan beri Kıbrıs halkının ulusal bağımsızlık ve demokratik hakları için verdiği savaşı savunagelmıştır. Türkiye ordu birliklerinin Ada'ya çıkmasıyla, Türkiye Komünist Partisi «Orduya Çağrı»sını yayınlamıştır. «Memetçik geri dön! Emperyalizme alet olma!» demiştir. TKP, bu savaşımını bugün de sürdürüyor. Ada'dan bütün yabancı askersel birlikler çekilmeli, yabancı üsler kaldırılmalıdır. Evlerinden, barklarından edilen Kıbrıs'lı Rumların ve Türklerin, bütün göçmenlerin yerlerine dönmeleri sağlanmalıdır. Sovyetler Birliği, öteki sosyalist ülkelerin, dünya barışsever güçlerinin önerisi, Birleşmiş Milletler'in kararları gerçekleşmelidir. Kıbrıs sorunu tez elden, uluslararası bir Konferansın toplanması yoluyla çözülmelidir. Kıbrıs halkı, anayurdunun iyesi-sahibi olmalıdır. Ancak böyle bir yoldan ve demokratik hakları sağlanmakla Ada'daki iki toplum kardeşçe yanyana yaşayabilir. Kıbrıs halkına genlik ve mutluluk sağlanabilir. Ada, bölgemizde barışın bir kalesi olabilir.

Partimiz TKP, Türkiye'de emperyalizme, işbirlikçi büyük burjuvaziye karşı, faşist tehlikeye karşı işçi sınıfının, geniş emekçi yığınlarının savaşımını örgütüyor, bu savaşımın ön sıralarında yer alıyor. Türkiye işçi sınıfı, halkımız Amerikan emperyalizminin, NATO'nun boyunduruğundan kurtulmak için, sosyalizme açılan ileri, demokratik bir düzen için savaşıyor. Bu savaşım, Kıbrıs halkının savaşımından ayrı değildir.

Türkiye Komünist Partisi, kardeş AKEL'in XIV. Kongresi'ne, savaşımına başarılar diler.

Yaşasın Kıbrıs halkının ulusal bağımsızlığı, ulusal kurtuluşu!

Yaşasın Türkiye ve Kıbrıs halklarının dostluğu, kardeşliği!

Yaşasın TKP ve AKEL arasındaki proletarya enternasyonalizmi bağları!

Yaşasın Kıbrıs Emekçi Halkının İlerici Partisi-AKEL!

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi*

25 Mayıs 1978

Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi Başkanlığı'na

Değerli yoldaşlar,

TKP MK, Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi Başkanı Gerhard Danelius yoldaşın beklenmedik ölümüyle duyduğunuz acıyı saygıyla paylaşır.

G. Danelius yoldaş, Alman işçi sınıfının, uluslararası komünist ve işçi hareketinin savaşlarda yetiştirdiği değerli, yetenekli, Marksçı-Leninci bir eriydi. Faşizme karşı çetin savaşlardan geçmişti. Emperyalizme, gericiliğe karşı, demokrasi, kalıcı barış ve sosyalizm uğrunda savaşta işçi sınıfının, bütün emekçilerin ve ilerici güçlerin birliğini sağlama yolundan ayrılmamıştı. Leninci enternasyonalizm bayrağını her zaman yükseklere tuttu. Sovyetler Birliği'ne, Lenin'in partisine derin dostluk duygularıyla bağlı kaldı. Halkların ulusal bağımsızlık savaşlarına her zaman arka oldu. TKP ile BBSBP arasındaki kardeşçe bağların güçlenmesine büyük bir ilgi gösterdi.

G. Danelius yoldaşın ölümü nedeniyle Sizlere bir kez daha baş sağlığı dileriz. Biz, Türkiye komünistleri Danelius yoldaşı her zaman saygıyla anacağız.

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreter
İ. Bilen*

19 Mayıs 1978

Güney Afrika Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne

Değerli yoldaşlar,

TKP MK, Güney Afrika Komünist Partisi MK Genel Sekreteri Moset Kotane yoldaşın ölümüyle duyduğunuz derin acıyı Sizlerle paylaşır. Kotane yoldaş, uluslararası işçi ve komünist hareketinin, ulusal bağımsızlık hareketinin seçkin militanlarından biriydi. Emperyalizme, sömürgeciliğe ve ırkçılığa karşı, Afrika halklarının kurtuluşu için, komünizm ülküsünün yayılması için savaştı. Marksçı-Leninci ateşli bir devrimciydi. Lenin'in partisinin, SBKP'nin ateşli dostuydu. TKP, Türkiye komünistleri Kotane yoldaşın anısını her zaman saygıyla anacaktır.

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
I. Bilen*

22 Mayıs 1978

Yunanistan Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri Harilaos Florakis yoldaş

Değerli H. Florakis yoldaş,

YKP Merkez Komitesi Genel Sekreteri seçilmeniz nedeniyle TKP Merkez Komitesi, bütün Türkiye komünistleri adına ve kendi adıma Sizi candan kutlarım.

Yunanistan işçi sınıfının Marksçı-Leninci partisi Yunanistan Komünist Partisi'nin başındaki sorumlu görevinizde, emperyalizmin körüklediği harpçilik ve silâhlanma politikasına karşı Türk ve Yunan halkları arasındaki dostluğun pekişmesi, proletarya enternasyonalizminin güçlenmesi uğrunda çalışmalarda başarılar, Size sağlık ve esenlik dilerim.

*Komünist selâmlarımızla
Türkiye Komünist Partisi
MK Genel Sekreteri
İ. Bilen*

23 Mayıs 1978

İlerici Gençler Derneği'nin Kongresi'ne

Gençliğimizin değerli temsilcileri,

TKP Merkez Komitesi, bütün Türkiye komünistleri adına I. Kongrenizi en sıcak, devrimci duygularla selâmlar.

İşçi, emekçi ve öğrenci gençliğin yığınsal örgütü İlerici Gençler Derneği, gençliğin anti-faşist, anti-emperyalist amaçlar uğrunda eylem birliğini sağlamak için çalışıyor. Gençliğe iş, meslek eğitimi, can güvenliği ve demokratik eğitim için gençlik yığınlarının savaşlarını örgütlüyor. En başta bugün halkımızın karşısına dikilen faşist tehlikeye, emperyalizme ve işbirlikçi büyük burjuvaziye karşı barış, demokrasi, ulusal bağımsızlık, toplumsal ilerleme ve sosyalizm için işçi sınıfının öncülüğünde özveriyle, yiğitlikle döğüşüyor.

Bu savaş, karanlıkla aydınlığın, ilerilikle gerillğin, kurtuluşla köleliğin, harpbilikle barışın savaşdır. Anayurdumuzu, 40 milyonun baba ocağını atom-nötron harmanları olmaktan korumak savaşdır. Büyük çoğunluğunu gençliğin oluşturduğu ordumuzu NATO'nun komutasından, gençliği emperyalizmin top ağızından kurtarmak savaşdır. Bu savaş ölüme karşı, bu savaş yaşamak için savaşır.

Faşist güçler, emperyalizmin işbirlikçisi büyük burjuvazi, demokratik hak ve özgürlükleri, ulusal bağımsızlığımızı, ulusal onurumuzu ayaklar altında çığnıyor. Kürt halkına, ulusal azınlıklara karşı şövenizmi en korkunç ve kanlı biçimleriyle köröklüyor. Türkiye'de yaşayan halkları, mezhepleri birbirine düşman etmeye çalışıyor. Gençliğin, geleceğin can düşmanı faşizm tehlikesine karşı savaş kutsaldır.

Bugün ilerici Türkiye gençliği bu savaşı yiğitlikle sürdürüyor. Bu savaşta kurbanlar veriyor. Ama faşist saldırılardan yılmıyor, dimdik duruyor. Savaşmadan utkuya ulaşılamayacağını iyi biliyor.

Türkiye gençliği geçmişte de emperyalizme, işbirlikçi egemen sınıflara karşı savaşlarda pek çok kurbanlar vermiştir. Bu savaşlarda değerli deneyimler kazanmıştır. TKP gençlik hareketinde sağ oportünizme, eylemsizlik çizgisine karşı vargücüyle savaşmış, savaşıyor. İşçi sınıfından kopuk, «sol» serüvenciliğe karşı da gençliği sürekli uyarıyor. TKP, faşizmin, gericiliğin, Maoculuğun kör bataklığına gençliğin yuvarlanmaması için bütün gücünü ortaya koyuyor.

Sömürsüz ezgisiz, harbsiz bir dünyada yaşamak gençliğin en doğal hakkıdır. Gençliğin idealleri engindir, devrimci duyguları coşkundur, imgeleleri kutsaldır. Bu ideallerin tam elde edilmesi, ancak sosyalist bir düzende gerçekleşir. TKP gençliğe işte bu yüce amaca ulaşan tek devrimci yolu

gösteriyor. Bu yol, işçi sınıfının öncülüğünde bütün ulusal, demokratik güçlerin eylem ve cephe birliğinden, sosyalizme açılan ileri demokratik devrim aşamasından geçiyor.

TKP gençliğe Marksçı-Leninci savaş yolunu gösteriyor. Bundan ötürü gençliğin biricik umudu oluyor. Bugün işçi sınıfının yanısıra gençlik yığınları «TKP'ye özgürlük!» belgisini haykırıyor.

TKP Merkez Komitesi, İGD'nin I. Kongre'sini onun gelişmesinde yeni bir aşama olacağına, savaşımına güçlü bir atılım kazandıracığına inanıyor.

Kongrenize büyük başarılar dileriz.

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi*

15 Mayıs 1978

TÜSTAV

İlerici Kadınlar Derneği Kongresi'ne

Değerli IKD'li delegeler,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, Kongre'nizi en candan duygularla selâmlar.

Kadınlar toplumumuzda tüm yaşayanların yarısıdır. Türkiye'de bugünkü sömürü düzeninde, burjuva toplumunda kadınların, özellikle işçi, emekçi kadınların yaşamı iki kat bir ezgi altında sürüyor. Cumhuriyetin kurulmasıyla Türkiye kadını, ötedenberi süregiden ağır baskılardan kurtulma özlemine kavuşacağını sandı. Ama, sosyalizme yönelik demokratik bir devrim gerçekleşmediği için, burjuvazi böylesi bir gelişmenin karşısında durduğu için, bütün halkımız gibi kadınlar da gerçek özgürlüğe, sosyal kurtuluşa ulaşamadılar. Elde ettikleri bazı özgürlükleri de işbirlikçi büyük burjuvazi geri alıyor: Yobazlık, kara güçler, gericiler, faşistler yeniden onun üzerine çullanıyor.

İlerici Kadınlar Derneği, işte bu dayanılmaz düzene karşı bayrak açıyor. Zor koşullar altında çetin bir savaş veriyor. IKD'nin kurulmasıyla milyonlar için bir umut, bir savaş kapısı açılmıştır. Geniş kadın yığınlarını çatısı altında toplamak yolunda olan IKD, toplumun her alanında eşit haklar için, işçi sınıfının yanında savaş veriyor. Kadınlarımız, grevlerde, yürüyüşlerde, savaş alanlarında, 1 Mayıs'larda kocalarıyla, kardeşleriyle omuz omuza yer alıyor. Bu savaş fabrikada-semtte, köyde-kentte sürüyor. Bu savaş, sokaklarda gençlerimizin kanını döken faşistlere karşı gidiyor. «Analar doğurur, faşistler öldürür!», «Analar doğurur, emperyalistler, işbirlikçileri, Kore'lere, Kıbrıs'lara, top ağzına sürer!» diyen kadınlarımız, «Evlat acısına son!» belgisini yükseltiyorlar. Analar, bacılar topraklarımızda nötron bombaları, ölüm harmanları istemiyor. Gelinler, kanlı göz yaşları dökmek istemiyor. Kadınlar iş istiyor, hak istiyor, kreş istiyor, barış istiyor, yaşamak istiyor.

IKD böylesi yüce amaçlar için savaştığından ötürü haklı olarak halkımızın sevgisini, saygısını kazanıyor. Yalnız toplumumuzda Türkiye'de değil, uluslararası alanda, savaşta hak ettiği yeri alıyor. IKD'nin bu Kongresi, onun yığınsallaşmasında, kadın hareketini birleştirmek çabalarında, işçi sınıfının yanibaşında eşit haklar, barış, demokrasi, ulusal bağımsızlık ve toplumsal ilerleme savaşımında yeni bir aşama oluşturacaktır.

TKP Merkez Komitesi, Kongre'nize büyük başarılar diler.

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi*

26 Mayıs 1978

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi **Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın «TKP'nin Sesi»** **radyosuna son politik gelişmelerle ilgili verdiği demec**

Soru: Bilen yoldaş, memlekette gerici-faşist güçler bir iç savaş havası estiriyor. Bu gelişmeyi nasıl görüyorsunuz?

Yanıt: Dışardan emperyalist çevreler, özellikle Amerikan emperyalizmi, Türkiye üzerinde, ulusal çapta ve bugünkü hükümet üzerinde baskısını arttırıyor. Bu baskı değişik yönde ve biçimlerde. Ekonomiktir, parasaldır, politiktir, askerseldir. Bu baskıyla Amerikan emperyalizmi, NATO'nun baş patronları, egemen üyeleri Türkiye'deki konumlarını daha da güçlendirmek istiyorlar.

Halkımız üzerindeki, ulusal çapta diğer bir baskı da içeriden, işbirlikçi büyük burjuvaziden, en gerici, faşist partilerden, bu çevrelerden geliyor. Bu iç baskının başını AP, MHP, Demireller, Türkeşler çekiyor. İşbirlikçi burjuvazinin, bu her iki partinin, bunlarla elele veren Maocu'ların arkasında yine Amerikan emperyalizmi, NATO'nun baş patronları duruyor. Faşist tırmanış böylece daha somut biçimler alıyor, tehlike daha da büyüyor.

AP-MHP: Demirel'i, Türkeş'i, CIA'si, kontr-gerillası ilerici güçlere, CHP'nin sola açılan kesimine karşı saldırılarını yoğunlaştırdılar. Bunların taktiği, gerici güçlerin işbirliğini oluşturmak, bütün ulusal, demokratik güçlerin savaşta elele vermelerini engellemek, Ulusal Demokratik Cephe kurmalarını baltalamaktır. İkiricimli bir politika izleyen, alışıma karışık, CHP hükümetini iskartaya çıkarmaktır. Faşist tırmanışa yolu daha da genişletmektedir.

Bu amaçlarını, faşist diktatora kurmak istemlerini Demirel de, Türkeş de gizlemiyor. Her ikisi de hükümeti devirmek çağrılarını sık sık yineliyor. Gerici basın, «Tercüman» gibi faşist eğilimli gazeteler bu tür çağrılarla dolu. AP-MHP-Maocu saçayağının yöneticileri açıktan açığa memlekette iç savaş yolunu açmak için geniş provokasyonlara gidiyorlar. Ve bu eylemlerini, son aylarda, Doğu illerine kaydırıyorlar. Burada büyük bir çıban başı koparmak girişimi gösteriyorlar. Emperyalist ajanların, en gerici, faşist çevrelerin bu hazırlıkları yabancı basına da yansıdı. Batı Almanya'nın en büyük dergilerinden «Der Spiegel»: «Silâhlı sağ, Ecevit'i düşürmek için iç savaş çıkarmaya çalışıyor» diye yazdı. Derginin bu açıklaması, Türkeş'in Batı Almanya'da eski, yeni Hitlercilerle, Strauss'la yaptığı gizli, açık görüşmeler sırasında oluyor. Ama asıl plânı Washington'da CIA hazırlamıştır.

AP-MHP-Maocu üçlüsünün hükümeti devirme taktiği belli, önceden hazırlanmış bir plâna göre yürütülüyor. Önce, Türkeş'ler Ankara'dan, Tan-doğan'dan «Büyük yürüyüş»e geçtiler. Bu, Mussolini'nin «kara gömleklileri»nin çıkışı gibi bir şey olacaktır. Bankalar, holdingçi işbirlikçi burjuvazi bu gövde gösterisine büyük paralar, araçlar döktü. Faşist komandalara otobüsler, trenler, uçaklar tuttu. Fiyaskoyla sonuçlandı. Gene de durmadılar. Kanlı Malatya, Elazığ, Iğdır, Antep olayları birbirini izledi. Uygulamalar sürüyor. İstanbul'da, İzmir'de, Samsun'da AP, «alanlara!» diyor. Türkeş'çiler, Erzurum'da meydan okuyor. Yine büyük paralar dönüyor. Otobüsler, trenler, uçaklar yine komando taşıyor. İç ve dış basın, bu faşist tırmanışı ordu içinde Amerikancı bir kolun desteklediğini yazıyor. Bütün bu olaylar, bu açıklamaları doğruluyor.

Maocuların bir kolu, Perinçek'çiler Türk şövenizmini körükliyor, kışkırtıcılık yapıyor. Öteki kolu Kürt gericiliğine dayanıyor, ayrılıkçılığı körükliyor, ilerici güçlerin birliğini baltalıyor, provokasyonlar düzenliyor. Her ikisi de bir ağaya, bir efendiye, Amerikalıya hizmet ediyor.

Bunlar olurken gerici, faşist gazeteler hep bir ağızdan «bölücülük» diye bir curcunadır kopardılar. «Anayasa» diyorlar, Türkiye'de Türk'ten başka, «Kürt, Laz, Arap» diye hiç halk, ulus, azınlık yoktur, diyorlar. TKP, ulusların kendi yazgılarını kendilerinin çizmesini, onlara eşit, demokratik, Anayasal haklar sağlanmasını istiyor. Bu «bölücülüktür» diyorlar.

Kürt halkı, emperyalizmin, gerici Türk burjuvazisinin, egemen çevrelerinin, onların hükümetlerinin elinden çok çekmiştir. Kürt halkı üzerindeki baskılar, Osmanlılardan, İttihatçılardan bu yana süregeliyor. Cumhuriyet kurulduktan sonra bu baskı geniş, kanlı biçimler almıştır.

Kürt halkının ulusal hakları için, özgürlük için, hak eşitliği için savaşımını birçok Kürt beyleri, şeyhleri kendi sınıfsal çıkarları yolunda sömürdüler. Emperyalistler ve Türkiye'de egemen burjuvazi, bunlardan her zaman yararlanmış, Kürt halkı üzerindeki baskıyı daha da arttırmıştır. Gericilerin kışkırttığı ayaklanmalar, yüzbinlerce Kürt köylüsünün yerlerinden, yurtlarından olmasıyla, kınılmasıyla sonuçlanmıştır. Sonunda bu Kürt beyleri, ağaları Türk burjuvazisiyle pazarlığa girmiş, anlaşmış, beylerin beyliği, ağaların ağalığı, Türk burjuvazisinin boyunduruğu sürüp gitmiştir. Doğu illerine kaydırılan bugünkü kışkırtmalarda, CIA'nin, Amerikan emperyalistlerinin parmağının olması yeni değildir. Türkeş'ler, Demirel'ler, Maocu'lar emperyalizmin maşalarıdır.

Bugün Doğu illerinde edimsel, somut biçimiyle valiler sıkıyönetim uyguluyor. Ordu ve jandarma birliklerini kullanıyorlar. Kürt halkına karşı yeni bir kırım hazırlığı var. Bu canavarlık karşısında, eli kanlı Demirel'lerin, Türkeş'lerin, onlarla elele veren Maocu'ların karşısında hiçbir yurtsever, hiçbir namuslu kişi eli bağlı duramaz. Kürt beyleri her zamanki

gibi, gericiliğin eline oynuyor. Kürt halkının can düşmanı olanlar birleşiyor. Bazı yolunu şaşırması, nereye gideceğini bilmeyen, sözde «aydın» geçinen kimseler: «Özgürlük» diyor, ama faşist saldırıları bırakıp ilericilere saldırıyor.

Faşist zorbalık Kürdistan'da ateşle oynuyor. Yurttaş yurttaşta kırdırarak girişimlerini bu bölgeye aktarmak çabasıdadırlar. Buna karşı bütün demokratik güçler uyanık olmalıdır.

Türkiye Komünist Partisi, Kürt halkının ulusal ezgiden kurtulmak için, özgürlük için, hak eşitliği için verdiği savaşımı bundan böyle de var gücüyle destekliyecektir. Türk ve Kürt halkının emperyalizme, işbirlikçi büyük burjuvaziye, gerici ağalara, beylere karşı savaş birliğini oluşturacaktır. Bugün başta gelen görev, ilerici güçlerin savaş birliğini sağlamaktır. Komünist Partisi, komünistler emperyalistlerin, faşistlerin kanlı provokasyonlarına karşı yığınları uyarmak, onları örgütlemek savaşımını daha da güçlendirecektir.

Faşist zorbalığa geçit verilmeyecektir.

Yunanistan Komünist Partisi X. Kongresi'ne katılan TKP temsilcisinin konuşması

Değerli yoldaşlar,

Kongrenize bütün delege yoldaşlara, bütün Yunan komünistlerine, Türkiye Komünist Partisi'nin, bütün Türkiyeli komünistlerin en candan, ateşli selâmlarını sunarım.

Bu Kongre, hem Yunanistan Komünist Partisi için, komünistler için, hem de Yunanistan işçi sınıfı ve halkı için tarihsel bir önem taşıyor. Bölgemizde gericilikle-ilericilik, emperyalizmle, ulusal bağımsızlık, demokrasiyle-zorbalık, gerginlikle-yumuşama, savaşla-barış, sosyalizmle-kapitalizm karşı karşıyadır. Bölgemizde ve dünyada barışın, güvenliğin ana desteği olan Sovyetler Birliği'nde komünizm kuruculuğu, sınır kesmece komşumuz Bulgaristan'da sosyalizm kuruculuğu dev adımlarla yürüyor. Kongreniz, büyülen sınıf savaşlarının, emperyalizme karşı ulusal kurtuluş hareketlerinin, sosyalizm kuruculuğunun yeni yeni boyutlar aldığı bir dönemde yapıyor.

Yoldaşlar,

Yunanistan Komünist Partisi, uzun, çetin savaş ateşlerinden geçmiştir. Faşist baskıların, kanlı terörlerin türünü görmüştür. Metaksas'lardan kara albaylara kadar faşist sürülerinin çeşidiyle savaşmıştır. Bütün bu savaşlarda komünistler başlarını dik tutmuş, Marksizm-Leninizm bayrağını yükselerde dalgalandırılmışlardır. Yunanistan Komünist Partisi bu dev savaşta pek çok kurbanlar vermiştir. Böylece Yunanistan Komünist Partisi'nin, hem Yunanistan halkının demokrasi ve özgürlük savaşında, hem de dünya işçi ve komünist hareketinde ünlü bir yeri vardır.

Emperyalizmle elele veren gericiлик, uzun yıllar Komünist Partisi'ni illegalitye itti. Bu durumdan YKP, savaşlarla çıktı, bugünkü bu legal, açık Kongre'sine, forumuna geldi, bunu tırnaklarıyla söke söke aldı.

Yoldaşlar,

Son seçimlerdeki başarılarınız, Yunanistan Komünist Partisi'nin yığınlara, halka dayandığını, işçi sınıfının geniş yığınların istemlerini dile getirdiğini, savaşlarda onlara öncü olduğunu bir kez daha ortaya koymuştur. Sizlerin bu başarılarınızı, Türkiye komünistleri, Türkiye işçi sınıfı, halkımız sevinçle karşılıyor.

Komşumuz Yunan halkının, işçi sınıfının emperyalizme, NATO'ya, savaş kışkırtıcılığına, emperyalistlerle uzlaşmacılığa, ulusal bağımsızlığı, ulusal onuru çiğnienlere, gericiliğe, zorbalığa karşı savaşı sürüyor. Ulusal bağımsızlık, demokrasi, barış ve sosyalizm uğrındaki savaşı yeni ölçüler alı-

yor. Bu savaşı, Yunanistan Komünist Partisi her zaman oportünizmin her türüne, Marksizm-Leninizm ilkelerini çiğniyenlerin tümüne: likidatörlere, bölücülere, komünist hareketi parçalayanlara savaşa birlikte sürdürmüştür. YKP her zaman, proletarya enternasyonalizmine bağlı kalmıştır.

Bu savaş kaçınılmazdı. Partimizin deneyleri, savaşı da her gün bunu gösteriyor. Partimiz TKP, emperyalizmin, işbirlikçi Türk burjuvazisinin 58 yıldır zorbalığıyla karşı karşıyadır. En ağır illegal koşullar içinde savaşıyor. Faşizme tırmanan işbirlikçi burjuvazinin, faşist komandoların, bunlarla birlikte yürüyen Maoculararın, kurşun yağmuru altında savaşıyor. Türkiye'de sınıf savaşları, halkımızın emperyalizme, Amerikan boyunduruğuna, NATO'lara, işbirlikçi burjuvazinin zorbalıklarına karşı savaş yeni bir aşamaya gelmiştir. Ulusal bağımsızlık, demokrasi, barış ve sosyalizm için savaşın başını işçi sınıfı çekiyor, bu savaşın başında Türkiye Komünist Partisi yürüyor. Bu savaşın yeni bir örneği de bu yılda 100 binlerin katılımıyla örgütlü, düzenli yapılan 1 Mayıs gösteri ve yürüyüşüdür. 1 Mayıs'a katılan işçi ve emekçi yığınları, yüzbinlerce ağız birden 1 Mayıs Alanı'nda «Türkiye Komünist Partisi'ne özgürlük!» diye haykırdı. Halkımız arasındaki bu saygınlığı TKP çetin savaşlarda kazandı. Son 3 yılda bir çok kezdir, yüzbinlerce işçi büyük kentlerin işçi yataklarının alanlarını caddelerini dolduruyor. Ve bu gösterilerde «NATO'ya hayır!» «İkili anlaşmalar yırtılmalı! Üsler sökülmeli!» «Amerikan emperyalizmi defol!» «Komşularımızla dostça birarada yaşama!» «Bölgemizde barış ve yumuşama!» «Sovyetler Birliğiyle dostluk ve saldırmazlık anlaşması bağlansın!» en çarpıcı belgiler olmuştur. 1 Mayıs Alanı'na Marks'ın, Engels'in, Lenin'in portreleriyle, «bütün ülkelerin proleterleri, birleşiniz!» trasparanlarıyla giren işçiler, emekçi halkımız proletarya enternasyonalizmi bayrağını böylesi bir savaşla yükseklere kaldırıyorlar.

Değerli yoldaşlar,

Biz, halkımız, iki ülke kapı komşusudur. İki ülkenin işçi sınıfı ve halkları arasında her zaman yakınlık, iyi komşuluk, dostluk duyguları egemen olmuştur. Emperyalistler, egemen sınıflar, işbirlikçi burjuvazi, faşistler, bu dostluğu, yakınlığı baltalamak, iki halkı birbirine düşürmek için ötedenberi herşeyi kullanıyorlar. Türkiye ve Yunanistan komünistleri, partilerimiz, her zaman bu düşmanlık-şövenizm saldırılarına karşı savaşmışlardır, savaşıyorlar. İki parti arasında, kopmaz komünist kardeşlik bağları, böylesi savaşlarda kurulmuştur. Partilerimizin, eski yoldaşlarımızın bu alanda sürdürdükleri savun gelenekleri vardır. Leninci savaş ilkelerini birlikte savunmuşlardır, savunuyorlar.

Türkiye'de ulusal çapta ekonomik, sosyal, politik, kültürel her alanda bunalımlar derinleşiyor. İşbirlikçi burjuvazi bu bunalımlardan emperyalizme, NATO'ya daha çok bağlanmak, faşizme tırmanmak yoluyla çıkmak istiyor. Bu saldırılarda Maoculararı da faşistlerle birlikte yumruk olarak kul-

lanıyor. Bu son bir yıl içinde faşistlerin, Maoculararın kurşunlarıyla ölen komünistlerin sayıları düzüneleri buluyor.

Yoldaşlar,

Her iki ülkede emperyalizme bağı çevrelerin ulusal çıkarlara aykırı tutumu, bölgemizde, özellikle Ege'de barışı ve güvenliğı baltalıyor. Bu ortak tehlikeye karşı savaş, her iki partinin vazgeçilmez görevidir.

TKP, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin toprak bütünlüğünü, egemenliğini savunuyor, bütün yabancı askerlerin Ada'dan çıkmasını, üslerin kaldırılmasını istiyor. Daha Türkiye'li askerlerin Ada'ya ilk çıktığı gün, TKP Türkiye'li askerlerin hemen geri çekilmesini istedi. Kıbrıs'ta iki topluluğı birbirine düşüren emperyalistler, Amerikalılar, İngilizler ve onların uydularıdır. Emperyalistler ellerini Kıbrıs'tan çeksin, iki toplum Kıbrıs'ta kardeşçe yaşayacaktır.

Yoldaşlar,

Kongrenize katılmak bize onur veriyor, partilerimiz arasındaki bağı güçlendiriyor. Bize gösterdiğiniz sıcak konukseverlik için candan teşekkür ederiz. Kongrenize büyük başarılar dileriz.

Yaşasın Marksçı-Leninci Yunanistan Komünist Partisi!

Yaşasın TKP ile YKP arasındaki kopmaz enternasyonalist savaş bağı!

Yaşasın Leninizm!

Karl Marks ve Türkiye İşçi Hareketinin Bazı Sorunları

Karl Marks'ın 160. doğum yıldönümü dolayısıyla DAC'nin Karl Marks kentinde düzenlenen toplantıda TKP MK Politbüro üyesi A. Saydan yoldaşın TKP delegasyonu adına yaptığı konuşma

Değerli yoldaşlar,

Marksçı düşünce ve yöneme başvurmadan çağımızın devrim sorunlarına çözüm bulmak olanaksızdır. Lenin'in dediği gibi, Karl Marks insanlık tarihinin, toplum gelişmesinin kaçınılmazlıkla sosyalizme varacağını ispatlamıştır. İşçi sınıfının bu amaca ulaşmakta tarihsel rolünü, savaş yolunu ve yöntemlerini bilimsel olarak göstermiştir.

Bu Konferansın Karl Marks'ın adını taşıyan kentte yapılması özel bir anlam taşımaktadır. Bu kent, eskiden beri Almanya'da işçi ve devrim hareketinin merkezlerinden biridir.

Marks ve Engels'in temellerini attıkları bilimsel sosyalizmi daha sonra Lenin geliştirdi-çağımızın koşullarına uyguladı. Marksizm-Leninizm böyle oluştu. Marksizm-Leninizm komünist partileri için sömürden kurtulmanın, sosyalist devrimin, sosyalizmin, komünizmin kuruluşunun pusulasıdır. Yeryüzünde 90'dan fazla komünist ve işçi partisinin, sosyalizme yönelik ulusal kurtuluş hareketlerinin savaş ve kurtuluş bayrağıdır.

Marks, Engels ve Lenin'in kurup geliştirdikleri diyalektik ve tarihsel maddecilik, kapitalizmin ve sosyalizmin ekonomi-politiği, sosyalist devrim ve proletarya diktatörlüğü teorisi, komünist partilerinin sosyal kurtuluş ve sosyalizmi kurma savaşımında öncü rolünü içeren teori, bu savaşımın ilke ve yasallıkları, başta proletarya enternasyonalizmi ilkesi, çağımızın devrim sürecinin ana öğretisini oluşturur.

Çağımızda dünya ölçüsünde çetin bir sınıf savaşımı yürüyor. Bir yanda genel bunalımı derinleşen kapitalist düzen, ekonomik, politik, askersel blokları, saldırı, silâhlanma ve baskı yöntemleriyle emperyalizm; öte yanda gelişen ve güçlenen Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkeler, dünya komünist ve işçi hareketi ve ulusal bağımsızlık güçleri yer alıyor. Bu savaşımında ağır basan, üstün gelen sosyalist dünya sistemi, devrimci, anti-emperyalist güçlerdir.

Bu durumda emperyalizmin sosyalist dünya sistemine, dünya komünist ve işçi hareketine, ulusal bağımsızlık hareketlerine karşı değişik yöntemlerle sürdürdüğü ekonomik, politik, ideolojik savaşa ve yer yer de askersel saldırılara karşı bütün anti-emperyalist güçlerin elbirliği ile ardıcıl bir savaşım yürütmesi, halklara sosyalizm-komünizmin yolunu açmak baki-

mindan büyük önem taşıyor. Bu alanda ABD emperyalizmi ve NATO'nun, nötron bombasını, yığınsal kırım silâhları üretme politikasına karşı, reel silâhsızlanma için savaşım dirimsel bir rol oynuyor.

Emperyalizmin baskısının yoğunlaştığı ülkelerden biri de Türkiye'dir. Marks'ın, Engels'in ve Lenin'in idelerini, ilkelerini günümüzün sınıf savaşımı koşullarında daha geniş ölçüde yaymak Türkiye devrim hareketi için yakıcı bir sorundur.

Marks, Engels ve Lenin'in yapıtları yakın bir geçmişe kadar Türkiye'de yasaklanmıştı. Burjuvazi işçi sınıfını devrimci teorisinden yoksun bırakmak ve onun bilinçlenmesini engellemek için bu yapıtların yayılmasını kanlı bir terörle önlemeye çalıştı. Komünistler uzun yıllar, bu yapıtları çok zor ve çetin koşullarda, gizli çevirmek ve yaymak zorunda kaldılar. Bu eylemlerinden ötürü insan ömrünü aşan ağır cezalar çarptırılan komünistler çoktur. Böylesi çetin bir savaş sonucunda Marksizm-Leninizm klasikleri, bütün anti-demokratik yasa ve yasaklara karşın büyük ölçüde Türkçeye çevriliyor. Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkeler Türkiye kamuoyuna tanıtılıyor. «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisi ülkemizde legal olarak yayınlanmaya başlamıştır. Uzun yıllardan beri ilk kez partimizin Programı legal olarak 50 bin basıldı ve dağıtıldı. Parti Konferansının materyalleri de yüksek bir tirajla basıldı. Bu kazanımlar savaşlarla elde ediliyor. Bir yandan Marksist-Leninist literatür yayınlıyor, öte yandan burjuvazi baskısını sürdürüyor, bu yayınları toplatmak yoluna gidiyor.

Türkiye emperyalizme bağımlı kapitalist bir ülkedir. Kapitalizmin, emperyalizmin bunalımları Türkiye'de, ekonomik, sosyal, politik alanlarda sert ve yıkıcı bir biçimde yansımaktadır. Bu koşullarda, Marksizm-Leninizm ilkeleri işçi sınıfı, geniş emekçi yığınları arasında yayılıyor. İşçi sınıfının toplumda tek devrimci güç olduğu, sınıf savaşlarında, devrimde Komünist Partisi'nin öncülüğü, işçi sınıfı hegemonyasının proletarya diktatörlüğünün zorunluğu, proletarya enternasyonalizminin vazgeçilmezliği, bu temel ilkeler gitgide daha geniş yığınlara mal oluyor. İşçi sınıfının barış, ulusal bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm savaşımı yükseliyor.

Emperyalizm, işbirlikçi burjuvazi, silâhlı faşist ve Maoçu gurupları, ulusal ve sosyal kurtuluş savaşımı yürüten işçi sınıfına, emekçi halkımıza karşı, onların savaşlarına öncülük eden TKP'ye, öteki devrimci, demokratik hareketlere karşı sürüyor. Böylece sınıf savaşları çatışmalı, kanlı bir nitelik alıyor. İşçi sınıfının, emekçi yığınların elde ettiği demokratik hakları, emperyalizmin, işbirlikçi büyük burjuvazinin saldırılarına karşı savunmak, onları daha da genişletmek sorunu bundan ötürü büyük bir önem kazanıyor. Emperyalizmin ve işbirlikçi büyük burjuvazinin egemenliğini kırmak, devrimci yoldan ileri demokratik bir düzene ve sosyalizme geçmek, yani kapitalizmden sosyalizme ulaşmak savaşımı, bu ortamda, burjuvazinin dayattığı, çetin bir sınıf savaşımının koşullarında yürütülüyor.

Bu nedenle TKP'nin Programında, işçi sınıfının bütün anti-emperyalist, anti-monopolist, demokratik güçlerin eylem ve cephe birliğinin, ulusal ve sosyal kurtuluş hareketinde önemli bir araç olduğu belirtiliyor. Programda, sosyalist devrimde, kapitalizmden sosyalizme geçişte barışçı olan ve olmayan her türlü yöntem ve proletarya diktatörlüğü öngörülüyor.

Marks'ın, Engels'in kurduğu, Lenin'in geliştirdiği savaş biliminde, baş düşmanı iyi saptamak ve baş düşmana karşı bütün öteki güçlerle bağlaşıklık kurmak sorunu önemli bir yer tutar. Faşist saldırılara, onların kaynağı emperyalizme karşı burjuvazinin ilerici nitelikler taşıyan koluyla bağlaşıklık kurmak ve faşist tırmanmaya karşı savaşımı aynı zamanda anti-emperyalist, demokratik nitelikte ulusal bir savaşım haline getirmek TKP'nin giriştiği ve örgütlemeğe çalıştığı bir eylemdir. Burjuvazi içindeki ayrışmaları yakından izlemek, onları bilimsel bir açıdan incelemek, irdelemek, emperyalizm ve ulusal burjuvazi arasındaki nesnel çelişkileri politik düzeyde değerlendirmek karmaşık ve önemli bir sorundur.

İşçi sınıfının savaşı, çetin, uzun süreli, kimi zaman genel greve, ulusal direnişe dönüşen grevlerle, fabrikalara el koyma eylemleriyle, demokratik hakların genişletilmesi savaşımı ve yığın hareketleriyle çelişiyor. İşçi sınıfının eylem birliği yolunda adımlar atılıyor. İşçi sınıfı, bu savaşım sırasında köy proletaryası ve köy emekçileriyle, yerli-yabancı tarım tekellerine karşı köy orta katmanlarıyla bağlar kuruyor. İşçi-köylü bağlaşıklığını oluşturma yolunda adımlar atıyor. Bu bağlar ulusal, demokratik güçlerin cephe birliğinin önemli bir yönünü geliştiriyor.

Bu yılın 1 Mayıs gösterilerinde işçi sınıfı savaşımının devrimci niteliği daha açık-seçik belirdi. İstanbul'da 1 Mayıs gösterisi, ulusal demokratik güçlerin anti-faşist, anti-emperyalist yarım milyonu aşan yığınsal bir çıkışı oldu. Marks'ın, Engels'in, Lenin'in portreleri işçilerin, emekçilerin elleri üzerinde 1 Mayıs alanına girdi. «TKP'ye özgürlük!» belgisini bir ağızdan işçi sınıfı, bu emekçi yığınlar haykırdı. «Bütün ülkelerin proleterleri, birleşiniz!» belgisi yürüyüş kollarının başında taşındı. Proletarya enternasyonalizmi, bu belgiyle, «Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerle dostluk!» belgileriyle Türkiye halkına yansıtıldı. Marksizm-Leninizm ilkeleri yüzbinleri böylesi bir savaşa kucaklıyor. Marks'ın «yığınları kucaklayan teori, maddesel güce dönüşür» sözü böylesi bir savaşa gerçekleşiyor.

Bu görkemli 1 Mayıs gösterisi karşısında faşist güçler, Maocular saldırıya cesaret edemediler. 1 Mayıs alanına giremediler. Geçen yılın kanlı olaylarını yineleyemediler. İşçi sınıfının, ilerici güçlerin bu güçlü çıkışı karşısında bugünkü hükümet, 1 Mayıs'ta saldırgan faşist güçlere karşı tutum almak, bazı önlemlere gitmek zorunluğunu duydu.

Marks'ın, Engels'in, Lenin'in düşünce ve ilkeleri ülkemizde işçi sınıfı arasında kök salmaya başlamıştır. Bu nedenle günümüzde Marksizm-

Leninizmin dūřmanları bile, iřçi hareketinde yer edinebilmek için, yūzlerine «Marksist», «Leninist» maskeler takmak zorunda kalıyorlar. Ama bunlar, TKP'ye karřı saldırıdan da vazgeemiyorlar. Uzun yıllardan beri illegal çalıřmak zorunda bırakılmasına karřın TKP varlıđını yitirmedi. İřçi sınıfının ve emekçi yıđınların içinde yeni, gūlū atılımlarla rgūtleniyor. Marksçı-Leninci politik, rgūtsel birliđini gūlendiriyor. Partimiz Merkez Komitesi'nin Plenumu bu sūrecin yeni bir kanıtı olmuřtur. Bunun nedeni, en bařta TKP'nin Marksçı-Leninci ilkelere sımsıkı bađlı kalmasıdır. Bu ilkeleri Tūrkiye kořullarına göre yaratıcı bir biçimde uygulamaya çaba harcamaktadır. Oportūnizmin, revizyonizmin her tūrūne karřı aralıksız, ardıcıl savařmasıdır. Bu ilkesel tutum sonucunda partimiz anti-komūnizmi, anti-sovyetizmi önemli lde geriletiyor, yıđınsallıđa dođru adımlar atıyor.

Tūrkiye'de sosyalizme geçiş uzun, etin savaşlarla gerçekleştirilecektir. Bu, Marksçı-Leninci ilkeleri iřçi sınıfının, emekçi halkımızın devrimci atılımlarla yaşama geçirmesiyle olacaktır.

Deđerli yoldařlar, bu Konferansı hazırladıklarından ve sıcak konukseverliklerinden tūrū Almanya Sosyalist Birlik Partisi Merkez Komitesi'ne teřekkūr ederiz.

TKP Merkez Komitesi Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın kısa biyografisi (7)

«KIZIL KİTAP»

«Komünist Manifesto.» Cin, peri masalı değildi. Bir görüntü hiç değildi. Kırmızı kaplıydı. Bu kapağın üstünde, boydanboya: «Bütün ülkelerin proleterleri, birleşiniz!» yazılıydı. Pırıl pırıldı. Göz dolduruyordu. Bilimsel komünizmi kuran büyük ustaların: Marks ve Engels'in elinden, çarktan böyle çıkmıştı. 1848'den bu yana uzun bir yol almıştı. Dövüşe, vuruşa, barikattan barikada, ülkeden ülkeye atlıya atlıya, kimi yerde kan içinde, kurşun yağmuru altında, işçilerin komünistlerin kolları üzerinde dalgalana dalgalana varmıştı Türkiye'ye de, Çukurovaya da. Kovalıyordu onu padişahlıktan, Fehim paşadan kalma polis hafiyeleri, Cumhuriyetin savcılarını, yargıçlarını. Adana'da «zehir» sivillerden Ramazan şaşırılmıştı.

Suphipaşazade'nin fabrikasında makinist Kadri, toplamış işçileri başına. Çıkarılmış cebinden kırmızı kaplı kitabı. «Bize kitapsız diyenler nah, görsünler!» demiş. Ve, başlamış okumaya: «Avrupa'da bir görüntü dolaşıyor, komünizm görüntüsü . . .» Ekliyor arkasından: Paşası, yobazı, polisi düşmüş bunun peşine diyor. Olay çıkıyor fabrikada. Manifesto, elden ele sır oluyor. Polis geliyor. Makinist Kadri'yi postallıyorlar. Birinci şubede bir iyi falakadan geçiriyorlar. İşçileri zorluyorlar. Çoğunluk: «Biz bir şey görmedik» diyor. Fabrika yönetimine, patrona olayı ulaştıran ustabaşı, korkusundan, fabrikada patronun – Abidin beyin – odasına sığıyor.

Bu olay, yöre konferansından sonra geçti. Bu forumda, genellikle bütün Çukurova'da, fabrikalarda, işyerlerinde, işçiler arasında, özellikle demiryolcular arasında bir kıpırdama, baskıya, ezgiye bir karşıkoşuş başlamış olduğu vurgulandı. Demiryolu işçilerinin Fransız kumpanyasıyla bir kapışmaya doğru gittikleri belirtildi. Kumpanyanın direktörü burnundan kil aldırılmıyordu. Ama işçilerin de bıçak kemiklerine dayanmıştı. Baskı, sömürü ağırdı. Adana'daki demiryolu atelyesinde olsun, bütün demiryolcular arasında olsun grev, greve gitmek sözleri yoğunlaşıyordu.

Adana İl Komitesi, durumu, bu gelişmeleri ele aldı. Özel bir toplantıda, komite bu sorunu gündeme koydu. Grevle örgütlü, hazırlıklı gidilmesini önerdi. Grev komitesi kurulmasına karar verdi. Demiryolcular içindeki parti örgütü pekiştirilecek, güçlendirilecek. Bütün Adana'da, Çukurova'da demiryolculardan yana bir dayanışma kampanyası somut bir destek olacaktı grevde. Parti örgütlerine bu yolda bir genelge sunuldu. Komünistlere işbaşı parolası verildi. Propaganda-ajitasyona önem vermek başta gelen sorunlardan biriydi. İşçileri savaşıma toparlamak, kamuoyunu grev-

cilerden yana çekmek zorunluktuk. Sonra polise karşı, provokasyonlara karşı uyanık olmak gerekiyordu. Legal-açık, illegal-gizli çalışma, grevi örgütleme biçimi, yöntemleri nasıl uygulanacaktı? Bütün bunlar çözüm bekliyordu.

Hükümetin, 1925–26'larda «İstiklâl Mahkemeleri» ve «takrir-i sükün» yasasıyla işçi ve sendikal hareketlere karşı çektiği sindirme silindiri ezip söndürememişti direnişleri. Bütün ülke çapında, özellikle büyük işçi yataklarında yeniden başveren kıpırdamalar, silkinmeler Çukurova'ya da yayılıyordu. Bu dönemde görülen bu silkinme Komünist Partisi'nin yeni atılım ve girişimleriyle bağılıydı. Türkiye'de o zamanki gizli Amerikan servisi: «Türkiye'de komünist hareketin yayılmakta olduğunu» özel bir raporla ve gizli yollardan Ankara'ya-hükümete duyuruyor. Söz yok, o zamanki MAH-gizli servis de uyumuyordu.

1927'de geniş bir komünist tutuklaması oldu. Komünist Partisi için bu sert bir yumruktuk. Buna karşın, bir gerçek bütün halkın, kamuoyunun gözleri önüne serilivermişti. TKP eylem içindedir, yığınlara gidiyor, işçi-sendika hareketiyle bağılanıyor. Bu gerçeği, yargılanan komünistlerin duruşmasında Başsavcı Kenan savlama yazısında tanımak zorunda kalmıştı. Duruşma İstanbul'da açık yapılmıştı. Türkiye Komünist Partisi İstanbul, İzmir, Adana, Eskişehir, Ankara ve diğer illerde «vilâyet komiteleri, hücreler, değişik örgütler» kurmuştur dedi. Çok aktif, girişken, direngen bir gurubun bulunduğunu, bu gurupta «firârî»-yakalanmamış, takma adla gezen Kasım adında birisinin saptanmış olduğunu söyledi.

Kasım takma adı polise çoktan gitmişti. Yalnız, Yenice-Nusaybin demiryolu işçilerinin greviden sonra «netameli» olmuştur polis için, yargıçlar için, içişleri bakanlığı için. Çamlı soyadlı kimliği Kasım'a manevra yapabilmek olanağını sağlamıştı. Adana'dan birisi, Kasım'ın «sarışın», tepesinde saçlarının «seyrek» olduğunu ve Boşnak'ı andırdığını söylemiş. İ. Bilen, böylesi benzetmelerle bir «boşnak» oluyor, bir «lâz» ve daha neler.

Boşnaklığı, polisin sopası altında Adanalı, göçmen bir Bosnalı işçi çıkardıysa, Lâzlığı İ. Bilen'e polis takmıştır. Bilenler, kimbilir kaç yüzyıl önce, orta Anadolu'dan gelmişler Doğu Karadenize. Daha sonraları, İ. Bilen'in dedesi fırıncı Miktad usta Trabzon'da bir simitçi fırını açmış. Olmuş Karadenizli. Bu Bilenler, ataerkil bir ocak sürdürüyorlarmış. Miktad ustanın kardeşi sepicimmiş. O da ustaymış. Evleri, ocakları köydeymiş. Köy, Fırtınaderesi'nin üstünde, Çamlıhemşindedir.

Burjuvazi, ulusal azınlıkları değişik biçimlerde, yöntemlerle eritiyor. Anayasa'da hiç birini tanımıyor. Kürtleri sert, kanlı baskılarla, zorla «Türk-leştirmek» politikasını uyguluyor. Lâzları, bütün Karadenizlilere «Lâz»

demek uydurmacasıyla boğuntuya getiriyor. Burjuvazi bu hokkabazlığı bilinçli, sistemli uyguluyor.

Bütün bunlar böyle. Ama, gerçekten, bir de Lâz İsmail diye birisi vardır. Bu İsmail Lâzistanlı, Arhaviliydi. İşçiydi. Birinci Dünya Savaşından önce Rusya'ya, «gürbete»-çalışmaya gitmiş. Ve, Oktobr Devriminin seline katılmış. Sovyetleri savunmuş. Mustafa Suphi'nin kurduğu Kızıl Gönüllü Alayına girmiş. Ve 1920 yılında Türkiye'ye dönmüş. İstanbul'a gelmiş. Bolşevik Baba Mehmed'in gurubunda görev almış, anarşist, başıbozuk yönleri vardı. Yakışıklı bir delikanlıydı. Birden bire parlardı. Lâzlığına toz kondurmazdı. Sonunda, 1926'da, Atatürk'ü vurmaya girişmek suçuyla İzmir'de Ziya Hurşit'le birlikte asılmıştır. Sonra, Nazım Hikmet'in «İnsan Manzaraları»nda adı geçen Arhavili İsmail'le de İ. Bilen'in hiç bir ilgisi, ilişkisi yoktur.

Grev

Biz gelelim yine Çukurova'daki işçi kıpırdanmalarına ... Kıydan, köşeden grev sözcüğü yayılıyordu. Komite bu kıpırdamaya kulak verdi. Sorunun üzerinde durdu: Grev, Lenin'in deyişiyle: «Proletaryanın yürüttüğü savaşının bir biçimidir.» Bu savaşın işçi sınıfı ve geniş halk yığınları için önemi büyüktür. Ama bu, «biricik savaş silâhı» değildir. Bu savaş biçiminin önemini daraltmak, önemsemek kadar, onu abartmak ta yanlış. Yalnız işçinin, emekçinin yaşamını düzeltmek için savaş yetersizdir. İşçi sınıfının savaşı politik erki, egemenliği ele almak savaşdır. Devlet işlerine, politik erke etki yapmadıkça, yasalar çıkaramadıkça işçi sınıfı kurtuluşunu kazanamaz.

Türkiye işçi sınıfı grev hakkını, bu silâhını, çok uzun, çok çetin savaşlarla alabilmiştir. Hemen söyleyelim, işçi sınıfı bu hakkı tümüyle eline alamamıştır, tümüyle kullanamıyor. Grev hakkını sınırlayan bir sıra yasalar bugüne dek yürürlüktedir. Bir çok işletme kollarında, özellikle savaş endüstrisinde grev yasağı vardır. Hükümet, her istediği zaman, sudan uydurmacalarla, grevleri erteliyor. Hele genel grev olursa, burjuvazi polisini, yarcını, devlet mekanizmasını, yasalarını ayağa kaldırıyor.

Kimi burjuva politikacıları, düşünürleri, sayıtlardan kimileri «demokratik haklar olmasa, Anayasa bunu sağlamasa işçiler ne grev, ne gösteri yapabilir» diyorlar. Gerçekler, olaylar bu kuru savı kökünden yalanlıyor. Cumhuriyet kurulduktan bu yana, ondan daha önce de, işçi sınıfı söz, örgüt, yazı, gösteri, yürüyüş, konut dokunulmazlığı, can güvenliği, Anayurdunda herkesin serbestçe gezebilmesi, demokratik hakları zincire vuran bütün yasaların kaldırılması uğrunda, bu temel insan haklarına kavuşmak için, çoğu zaman kanlı bir savaş yürütmüş, yürütüyor. Söz yok,

bu demokratik hakları elde ettikçe, diyalektik olarak, demokratik özgürlükler işçi sınıfının, emekçilerin savaşlarını daha da kolaylaştırıyor, daha etkili, daha geniş boyutlar sağlıyor.

1927'de demiryolcuların giriştikleri grev çok zor koşullar altında olmuştur. Örgütsüzdüler. Türkiye'de, demiryollarında, Ege'de, Trakya'da, Anadolu demiryollarında, daha önceleri grevler olmuştu. Demiryolcuların bir savaş, grev deneyleri vardı. Bunlardan yararlanabilecekleri örgütleri yoktu. Olanlar da sönmüştü.

Adana grevinden önce, yalnız demiryollarında değil, bir çok yabancı kumpanyalarda: Tramvay, tünel, havagazı, telefon, liman-rıhtım, dok işçilerinin İstanbul'da, İzmir'de, Balya-Karaaydın kurşun madenlerinde, Ereğli-Zonguldak kömür ocaklarında, daha başka yabancı işletmelerde, birbirini izleyen çatışmalı, vuruşmalı grevler olmuştu.

Yenice-Nusaybin demiryolu işçilerinin yaşamı korkunçtu. Yoksulluk içinde yüzüyorlardı. Çoğunun oturduğu barakalar bir viranlıktı. İşçilerin istemlerinden biri bu aşağılıktan, bu yoksulluktan çıkmaktı. Aylıkların, gündeliklerin arttırılmasını istiyorlardı. İş saatlerinin ölçüsü yoktu. İş anlaşması, toplu sözleşme diye bir şey yoktu. Hafta, bayram, dinlenme günü hak getire. En önemlisi, ne hükümet, ne kumpanya işçiye sendikal hak tanıyordu. Patronun, kumpanyanın karşısında işçiler tek tek kalıyordu. İşçiler çift ezgi altındaydılar.

Çukurova'da özellikle demiryolcular arasında, genellikle de halk arasında emperyalist Fransız salgıncılarına karşı verilen kurtuluş savaşının izleri, anıları tazeydi. İşçilerin greve hazırlanırken, bu savaş kaynağından güç almak istedikleri besbelliydi. Aralarında, hep o savaş günlerinden söz ediyorlardı. Bununla kendilerinde tinsel bir yüreklilik buluyorlardı.

Kasım, demiryolcuların pqrtil komitesi toplantısına gitti. O dönemde, komitenin sekreteri Kazancı İsmail ustaydı. Bu temel örgüt – hücre – 5 üyeden oluşuyordu. Biri makinist, biri tornacı, biri boyacıydı. Hepsisi işçiydi. Toplantının gündeminde tek sorun vardı: Grev!

Sekreter yoldaş son gelişmeleri, durumu kısaca anlattı. İşçiler arasında, tabanda greve gitmek, kumpanyanın karşısına dikilmek eğiliminin günden güne güçlendiği saptandı. Adana'daki depo, çekme, onarım atelyesi işçileri daha direngen görünüyorlardı. Bu işçiler daha topluydular. Burasını grevin ana dayanağı yapmak önerisi üstün geldi. Legal, açık bir grev komitesi kurmak, buna en güvenilir, acar işçilerin alınması sorunu vardı. Kumpanyaya, hükümete, valiliğe bunu tanıtmak, kabul ettirmek kolay olmayacaktı. Bunun üzerinde savaş gidecekti. Edinilen bilgilerden, sezilen havadan, Halk Partisinin, gizli polis dizginleri ele almak istediği görülüyordu.

Grev komitesi için aday adları sayıldı. Parti komitesinden üç yoldaş gösterildi. Ötekiler sempatanlardan, güvenilir işçilerdendi. Bu liste bütün demiryolcular arasında açıklanacaktı. İşçilerin bu listeyi seçmeleri sağlanacaktı. Seçim açık yapılacaktı. Grevin başarısı için bu zorunluktuktu. Sonra, bir istem listesiyle kumpanyanın karşısına çıkmak gerekti. Liste taslağı hazırlamak önerisi yapıldı. Son biçimi, kurulacak Grev Komitesi'nde görüşülüp, tartışıldıktan sonra verilecekti. Ayrıca grev gözcülerini seçmek, ayırmak gerekti. Grevi korumak.

Kasım, genellikle grev ve özellikle bu grev üzerine bir konuşma yaptı. Greve giderken bu savaş biçiminin temel ilkelerini vurgulamak, belirtmek gerekiyordu. 1) Örgütlemek, örgütlü olmak, örgütlü savaşmak. Demiryolcuların böyle, savaşkan bir sendikası yoktu. Bir «Cemiyet» leri vardı. Kapısına kilit asılmıştı. Bu kapıyı açmak, bu kapının üstündeki tabelâdan yararlanmak söz konusuydu. Grev komitesini bu yoldan kurmak olanaktıydı. Bu örgütün kapatılması için mahkeme, yargıç kararı yoktu. Komiserin biri gelmiş, «kapatın bunu» demiş, kapamışlar. Sıkıyönetim varmış, kimse sesini çıkaramamış. Ankara'dan gelen emir böylesine sürmüş, gitmiş. 2) İşçiler arasında dayanışma, birlik kurmak. Bu dayanışmayı bütün Çukurova'ya, bütün Türkiye'ye yaymak. Bu hepsinden zor bir işti. 3) Demiryolcuların niye greve gittiklerini, neler istediklerini yaymak, işçilere, herkese, fabrikalara, işletmelere, her yere duyurmak. Halkı yardıma, dayanışmaya çağırarak. Ne istediğini iyi bilmek, onu olanaklar ölçüsünde sonuna kadar savunmak.

Komünistler, Çukurova'ya yayılan bütün parti komiteleri, hücreleri bu savaşa mobilize edilmeliydi. Grevlerden her zaman devrimci savaş yolunu açmak, onu genişletmek, geliştirmek için yararlanmak ilkesi ortada duruyordu. Grevler yalnız işçilerin değil, komünistlerin de bilincini, deneylerini arttırır, zenginleştirir. Savaş, grev kazanılırsa işçilerin savaş gücü, dayanışma ve birlik gücü daha da artar. Kaybedilirse, işçi yenilginin nedenlerini araştırır, nasıl savaşacağını düşünür, öğrenir. Lenin böyle der.

Kasım yoldaşın grev üstüne yaptığı konuşmayı, Adana İl Komitesi, hemen gizli, küçük bir broşür biçiminde bastı. Dağıtıldı. Kapağında: «Grev Nedir?» yazılıydı. Bu el kadar broşür, grevci işçiler gibi karakolluk oldu. Düştü polisler peşine. Sorgu yargıçları, savcılar bu belgeyi tutuklanan, yargılanan işçilerle, komünistlerle, uzun süre Adana'dan, İstanbul'a, oradan Ankara'ya, mahkemeden, mahkemeye, duruşmadan, duruşmaya taşıdı durdular. Neredeyse onu kelepçeye, zincire vuracaklar, komünistlerle zindanlara atacaktı.

İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Kenan çam yarması biriydi. Sesi de hantalıdı. Tutuklu komünistlerin duruşmaları oluyordu. Yıllardan 1928. Ay, Ocak ayı. Kasım tutuklular arasında yoktu. Aranıyordu. Yerine, daha

başka belgeler arasında, bu «Grev» broşürünü de koymuşlardı. Savcının boğaz damarları geriliyordu. «İşte, diyordu, suç delleri elimdedir.» Ve kırmızı kaplı broşürü gösteriyordu. Arkasından sayıyordu bu broşürün yayıldığı yerleri. Savcıyı bir de: «Bütün ülkelerin proleterleri, birleşiniz» belgisi pek çileden çıkarıyordu.

Kasım, demiryolu işçilerinden yaşlıca bir ustayla tanıştı. Adı Abdülmecit'ti. Orta boylu, azıcık göbekliydi. Epice gün görmüşe benziyordu. Dediklerine, kendisinin de anlattıklarına göre, Fransızlar zamanı çete de olmuş. Kulağı delikti. Öyle görünüyordu. Çerkezmiş. Ağzı lâf yapıyordu. Ama öyle konuşkan değildi. Kasım'a onu, depodan Kazancı İsmail yoldaş, komite sekreteri getirmişti. Kumluk'ta buluştular. Grev hazırlıkları yoğunlaşıyordu. Söz hemen bu konuya döküldü. Kazancı onu çoktan tanıyormuş. O da Kazancı'nın komünist olduğunu biliyormuş. Yabancı sayılmamış. Partili değilmiş. Ama bu ustada iş varmış. Kapalı duran «Cemiyet»in başkanymış. Elinde mühür varmış.

Bu olanaktan, küçük de olsa, yararlanmak gerekti. Legal-açık yoldan, bu «yasal» örgüt ve mühürden yararlanmak düşüncesi bir çok açıdan uygun geliyordu. «Cemiyet» canlanacaktı. Greve gitmeye önyak olan işçiler burada toplanabileceklerdi. Grev Komitesi bu yolla oluşturulabilecekti. Hükümete, polise, kumpanyaya karşı direnişte işçiler için bir kalkan olacaktı. İşçiler daha korkusuz eyleme katılabileceklerdi.

Ertesi gün, Kumluk karşılaşmasından sonra, başkan «Cemiyet»in kapısına asılan kilidi açtı. Yanına bir kaç işçi almıştı. Komünistlerden boyacı Mehmet, hemen ortlığın tozunu aldı. Eski bir masa, bir iki sıra, bir kaç tabure ve bir başkanlık iskemlesi vardı. Başkan mühürü çıkardı, masaya koydu.

Önce bir çağrıyla işçilere başvurulacaktı. Cemiyetin yeniden açıldığı duyurulacaktı. «Üyelerin» toplantıya gelmeleri bildirilecekti. «Cemiyet»in defterini polis komiseri alıp götürmüştü. Yeni bir defter tutmak gerekti.

Başkan işe başlamadan önce: «Tanrım kolaylık versin» dedi. Oracıkta, hemen kibleye döndü. Cebinden çıkardığı mendilini yere serdi. Namaza durdu. İki kez eğildi, kalktı. «Amin» dedi. Ve «getirin yazalım beyannameyi» dedi. Bir duyuru yazıldı. Ayrıca bir de bildiri. Bildiride işçiler, demiryolcular toplantıya çağrılıyordu. Durum görülecekti. Yeni bir Yönetim Kurulu seçilecekti. Eski «Heyet-i İdare» dağılmıştı.

Duyuru ve bildiri, Adana'nın en külüstür, küçücük bir «matbaa» sında bastırıldı. Başkan Abdülmecit iyice hamaratlaşmıştı. Çıkarılan bildiri ve duyuru kağıtlarının hepsine mühür bastı. Yanına aldığı girişken işçilerle bu bildirileri demiryolculara dağıttı. «Cemiyet» evi, grev hazırlıkları için bir kurmaylık yeri gibi bir şey oldu. Kurulan grev komitesi buraya oturdu. Kumpanya ne «Cemiyet», ne «grev komitesi» tanıyordu. Polis, ilk günlerde

yandan seyirci gibi duruyordu. Sivil polisler iyice artmıştı. Depoya, çekme ve onarım atelyesine «yeni işçiler» alınmıştı. Hepsisi «ateşli» görünüyordu. Bunlardan iki kişi başı çekiyordu. Biri İstanbul'luydu. Elleri hiç eğe tutmamıştı. Pek belli oluyordu kimliği. Elleri değil, kulakları çalışıyordu. Çenesi durmuyordu. Kumpanyayı boyuna kalaylıyordu. İncecik, esmer, yılan gözlüydü. Ötekisi iri-yarıydı. Demirciydi. Kolları, kasları yerindeydi. Cemiyetin kapısından pek ayrılmıyordu. Adı Alaattin'di. «Sanat» okulundanmış.

Bu demirci, grev komitesine bir öneri yapıyor. Aldığı milli piyango biletine, yüklü bir para vurduğunu, komiteye vermek istediğini söylüyor, üstelik yalnız bir şart koşuyordu: «Komiteye ben de girmeliyim» diyor. Polis açık oynuyordu.

10 Ağustos 1927 sabahı grev patladı. Hava boğucuuydu. Cehennem sıcağı ortalığı kavuruyordu. Demiryolu işçileri, kumpanya direktörünün kapısını Türk polisleri, jandarmaları bekliyordu. İçeriye kimseyi sokmadılar. İşçiler de dağılmak istemediler. İşçiler istemlerini uzunca bir listede sıralamışlardı. Ellinin üstündeydi bu istemler. Cemiyetlerini kumpanyanın tanınması, anlaşmanın bu yolla yapılması başta geliyordu. Bir tür toplu sözleşme istiyorlardı. Patronla karşı karşıya eşit haklı oturmak istiyorlardı. İş güvenliği, korunma güvenliği, sigorta, emeklilik, neler yoktu listede.

Grevin ilk günü, işçilerin hemen de hepsi, horantalarıyla ayaktaydılar. Grev gözcüleri nöbete girmişti. Lokomotifler, vagonlar oldukları raylarda donmuş kalmışlardı. Grev haberi bütün kente, atelyelere, fabrikalara, kahvelere, evlere, mahallelere, çarşıya-pazara yayıldı. Halkın, kamuoyunun desteğini kazanmak, fabrikalarda, işyerlerinde işçileri demiryolcularla dayanışmaya çağırarak yakıcı bir sorun oluyordu. Komünistler bu girişime önyak olmalıydılar.

Grevin ikinci günü, mahalle bakkalları, kasaplar, bağcılar, bostancılar, işçiler, fırıncılar, evler, semt semt arabalara, faytonlara topladıkları yiyecekleri yüklediler, Yeni İstasyon'un yolunu tuttular. Yardım, dayanışma kervanı grevcilerin moralini bir kat daha arttırdı. Adana, bütün Çukurova parti komiteleri, bu yoldaki çalışmalara ayrı bir önem veriyorlardı.

Depo ve onarım atelyesindeki gizli parti örgütü, açık Grev Komitesi ve «Cemiyet»-sendika ortak bir miting düzenliyorlar. Bu toplantıda parti hücreleri, Kasım yoldaşın konuşmasını Vilayet-II-Komitesinden istiyor. Öneri komitede görüldü. Rizikoyu göze almak gerekiyordu. Baskın basanıdı. Kılıç, kuşananın.

Kasım azıcık kıyafet değiştirdi. Yağıl, kirli bir işbaşı tulumu giydi. Kasketi pek buruştu. Vizyerası kaşlarının üstüne düşmüştü. Gözlüğünü çıkarmıştı. Mısır koçanı püskülü gibi bir «bıyık» uydurmuştu. Kuruköprü'den bir faytona atladılar Arap Süleymanla. Süleyman döğüşkendi. Kalıbı

yerindeydi. Bir «*Sitroen*»i vardı. Daha önce arabasını istasyona bırakıp gelmişti. «Ne olur ne olmaz» diye böylesi bir önlem düşünmüştü. Her ikisi de miting yerini, atelyenin içini-dışını biliyordu. Grev gözcülerinden iki kişiyi Kazancı İsmail hazırlamıştı. Deponun Doğu semtinden, arka taraftan girdiler içeriye. Kılavuz gözcüydü.

Tezgâhlar durmuştu. Şahmerdanlar gümbürdemiyordu. Uğultu yüksekti. Sesler birbirine karışıyordu. Grevciler büyük bir halka olmuşlardı. Kimi leri tezgâhların üstüne çıkmışlardı. Her yüksekçe bir planya ya da torna tezgâhına dersin bir konuşmacı çıkmıştı. Gözcüler kapıların ağzını tutmuştu. Grev komitesi üyeleri, atelyenin orta yerindeydiler. «Cemiyet» başkanı haykırırcasına seslendi ortalığa. «Toplantımızı açıyorum» dedi Sesler kesildi. Konuşmacı sözünü sürdürdü. «Kumpanya yanaşmıyor bizimle konuşmaya. Vermek istemiyorlar haklarımızı. Korkutuyor direktör bizi, işten atarım sizi diyor. Biz de dayanacağız, gücümüzü göstereceğiz diyoruz. Ne diyorsunuz arkadaşlar! Söz cümlelerinizdir», dedi.

«Dayanacağız!», «Direneceğiz!» «Kaybedecek bir şeyimiz yoktur! Ne den korkacağız!» Bu sesler her yandan geliyordu. Birisi, «arkamız boş değildir. Bakın, kimileri lokmasını bizimle paylaşıyor, yardıma koşuyor. Sağolsunlar!» dedi. Bu sözleri kimileri alkışladı. Kimileri «yaşasın» haykırışlarıyla karşıladı. Grev Komitesinden bir üye, kumpanyaya verilen istemler listesini bir kez daha, yüksek sesle okudu. Bir kez daha oylama, genel bir oylama oldu bu. Toplantıya gelenlerden isteyenler oldukları yerden söz alıp konuşuyorlardı.

Kasım da bir freze tezgâhının üstündeydi. Tam sırasıydı. «Konuşmacılar arkadaşlar doğru söylüyorlar! Hepimiz, sunulan istemleri, Grev Komitesini destekliyoruz!» dedi. Bütün gözler «pos bıyıklı» konuşmacıdan yana döndü. Konuşmacı sesinin tonunu daha da yükseltti. Kapitalist bir ülkede işçi sınıfının, emekçilerin gücü, tüm halkın içindeki sayıca oranından çok daha büyüktür, dedi. Ama örgütlü olursa. Sendikası, partisi olursa. Yok, Kumluktaki kum taneleri gibi kalırsa, dağınık olursa, sürünür gider. Yurt çapında örgütlenirse işçi sınıfı ve demiryolcular daha güçlü olur. Grevciler Fransız Kumpanyasından sadaka dilenmiyor. Yalnız ileri sürdüğü istemlerle kalmıyacaktır. İşçi sınıfı, halkımız, işçilerimizi barbarca sömüren, ezen, yurdumuzda efendilik süren bu kumpanyanın elinden demiryolunun alınmasını, ulusa, devlete mal edilmesini istiyor. Antepçiler, Çukurovalılar her türlü yabancı boyunduruktan kurtulmak için olukoluk kan döktüler, kurbanlar verdiler. O yiğitlerimizi unutmuyoruz. Savaşı, grevi sürdürüceğiz. «Yaşasın grev! Yaşasın grevciler!»

«Yaşasın grevciler!» haykırışları arasında «pos bıyıklı» konuşmacı tezgâhın üstünden atladı. Geldiği yoldan, arka kapıdan çıktı, gitti. Arabın arabasına bindiler. Sürdüler eski istasyona doğru. O gece bağda yattılar.

Kasım'ın konuşmasını içeren doğrultuda il komitesi bir bildiri yayınladı. Altında «Türkiye Komünist Partisi Adana Vilayet Komitesi» yazılıydı. Bildiri dağıtıldı Çukurova'da.

Polis Adana'yı tarıyordu. Fabrikalarda «pos bıyıklı» işçi aranıyor. Kasım bağdan dönmedi. «Arap uşakları»-delikanlıları onu koruyordu.

Hükümet baskıyı arttırdı. İşçilere zorla işbaşı yaptırmak istedi Söktüremeyince, kolordudan bir birliği grevcilerin üzerine sürdü. Grevciler, bütün horantalarıyla, karıları, çocuklarıyla raylara yattılar. Lokomotifleri işletmediler, trenleri geçirmediler.

Kumpanya dize geldi. Grevcilerin istemlerinden çoğunu kabul etti. Grev on gün sürdü. Türkiye işçi sınıfının savaş tarihine böylece yazıldı. İşçi sınıfımızın böylesine şanlı gelenekleri var.

Kır saçlı, az göbekli, durgun bakışlı Abdülmecit ustayla Kasım yoldaş bir daha karşılaşamadı. Yalnız, İstanbul'da, Ağır Ceza'da, komünistlerle yanyana yargılanırken, duruşmalara kelepçeli gelip giderken çekilmiş resimlerini gördü. Abdülmecit usta, lokomotifi durdurmak için demiryollarında raylara herkesten önce yattı. Bunu bütün grevciler, herkes gördü. Ama, onu bir daha namaz kılarak gören olmadı ...

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Sayın okurlar,

Dergimize karşı istekler günden güne artıyor. Biz bu istekleri elimizden geldiği kadar karşılamaya çalışıyoruz. Okurlarımızdan, adresleri açık ve doğru olarak yazmalarını, özellikle şehir ve mahalle numaralarını titizlikle belirtmelerini rica ederiz. Adreslerini değiştirenler, yeni adreslerini bize derhal bildirmelidirler.

Dergiye abone olmak ve diğer yayınlarımızı edinmek isteyenler adresimize bir mektupla bildirebilirler.

1. L. I. Brejnev, «LENİN'İN 100. YILDÖNÜMÜ, SBKP'NİN XXIV. KONGRESİ, SSCB'NİN 50. YILI»
2. NAZİM HİKMET, BÜTÜN ESERLERİ (Şimdiye kadar 8 cilt çıkmıştır),
3. BİLİMSEL KOMÜNİZM,
4. LENİN (Biografisi),
5. BÜYÜK OKTOBR 50 YAŞINDA
6. S. Üstünel, «SAVAŞ YOLU» (3. baskı)
7. S. Üstünel, «GÜNÜMÜZDE TKP»
8. S. Üstünel, «GÜNEŞLİ DÜNYA»
9. A. Saydan, «ALMAN DEMOKRATİK CUMHURİYETİ»
10. A. Saydan, «YEDİ SOSYALİST ÜLKEDE DÜN-BUGÜN-YARIN»
11. A. Saydan, SOVYETLER BİRLİĞİNDE 12 GÜN»

Adresimiz: Yeni Çağ – Stredisko pro rozsirovani tisku,
Praha 6, Thakurova 3, Czechoslovakia

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
xx: Adı çağlar boyu yaşayacak, yapıtları da	385
<i>Romeş Çandra</i>	
Yeni bir dünya kurucularının programı	387
<i>Schafif Jorge Handal</i>	
Kopmaz bağ	394
xx: Toplumun devrimci dönüşümü için verilen savaşım sırasında ekonomi ve politikanın diyalektiği	403
<i>Gerharda Grüneberg</i>	
İşçilerle köylülerin bağlaşıklığı güçleniyor	430
xx: Günümüzde neo-nazizm ve neo-faşizm	442

ÖZEL SAYFALAR

xx: TKP Merkez Komitesinin açıklaması	451
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın YKP MK Birinci Sekreteri H. Florakis yoldaşa mesajı	452
xx: TKP Merkez Komitesinin AKEL'in XIV. Kongresine mesajı	453
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi Başkanlığı'na mesajı	455
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Güney Afrika Komünist Partisi Merkez Komitesine mesajı	456
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın YKP MK Genel Sekreteri H. Florakis yoldaşa mesajı	457
xx: TKP Merkez Komitesinin İlerici Gençler Derneği Kongresine mesajı	458
xx: TKP Merkez Komitesinin İlerici Kadınlar Derneği Kongresine mesajı	460
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın «TKP'nin Sesi» radyosuna son politik gelişmelerle ilgili verdiği demeç	461
xx: Yunanistan Komünist Partisi X. Kongresine katılan TKP temsilcisinin konuşması	464
xx: Karl Marks'ın 160. doğum yıldönümü dolayısıyla DAC'nin Karl Marks kentinde düzenlenen toplantıda TKP MK Politik Büro üyesi A. Saydan yoldaşın TKP delegasyonu adına yaptığı konuşma	467
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın kısa biyografisi (7)	471